rogandum.vt quod deus ꝓmiſit p ſuam clementiam impleat per eoꝝ preces.ne negligētia ⁊ ſupbia pariat offenſaȝ. Deniq; etiam in geneſi legimus. c.⁊.xx. annos penitentie ꝯſtitutus ante diluuium. quia tanto tempore.hoc eſt.c.ānis voluerunt agere penitentiā nequaquam expectat. ut ⁊. xx. alij anni compleantur. ſed infert ante quod poſtea fuerat cōminatus. Unde ⁊ hieremie dicitur.obduritiā cordis populi iudeoꝝ. Ne ores ꝓ populo hoc.quia non exaudiā te. ⁊ ad ſamuelem vſq; quo luges ſuper Saul. qꝛ ego abieci eum. In cinere ergo ⁊ ſacco poſtulat Daniel adimpleri quod promiſerat deus. non ꝙ eſſet incredulus futuroꝝ ſȝ

Securitas nimia — ne ſecuritas negligentiam ⁊ negligētia pariat offenſam.

Ambro. Eleoſina — ☞ Medicina miſcďie tollit petā magna.habem⁹ plura ſubſidia.quibus peccata noſtra redimim⁹.pecuniā habes redime peccatū tuum.non venalis eſt dñs ſed tuipſe venalis es. peccatis tuis venundatus es.redime te operibus tuis.redime te pecunia tua:vilis eſt pecunia ſed precioſa eſt miſericordia. Elemoſina inquit a peccato liberat.crimina ergo elemoſinis redimuntur. (Miſericordia hominis.)

Ambro. — ☞ Ambroſius in libro de penitentia.

Pnia ꝯtritio. — ☞ Deus diffinitionem non facit.q miſericordiā ſuam omnibus ꝓmiſit.⁊ relaxandi licentiā ſacerdotib⁹ ſuis ſine vlla exceptiōe ꝯceſſit.ſed qui culpā exaggerauerit.exaggeret penitentiā. Maiora eñi crimina maioribus obluunt fletibus.

Idem.

☞ Fleat pro te mater eccleſia.culpam tuaȝ in lachrimis lauet. videat te chriſt⁹ merentem.⁊ dicat tibi. Beati triſtes.qꝛ gaudebitis. Amat vt ꝓ vno multi rogēt deniq; in euāgelio. motus vidue lachrimis.qꝛ plurimi ꝓ ea flebāt.filiū eī⁹ ſuſcitauit.

Idem

Adam — ☞ Adam poſt culpam deus ſtatim de paradiſo eiecit:non diſtulit. ſed ſtatim ſeparauit a delitijs vt ageret penitentiā ſtatim tunica veſtiuit eum pellicea.non ſerica.

Gre. Pnia Petrū. Adā et Eua — ☞ Sicut primi homines poſtea iuſte viuēdo merito creduntur p dñi ſanguinem ab extremo iudicio liberati tñ non in illa vita meruerunt ad paradiſum reuocari. ſic ⁊ caro peccati.etiā ſi remiſſis peccatis homo in ea iuſte vixerit.non ꝯtinuo meretur eam mortem non perpeti.

Gre. ꝯtritio. — ☞ In actione penitentie vbi tale commiſſum eſt.vt is qui commiſit etiā a chriſti corpore ſeparetur.non tam conſiderāda eſt menſura temporis ꝙ doloris. cor enim contritum ⁊ humiliatum:deus nō deſpiciet.

Hiero. Ieiuniū a vicijs — Mortificatio victimoꝝ magiſꝙ abſtinentia ciboꝝ.penitenti neceſſaria eſt. Capitulo menſuram.

☞ Quia apud deū non tam valet mēſura tpis ꝙ doloris.nec abſtinentia tm̄ ciboꝝ ꝙ mortificatio vicioꝝ.

Johānes Chriſo. Contritio ſola non ſufficit ad ſalutē — ☞ His auctoritatibus aſſeritur.nemīnē ſine penitentia ⁊ ꝯfeſſione proprie vocis a peccatis poſſe mundari.vnde pmiſſe auctoritates quibus videbatur probari ſola ꝯtritiōe cordis veniam preſtari aliter interpretāde ſunt ꝙ ab eis exponantur.

Petri negatio — Negationem nanq; petri ſecuta eſt ſatisfactio lachrimaꝝ.⁊ trina ꝯfeſſio dñice dilectionis.qua penitus deleuit peccatum trine negationis. Non ergo neceſſaria ſibi erat certa ſatiſfactio peccati. cui⁹ totuȝ vite tempus obediētie impendebatur ſui ꝯditoris. Imitabatur enim illud ꝓpheticū. Declina a malo ⁊ fac bonū. ⁊ illud yſaie. Derelinquat impius viam ſuā.et vir iniquus cogitationem ſuā. ⁊c.ampli⁹ hoꝝ nichil a peccatore exigitur. Non ergo illa auctoritate Leonis pape.ſatiſfactio penitentie negatur eſſe neceſſaria cuilibet delinquenti.ſed ei tm̄ qui beatū petrum imitatus huic ſeculo penitus abrenūciat ⁊ cunctoꝝ vicioꝝ fomitem in ſe funditus mortificat. Item illud Johannis chriſoſtomi. Lauant lachrime delictum qđ pudor eſt confiteri. Et illud aliud quod ſcribitur in epiſtola ad hebreos. Non tibi dico.vt te ꝓdas in publicū neq; apđ alios te accuſes.ſȝ obedire te volo ꝓphete dicenti. Reuela ante deū viam tuam.

Ergo tua ꝯfitere peccata apud deum ve
rum iudicem. cum oratōne delicta tua ꝓ
nuncia. non lingua ſed ꝯſciencie tue me
moria. ⁊ tunc demum ſpera te miſericor
diam poſſe cōſequi. Si habueris pecca
ta in mente tua ꝯtinue. malum nunꝙ ad
uerſus proximū tuum in corde tenebis.
Non ita intelligendum eſt. vt ſine ꝯfeſſi
one oris peccata dicantur dimitti. et ſine
publica ſatiſfactiōe. Secreta nanqꝫ pec
cata ſecreta ꝯfeſſione. ⁊ occulta ſatiſfacti
one purgantur. nec eſt neceſſe. vt q̄ ſemel
ſacerdoti ꝯfeſſi fuerimus. denuo ꝯfitea
mur. ſed lingua cordis. non carnis apud
iudicem. verū ea iugiter ꝯfiteri debem⁹.
Hinc etiaꝫ idem iohannes chriſoſtom⁹
ait. Nunc aūt ſi recordaris peccatoꝝ tuo
rum. ⁊ frequenter in ꝯſpectu dei pronun
ties ⁊ pro eis clementiā eius depreceris
citius illa delebit. ſi auteꝫ nunc obliuiſca
ris peccatoꝝ tuoꝝ. nunc eoꝝ recordabe-
ris nolens. cum in toto mundo publica
buntur. ⁊ in ꝯſpectu preferent omnium
tam amicoꝝ tuoꝝ. ꝙ inimicoꝝ ⁊ ſanctoꝝ
angeloꝝ. ⁊ celeſtium virtutum. Non enī
ad Dauid ſolum dicebat. Tu in ſecreto
feciſti. ego cunctis manifeſtabo. ſed etiā
ad omnes nos hoc dicitur. Similiter et
illud proſperi intelligitur. Qui crimen
ſuum vltro cognoſcunt. ⁊ aut illud pro-
prijs confeſſionibus produnt. aut neſci
entibus alijs quales occulti ſunt. et cete
ra. Alijs neſciētibus. id eſt. occulta ꝯfeſ
ſione iſtis peccatum ſuum confitentibus
non publice illud manifeſtātibuſ. Item
illud prophete. Dixi ꝯfitebor. ⁊ tu remi
ſiſti. id eſt. remiſſibileꝫ iudicaſti impieta
tem peccati mei. Ita illud Aug. intelligi
tur. Magna pietas dei. vt ad ſolā ꝓmiſ
ſionē peccata dimiſerit. id eſt. remiſſibi-
lia iudicauerit. Idem. Votū pro opere
putatᷣ: cū deeſt facultas. Unde votū con
feſſionis reputatᷣ pro opere vocis. cum
deeſt facultas confeſſionis. Item volun
tas remuneratᷣ: non opus ita intelligitur
Volūtas facit opus remunerabile. non
opus voluntatē. Item illud. In q̄cunqꝫ
hora peccator ꝯuerſus fuerit. ⁊c. Cōuer

ti dicitur: qui omnino vertitur. cui⁹ opus
vox ⁊ cogitatio. ita mortificatōi deſudet
peccati: ſicut prius ſeruierat iniquitati.
Ita ⁊ illud intelligitᷣ. Conuertimini. ⁊c.
Item. Scindite corda veſtra ⁊ nō veſti
menta. eis dicitᷣ qui nulla interiori ſatiſ
factōe precedēte. ſed ſola exteriori ſe poſ
ſe deum placare ꝯfidunt. Item cuncta
que de leproſis mundatis. uel de lazaro
ſuſcitato inducuntur ad contritōnem cor
dis. nō ad veniam remiſſionis reuerēda
ſunt. Obſtinatio enī animi ⁊ ꝯfeſſionis
ꝯtemptus. quedam mors eſt impietatis
⁊ lepra ſupbie. a qua quis reuiuiſcit. dū
ſibi per gratiaꝫ dolor delicti ⁊ votum cō
feſſionis inſpiratur. Ad hunc etiam arti
culum pertinent ea que de viuentibus.
vel in luce ambulantibus. vel dilectionē
dei habētibus. vel de habitaculis ſpūs
ſancti factis dicta ſunt. vt hec omīa q̄ſqꝫ
dicatur aſſecutus ex cordis ꝯtritiōe quā
habet nō ex plenaria peccati remiſſione
quā nondum inuenit. Sicut enim in ba
ptiſmo remittitᷣ peccatū. ⁊ ita eius pena
reſeruatᷣ. ſic per ꝯtritionem cordis q̄ſqꝫ
a deo reſuſcitari dicitur. licet adhuc rea-
tu peccati teneatur. Non ergo premiſſis
auctoritatibus vel argumentis ſine con
feſſione oris ⁊ ſatiſfactiōe operis. aliq̄s
probatur a peccato mundari. Eſt enim
penitentia. vt ait Auguſtinus. Dolor
cordis quo quiſqꝫ in ſe punit qđ deliq̄t.
De hac itaqꝫ ſatiſfactōe idem ait in p̄s.
l. exponens. Quī iniquitatem meā ego
cognoſco. tu ne punias: q̄ ego punio.
Ignoſce: q̄ ego cognoſco. nō diſſimulo
⁊ infra. Sic deus miſericordiam dat. vt
ſeruet veritatem. vt non peccata ei⁹ ſint
impunita cui ignoſcit. ignoſcit enī ſeipſū
punienti. Miſericordia eſt ꝙ homo libe
ratᷣ. veritas ꝙ peccatū punitᷣ. Idem in
p̄s. lxxxiij. Veritas de terra orta eſt. id
eſt. confeſſio de homine. vt ſe accuſet. et
ſic iuſtitia de celo proſpexit. vt publica-
nus confitens: rediit iuſtificatus. Iuſti
tia proſpexit. quaſi deus dicat. Parca-
mus huic. quia non parcit ſibi. Ignoſca
mus. quia agnoſcit. De celo ergo iuſticia

Penitentia q̄d eſt Aug.

ꝓſpexit.id eſt.a deo data eſt iuſtificatio penitenti. Taciturnitas peccati ex ſuperbia naſcitur cordis.ideo enim peccatum ſuum quiſq; ſcelare deſiderat.ne iniquitas ſua alijs manifeſta fiat. ne talis reputet apud homines foris.qualē ſe iam dudum exhibuit diuino ꝓſpectui. qđ ex fonte ſupbie naſci nulli dubiū eſt. Species eteni ſupbie eſt: ſe velle videri iuſtū qui peccator eſt. atq; ypocrita ꝯuincitur qui ad imitationem primoꝝ parentū tergiuerſatione verboꝝ peccata ſua leuigare ꝯtendit. vel ſicut chaim peccatū ſuum reticēdo penit⁹ ſupprimere querit. Ubi autē ſupbia regnat vel ypocriſis: humilitas locū habere nō pōt. ſine humilitate vero alicui veniam ſperare nō licet. nec ergo vbi eſt taciturnitas ꝯfeſſiōis venia eſt ſperanda criminis. Caplo. quis.

confeſſio

Aug. ☞ Quem penitet oīno peniteat ⁊ dolorē lachrimiſ oſtendat. repreſentet vitā ſuā p ſacerdotes deo. perueniat iudiciū dei per ꝯfeſſionem. precepit enim dominus mundandis. ut oſtenderēt ora ſacerdotib⁹. docens corporali pſentia ꝯfitenda eſſe peccata. non p nuntium. non per ſcriptum manifeſtanda. Dixit enim. ora mōſtrate. omnes non vnus ꝓ omnib⁹ non alium ſtatuatis nūtium. qui pro vobis offerat munus a moyſe ſtatutū. ſed qui p vos peccaſtis p vos erubeſcatis Erubeſcētia enī ipſa partē habet remiſſionis. ex miſericordia enim hoc precepit dominus. Ut neminem peniteret in occulto. In hoc enim qui per ſeipſum dicit ſacerdoti ⁊ erubeſcētiam vincit. timore offenſi venia fit criminis. fit enim veniale per confeſſionem quod crimiale erat opatione. et ſi non ſtatim purgatur fit tamen viale quod cōmiſerat mortale. Multū enim ſatiſfactiōis obtulit. q erubeſcētie dominans. nichil eorum que commiſerit nūtio dei denegauit. De⁹ enim qui miſericors eſt. ſicut conſeruat miſericordiā in iuſticia. ita ⁊ iuſtitiā in miſericordia. op⁹ enim eſt miſericordie. peccāti peccata dimittere. Sed oportet ut iuſtus miſereat

Pudor. — Mia dei — Juſticia dei

iuſte. Qui ergo omnino confitetur. ⁊ ſacerdoti melior quā poteſt confiteatur. ſi peccatum occultū eſt. ſufficiat referre in noticiā ſacerdotis. vt grata ſit oblatio mūeris. Nam in reſurrectione filie principis pauci interfuerunt qui viderent. non dum eni ſepulta erat. nondū extra portam ciuitatis delata. nondū extra domū in noticiā portata. Intus reſuſcitauit qꝫ intus inuenit. relictis ſolis petro ⁊ Johanne ⁊ iacobo. patre ⁊ matre puelle in quibus figuraliter cōtinent ſacerdotes eccleſie. quos aūt extra inuenit animaduertendū eſt quō ſuſcitauit. Flebat eni turba poſt filiū vidue. Fleuit martha et maria pro fratre ſupplicantes. flebat et turba que mariā erat ꝯſecuta lachrimis marie admonita. In qua docemur publice peccantibus non propriū ſed eccleſie ſufficere meritum.

filia archiſinagogi. — Lazarus

Leo pp. Cōfeſſio

Sufficit illa confeſſio. que primum deo. deinde ſacerdoti offertur. Capitulo. quis.

Di. 2.

Quia vero de penitētia ſemel cepit haberi ſermo aliquantulū altius repetendū videt diuerſoꝝ ſententias certis auctoritatibus munitas in mediū proponentes. Alij dicūt penitentiam ſemel tm̄ eſſe vtilem. vnica eſt eni: nec iterari poteſt. ſi vero reiterat precedens penitentia non fuit. Et ſi de ſententia iudicis eius merito peccata videntur remiſſa eſſe. apud tamen eius pſentia. cui omnia futura preſentia ſunt nunq; habetur remiſſa. quia non eſt ſeruata illa ſententia veri ſacerdotis. Uade ⁊ amplius noli peccare. Item ecce ſanus factus es. iam amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat Item ex octaua ſinodo.

Recidiuatio.

Primam vicij cauſam non penitus extinguit q in illaꝫ poſtea recidit. Capitulo. ſi quis.

☞ Unde Auguſtinus ad Julianum comitem.

Charitas quid ſit. — Aug.

☞ Charitas que deſeri pōt nūq; vera fuit. Idem ſup epla Johannis.

☞ Radicata eſt charitas.ſecurus eſto
nichil mali procedere poteſt. Item gre
gorius in moralibus.

Grego. ☞ Ualida eſt vt mors dilectio virtuti
etenī mortis dilectio ꝯparatur. qꝛ nimirū
mentē quā ſemel ceperit.a delectatione
mūdi funditus occidit. Item proſper in
libro de ꝯtemplatiua vita.

Proſper ☞ Charitas eſt vt michi videtꝛ recta vo
luntas ⁊ ab omnibus terrenis ac pſētibꝰ
ꝓrſus aduerſa.iūcta vō deo inſeꝑabilr̄
⁊ vnita.igni quodā ſpūſſancti a quo eſt
⁊ ad quem refertꝛ incenſa inquinamentis
omnis extranea corruptionis neſcia.nul
li vicio mutabilitatis obnoxia.ſuꝑ omīa
que carnaliter diliguntꝛ excelſa.affectio-
num omniū potentiſſima.diuīe ꝯtēplati
onis auida.in oībus ſemꝑ inuicta.ſum-
ma actionū bonoꝝ ſalus moꝝ.finis cele
ſtiū ꝓceptoꝝ.mors criminū.vita v̓tutū
virtus pugnantiū.palma victoꝝ.anima
ſctāꝝ mentiū.cauſa meritoꝝ bonoꝝ.pre-
mium perfectoꝝ:ſine qua nullꝰ deo pla-
cuit.cum qua aliquis peccare nō potuit
nec poterit.fructuoſa in penitentibus.le
ta in proficientibus glorioſa in ꝑſeuerā
tibus.victorioſa in martiribus.operoſa
in omnibus omnino fidelibus ex q̄ quic
quid eſt boni operis viuet. Item hec eſt
charitas vera germana ꝑfecta.quā excel
lentiorē viā nominat apoſtolus ſanctꝰ
Sicut enim ſine via nullus ꝑuenit quo
tendit.ita ſine charitate q̄ dicta eſt via.
non ambulare pn̄t homines:ſed errare.
Item ergo ſi charitatē deo exhibeamus
⁊ ꝓximo de corde puro.⁊ ꝯſcientia bona
et fide non ficta.facile peccato reſiſtimꝰ.
bonis omnibus abundamus.ſeculi blā
dimenta ꝯtemnimus.⁊ omnia que diffi
cilia ſunt humane fragilitati vl' aſꝑa etiā
cum dilectione ꝑficimꝰ ſi tn̄ deū charita
te ꝑfecta:q̄ nobis ab illo ē ex toto corde.
⁊ ex tota anima ⁊ ex totis viribus diliga
mus. Ex ea enī parte q̄s peccat.ex q̄ mi
nus diligit deū.qn̄ ſi ex toto corde dili-
Dilectio dei. gamꝰ.nichil erit in nobis. vn̄ peccati de
ſiderijs ſeruiamꝰ. Et q̄d eſt deū diligere
niſi illi copulari.anīo ꝯcipe fruēde viſio
nis eiꝰ affectū.peccati odiū.mūdi faſtidi
um.diligere etiā ꝓximū quē in ſe cenſuit
diligendū in ipſo amore reſeruare legiti
mū modū.nec ꝑuertere dilectōis ordinē
ꝯſtitutum. Illi peruertunt. nec modum
diligendi cuſtodiūt.qui aut mundū qui
ꝯtemnendus eſt diligunt.aut corꝑa ſua
minus diligenda plus diligunt.aut pro
ximos non ſicut ſeipſos.aut deū pluſq̄
ſeipſos forte non diligunt. Item. Corpꝰ
noſtrū qꝛ pars noſtri eſt.ad hoc nobis
diligendū eſt.vt ſaluti eius ac fragilitati
naturaliter ꝯſulamus ⁊ agamus quate-
nus ſpiritui ordinate ſubiectū ad eternā
ſalutē accepta immortalitate ⁊ incorru-
ptione ꝑueniat. Item ꝓximos aūt tunc
diligimꝰ ſicut nos.ſi nō propter aliquas
vtilitates noſtras.non propter ſperan-
da beneficia vel accepta.non ꝓpter affi
nitates vl' ꝯſanguinitates. ſꝫ ꝓpter hoc
tantum ꝙ nature noſtre ſunt participes
diligamus. Item non illi tantum proxi
mi noſtri credēdi ſunt quoſ nobis gradꝰ
ſanguinis iungit.ſed proximi noſtri cre
dendi ſunt omnes homines nature no-
ſtre ſicut dixi participes. Itē. Proinde
ſcd̄m nos proximos noſtros diligimus
quando ad mores bonos ⁊ eternam vi-
tam ꝯſequendā.ſicut nobiſ eoꝝ ſaluti cō
ſulimꝰ qn̄ nos ī eoꝝ peccatis ac ꝑicul' co
gitamus.⁊ ſicut nobis ſubuenire optare
mus.ita eis ſubueniamuſ. aut ſi facultaſ
defuerit.voluntatem ſubueniendi tene
mus. Quapropter tota dilectio proximi
eſt.vt bonum quod tibi vis velis ⁊ pro
ximo. Illi vero poſtq̄ ſe diligunt deū
qui pro eius amore ſue ad tempus ſalu
ti non parcunt. ſeipſos tribulationibus
⁊ periculis tradunt.nudari facultatibus
proprijs.patrie ſue extorres fieri. paren
tibus ⁊ vxoribuſ ac filijs renunciare para
ti ſunt.⁊ vt totū dicam ⁊ ipſam mortē cor
ꝑis nō ſolū nō refugiūt.ſed etiā libenter
excipiunt ambigētes a corꝑis ſui magis

Dilectio proximi.

Proximꝰ

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

q̃ a deo vita vite ſue diſcedere.
Beda ſu p iohānez ☞Querendum eſt interea quō ſpecia
lis filij dei agnoſcendi ſignū fuerit quod
ſpūſſanct⁹ ſuper eum deſcenderit ꝛ manſerit ſpirit⁹
ſanctus. quid magni eſt filio dei. q̄ in ip
ſo manere ſpirituſſanctus aſtruatur. No
tandū ē q̄ ſemp in dn̄o māſerit ſpūſſcūs
Sancti In ſanctis aūt hoībus q̄diu mortale cor
pus geſtauerūt: partim maneat i eternū
ptim redditurus ſecedat. Manet q̄ppe
apud eos vt bonis inſiſtant actibus. vo
luntariā diligāt paupˀtatē. māſuetudinē
ꝯſequanť. pro eterno deſiderio lugeant.
eſuriāt ꝛ ſitiāt iuſtitiā. miſcďiamq̄ꝫ. mun
diciam cordis ꝛ tranqͣllitatē pacis āple
ctanť. ſed etiā pro obſeruatōe iuſtitie ꝑ
ſecutionē pati non vereanť. elemoſinis.
orōnib⁹. ieiunijs. ceteriſq̄ꝫ fructib⁹ ſpūs
inſiſtere deſiderēt. recedit aūt ad tp̄s. ne
ſemp infirmos curandi. mortuos reſuſci
tandi. demones ejiciēdi. vel etiā ꝓphe
tādi hēant facultatē. manēt ſp vt poſſint
hr̄e v̄tutes. vt mirabiľr ipſi viuāt. venit
ad tp̄s vt etiā alijs p miraculoꝝ ſigna q̄
les ſint intus effulgeāt.
Aug. ☞Unctio inuiſibilis ſpūſſanct⁹ eſt. que
in quocūq̄ꝫ fuerit tanq̄ radix illi erit que
q̄uis ardente ſole areſcere nō pōt. nutri
tur calore ſolis. non areſcit. Item grego
rius ſuper ezechielem.
Euāgeliſte. ☞Pennata animalia minime reuertū
tur cum incedūt. qꝛ p̄dicatores ſancti ſic
Predicator a terrenis actib⁹ ad ſpūalia tranſeunt vt
ad ea que reliquerāt: vlterius nullatenuſ
ꝯtēplatio reflectanť. ꝛ paulo poſt. Nemo mittens
Perſeuerantia manū ſuam in aratrū. ꝛc. Manū quippe
in aratrū mittere q̄ſi p quendā ꝯpunctio
nis vomerē ad ꝓferendos fructus terrā
ſui corpis aperire. ſed retro poſt aratrū
aſpicit. q̄ poſt exordia boni opis ad ma
la reuertiť que dereliquit. qđ qꝛ electis
dei minime ꝯtigit. Recte nūc p ꝓphetaꝫ
diciť. Non reuertebanť cum incederent.
ꝛ paulo poſt. Unde paulus. Unum vero
que retro ſunt obliuiſcens ad anteriora
me extendens. ſequor ad palmaꝫ ſupne
vocationis. In anteriora eteni extentus
eoꝝ que retro ſunt oblitus fuerat. qꝛ tem
poralia deſpiciēs. que ſola ſunt eterna re
quirebat.
☞Gregorius ſuper ezechielem ſcribit
dicens.
☞Dum ſanctā eccleſiam dn̄s ſuſcipit
in gradibus eius dignoſcatur. quia eius
glīa p illius incrementa declarať. Quā Gradus virtutum
tum enim ſancta eccleſia aſcendendo ꝓ
ficit tantū deus hominibus et eius v̄tu
te innoteſcit. De hiſ quoq̄ꝫ gradib⁹ v̄tūſ Merita.
Job loquiť dicens. Per ſingulos gra
dus meos ꝓnunciabo illū omnipotentē
quippe dn̄m p ſingulos gradus ſuos ꝓ
nuntiat. qui per incrementa virtutū que
accipit ei ſemper laudeꝫ ſue pietatis red
dit. ſi quidem gradus in cordis aſcenſio
ne non eſſent: pſalmiſta nō diceret. Am
bulabūt de v̄tute in virtutē. Nec mirum
ſi de virtute in virtutem gradus ſunt. q̄n Uirtus.
ipſa vnaqueq̄ꝫ virtus quaſi quibuſdam
gradibus augetur. et ſic per incrementa
meritoꝝ ad ſumma perduciť. Alia nāq̄ꝫ
ſunt exordia virtutis. aliud virtutis pro
fectus. aliud perfectio. Si enim et ipſa fi
des ad pfectionem ſuam non quibuſdaꝫ
gradibus duceretur. ſancti apoſtoli mini
me dixiſſent. auge nobis fidem. Et qui
dam venit ad dn̄m: qui curari filium ſuuꝫ.
voluit. ſed requiſitus an crederet. Reſpō
dit. Credo domine. Adiuua incredulita
tem meam. Penſate rogo quod diciť. ſi
credebat. cur incredulitatem dicebat. ſi
vero incredulitatem ſe habere nouerat.
quomodo credebat. ſed quia per occultā
inſpirationem gratie meritoꝝ ſuoꝝ gra
dibus fides creuit. vno eodemq̄ꝫ tp̄e is
qui nondum perfecte crediderat ſimul ꝛ
credebat. et incredulus erat. Hos nimi
rum gradus dn̄s ſub meſſis nomine de
ſcribit dicens. Sic eſt regnum dei: quē
admodum ſi iactet homo ſemen in terrā
ꝛ dormiat. ꝛ exurgat nocte ꝛ die. ꝛ ſemen
germinet et creſcat. dum neſcit ille vltro
enim terra fructificat primum herbam.
deinde ſpicam. deinde plenum frumen
tum in ſpica. ꝛ cū ex ſe ꝓduxerit fructus

ſtatim mittit ad falcez.qm̄ adeſt tempus meſſis. Semen homo iactat in terrā.cū cordi ſuo bonam intentionem inſerit.et poſtq̄ ſemen iactatuȝ eſt dormit.qꝛ iam in ſpe boni operis q̇eſcit.nocte vero ſurgit ac die.qꝛ inter aduerſa ꝛ ꝓſpera pro-

Semen

ficit.ꝛ ſemen germinat ꝛ creſcit duȝ neſcit ille.qꝛ cū adhuc metiri incremēta ſua nō valet.ſemel ꝯcepta virtus ad ꝓuectum ducit.ꝛ vltro terra fructificat.qꝛ preueniente ſe grā mens hoīs ſpontanea ad fructū boni opis ſurgit.Sed hec eadē terra primū herbam.deinde ſpicam.deinde plenum frumentū producit in ſpica.herbam quippe producere eſt inchoationiſ bone adhuc teneritudinē hr̄e ad ſpicam vero herba venit cū ſe virtus aīo concepta ad profectum boni operis protrahit Plenum vero frumentū in ſpica fructificat.quando iam tantū virtus proficit vt eſſe robuſti ꝛ perfecti operis poſſit.ſed cum ex ſe produxerit fructus.ſtatī mittit falcem:quoniā adeſt tēpuſ meſſis. Omnipotens enī deus producto fructu falcez mittit ꝛ meſſem ſuam deſecat.quia cum vnumquēqꝫ ad perfecta opa produxerit eius temporalē vitam.ꝑmiſſam ſententiam incidit.vt granum ſuum ad celeſtia horrea ꝑducat. Cū igiẗ deſideria bona ꝯcipimus.ſemen in terra mittimꝰ. Cum vero operari recta incipimꝰ herba ſumꝰ. Cum aūt ad ꝑfectū boni opis creſcimꝰ ad ſpicā ꝑuenimꝰ. Cumqꝫ in eiuſdē operationis ꝑfectiōe ſolidamur.iam plenū fructū in ſpica ꝑferimus.

Aug.ſup iohannē Charitaſ martiriū

☞ Si quis tantā habuerit charitatem vt paratus etiā ſit pro fratribus mori ꝑfecta eſt in illo charitas.ſed nūquid mox vt naſcitur.iam prorſus perfecta eſt.vt ꝑficiaẗ.naſciẗ cum fuerit nata nutriẗ.cū fuerit nutrita roboraẗ.cuȝ fuerit roborata ꝑficitur.cū ad ꝑfectū venerit.quid dicis? michi viuere xp̄s eſt.ꝛ mori lucrum. In eadem.

☞ Forte nata eſt in te charitas.ſȝ nondum perfecta.noli deſperare.nutri eam ne forte ſuffocetur. In eadem.

☞ Sicut ſeta introducit filū.ita timor introducit charitatez.creſcit charitas minuitur timor:ꝛ econuerſo. Idem ad hieronimum.

☞ Charitas in quibuſdam perfecta.in quibuſdam imꝑfecta.ꝑfectiſſima aūt in hac vita hrī non poteſt. Item Gregorius.

☞ Si ſermo meus inuenerit aliquā in cordibus veſtris ſcintillaȝ gratuiti amoris dei ipſam nutrire.ad hanc augendā vos aduocare ſtudete. Et paulo poſt. Flate nutrite in vobis. vt cum creuerit ꝛ flammā digniſſimā fecerit.omniū cupiditatū ligna ꝯſumat. Econtrario etiam gradus in virtute eſſe ꝓbāẗ.qꝛ ꝛ ipſius peccati gradus euidenter apparēt.ſicut enim nemo repente fit turpis. Hinc etiā Auguſtinus ait in ſermone habito in monte.

☞ Sicut tribus gradibus ad peccatū peruenitur.ſuggeſtione.delectatōe.conſenſione.ita ipſius peccati tres ſunt differentie.ꝛ in corde ꝛ in facto ꝛ in conſuetudine.tanq̄ tres mortes.vna quaſi in domo.id eſt.cum in corde ꝯſentitur libidini.altera vero quaſi iam prolata extra portam.cum in factū procedit aſſenſio.tertia cum in ꝯſuetudinē male tanq̄ mole terrena premiẗ animꝰ quaſi in ſepulcro iam putrens. Que tria genera mortuoꝝ dn̄m reſuſcitaſſe.quiſqꝫ legit euangelium agnoſcit.

Tres ſuſcitati a chriſto.

Gre. Tēptatio

☞ Inter hec ſciendum eſt aliud eſſe qđ animꝰ de temptationibus carnis patitur.aliud vero cum per ſenſum delectationis obligaẗ.plerūqꝫ enim cogitatione praua pulſatur ſed renititur.plerūqꝫ aūt peruerſum quod concipitur intra ſe metipſum etiam iam per deſideriū voluit.ꝛ nimirum mentem nequaq̄ cogitatio immunda inquinat cum pulſat.ſȝ cū hanc ſibi ꝑ delectationē ſubiugat. Hinc etenim predicator egregiuſ. Temptatō vos nō apprehēdat niſi humana. Humana quippe tēptatio eſt.quaȝ plerūqꝫ in turpi cogitatōe tangimur etiā nolentes.

Motus primi

qꝛ vt nonnunq̄ illicita ad animum veni
unt. hoc vtiq; ⁊ in nobiſmetipſis ex hu/
manitatiſ corruptibilis pōdere habem⁹
Jam vero demoniaca eſt ⁊ nō humana
tēptatio. cum ad hoc qđ corruptibilitas
carnis ſuggerit. per conſenſum ſe anim⁹
aſtringit. Jtem hieronim⁹ ſuper tribus
ſceleribus damaſci. ⁊ cetera vt ſup̄. Nō
eſt mirum ſi in virtute gradus eſſe dicū/
tur quando quidem ⁊ peccati gradus ita
euidenter monſtrātur. Capitulo ſciēdū
☞ Princeps viciorum omnium dū vi
dit adam ex limo terre ad imaginem dei
factum. pudicitia ornatum. temperantia
compoſitū. charitate ſplendidū. primos
parētes illis donis ac tantis bonis expo
liauit. pariter ac perimit. Nanq; cū ho
mini abſtuliſſet puducitiā ⁊ ꝯtinentiam
ſuo dn̄io eū ſubiugauit. Et paulo poſt
Adam amiſſa ꝯtpantia factus eſt intēpe
rans. ꝑdita charitate malus inuētus eſt
Jtem Ambro. ad ſabinum.
☞ Quando adam ſolus erat. non eſt
p̄uaricat⁹. quia mēs ei⁹ adherebat deo.
Jdem ad eundem.
☞ Prim⁹ homo recenſ. dei opus erat
ꝯfabulator aſſiduus. qui ſanctoꝝ ange/
loꝝ ꝯplantatus erat virtutibus. Jdem
in exameron.
☞ Jlla anima a deo ꝯpingit̄. que ha
bet in ſe virtutū gratiā renitentē: ſplēdo
remq; pietatis. illa aīa bene picta eſt. in
qua elucet diuine opatōnis effigies. illa
anīa bn̄ picta eſt in qua eſt ſplendor glo
rie ⁊ paterne imago ſubſtātie. ſcđm hāc
imaginē que refulget pictura p̄cioſa eſt.
ſcđm hāc imaginē ante peccatū depict⁹
fuit adam. ſed vbi lapſus eſt depoſuit.
Jdem de fuga ſeculi.
Ambro. ☞ Similem dei eſſe. eſt hr̄e iuſtitiā. ſa
Similitu pientiā. ⁊ in virtute dei eſſe ꝑfectū. Jdē
do dei. de vita beata.
☞ Sapiēs nunq̄ inaniſ eſt. ſed ſemp
hn̄s in ſe amictū prudentie. qui pōt dice
Veſtes re. iuſtitiā induebā. veſtiebam iudicium
hominis mentis nanq; hec ſunt interna velamīa
que nemo alius poteſt auferre. niſi cum

aliquem culpa ſua diſpoliat. Deniq; ſic
ſpoliatus Adam nudus inuentus eſt. Adam
Jdem in libro de yſaac ⁊ anima. nudus.
☞ Sed nec Adam primus homo nu
dus erat quem innocentia veſtiebat. Jnnocētia
Jdem in libro de paradiſo.
☞ Et cognouerunt qꝛ nudi eſſent. et
ante quidem nudi erant. ſed non ſine vir
tutū tegumento. Opponit̄ etiam illud
quod omnis clamat auctoritas. ſi ſic per
manſiſſet vt erat ante peccatū. eſſet trāſ
latus in gloriam quā habituri ſunt ſan
cti. ſed nemo adult⁹ ſine charitate intrat
charitatē ergo habebat. Jtem opponit̄
de moyſe: cui⁹ fidem apoſtolus in ep̄la Moyſi
ſua ad hebreos commendans dignis p̄ laus
conijs eius merita p̄dicauit. dū ſe nega/ Charitas
uit eſſe filiū filie pharaonis. malens af/
fligi cum fratribus quā perfrui iocundi/
tate tꝑalis palacij dum fratri ꝯpatiens:
egiptiū ſabulo obruit. dum veritus anio
ſitatē regis egiptum reliquit. dū diuino
vallatus auxilio regis furorē ꝯtempſit.
atq; in virtute ſignoꝝ populum de egi/
pto eduxit. que oīa q̄bus laudib⁹ ſunt
efferenda. ſi tūc charitas in eo non erat.
cum non habeat aliquid viriditatis inſe
ram⁹ boni operis. niſi ꝓcedat ex radice
charitatis: quō autem charitatem nō ha
bebat cui dn̄s facie ad faciem loquebat̄
ſicut homo ſolet loqui cum amico ſuo:
quomodo charitatem non habebat qui
pro populo ſupplicans dicebat. Aut di
mitte eis noxā hanc. aut me dele d̄ libro
tuo: an non proximū diligebat. qui pro
populo ſe obijciens illū ab interitu libe Juſticia
rauit: an non diligebat deū qui pro eo
in vituli cultores deſeuiēs ipſius vituli
caput in puluerem ꝯminuit. atq; vt in ſe
ceſſum proijceretur aqua mixtū iſraheli
tis bibendū dedit. nonnullos ex eis cul
toribus gladio feriri precipiēs. vt popu
lus cui⁹ erat interit⁹ maior futurus recō
ciliaret̄ deo: an nō charitatē habebat de
cuius ſpiritu dn̄s accepit ⁊ ſup. lxx. ſenio
res iſrael prepoſuit qui tamen ad aquā
ꝯtradictōnis de dei potentia ſiue de ei⁹

benignitate dubitans. cum cetera certa ſi
de promiſiſſet ꝑducturus aquã de petra
diffidenter excrepuit dicẽs: Nũquid de
petra hac potero vobis educere aquam
quod nulli leue videatur. cuȝ in pena de
Aaron laus licti ei⁹ ſibi ⁊ aaron a dño dictũ ſit. qꝛ nõ
exaudiſtiſ vocẽ meã vt gloꝛificaretis me
coꝛã filijs iſrl'. non introducetis populũ
hunc in terrã quã dedi eis: an charitatẽ
non hẽbat aaron. qñ fratri coadiutoꝛ da
tus eſt vt eſſet os eius ad populuȝ. vt ꝑ
eum ſigna fierẽt in egipto. qui tñ in cultu
ra vituli poſtea ꝯſenſum ppl'o adhibuit
an charitatẽ non hẽbat qñ ex omi multi
tudine filioꝝ yſrl' ſolus a dño electus eſt
vt pontificatu ante eũ fungeref. ſi chari
tatem nõ hẽbat. bon⁹ nõ erat. ſi aũt bon⁹
non erat. cur pre ceteris a dño in pontifi
cem electus eſt: an charitatẽ non hẽbat.
qñ pro populo cũ turibulo incẽdio ſe ob
tulit ⁊ iram dñi aduerſuȝ ſe poſtea ꝓuo
Dauid laus. cauit. Nunquid etiã dauid charitatẽ nõ
habuit. ſup quẽ ſpũs dñi a die vnctioniſ
directus eſt: An forte dicereſ direct⁹ eſſe
ſup eum vt ex tunc gratiã ꝓphetãdi hẽret
non vt ex eo grãm diuine dilectõnis acci
peret. qđ abſurdũ plane videf de eo ſen
tire. de quo dñs ait. Inueni hominẽ ſe
cundũ coꝛ meum. quđ etiam charitatem
non habebat qui querenti animã ſuam
pepercit. qui oꝛam clamidis ſue precidit
poſtea coꝛ ſuum grauiter ꝑcuſſit clamãs
Quem pſequeris rex yſrl'. canem moꝛtu
um ⁊ culicem vnuȝ. quđ charitatem non
habebat qui moꝛtem inimici ſui tam gra
uiſſime tulit. quđ charitatem non habe
bat qui aquã de ciſterna bethleem ſuoꝝ
periculo ſibi oblatã: non bibit. ſed coꝛã
dño libauit. quđ charitatẽ non habebat
qui irriſus a michol filia ſaul eo ꝙ ante
archam dñi citharã ⁊ pſalteriũ ꝑcutienſ
ſaltaſſet ait: Ludam ⁊ vilioꝛ fiam in ocu
lis meis. ſi charitateȝ non habebat. qua
ꝯſcientia ſecutus imprecabaf ſibijpſi di
cens. Si reddidi retribuentibus michi
mala. decidam merito ab inimicis meis
inanis. ſi charitatem non habebat. qua

temeritate iudicari rogabat dicens. Iu Dauid penitentia.
dica me deus ſcđm iuſtitiã meã: ⁊ ſcđm
innocentiam meam ſuper me. Idem Iu
dica me dñe qm̃ in inno. mea ingreſ. ſum
Et tñ poſt tot innũerabilia diuine ⁊ ſup
ne dilectionis indicia quam grauiter de
relinquerat. nullus ignoꝛat ꝙ Berſabee
adulterium. et Urie homicidiũ admiſit.
Cuius penitentiaȝ ſi ſine charitate dño
obtulit veram coꝛdis ꝯtritionem non ha
bebat. quđ ergo ſacrificiũ coꝛdis ꝯtriti.
⁊ ſpiritus humiliati dño promittere au
debat dicens. Si voluiſſes ſacrificiũ de
diſſem: vtiqꝫ holocauſtiſ nõ delectaberiſ
Sacrificiũ deo ſpiritus cõtribulatus ⁊c.
deniqꝫ cũ falſe penitentie nulla a deo ꝑ
mittaf remiſſio. quđ a propheta audire
meruit. Dimiſſum eſt tibi peccatũ tuum
Si veram contritionem coꝛdis non ha
buit. euidẽter itaqꝫ apparet eũ tunc cha
ritatẽ habuiſſe. ⁊ ex charitate ſacrificium
coꝛdis ꝯtriti ⁊ ſpũs ꝯtribulati dño obtu
liſſe alioqñ temeraria poſtulaſſet. Auer
te faciem tuã a peccatis meis. ⁊c. que in
eodẽ pſalmo ꝯtinenf. niſi odium mali. ⁊
dilectio boni ad humilitatẽ penitentie il
lum prouocaſſet.
☞ Principiũ enim. inquit beat⁹ Gre Greg. in
goꝛius. Uiaꝝ dei Behemoth dicif. qꝛ ni moꝛalib⁹
mirum cum cuncta creanſ ageret. hũc pri Lucifer
mum ꝯdidit. quem reliquis angelis emi behemoth
nentioꝛẽ fecit. huius primatus eminen Angeli
tiam ꝯſpicit propheta cum dicit. Cedri
non fuerunt altioꝛes illo in paradiſo dei
abietes nõ adequauerũt ſummitatẽ ei⁹
platani non fuerunt equales frondibus
eiuſ. Omne lignũ precioſum ꝑadiſi dei:
non eſt aſſimilatũ ei. ⁊ pulchritudini ei⁹.
quoniaȝ ꝓcioſum fecit eum in multis cõ
denſis frondibuſ. quid nãqꝫ accipi in ce
dris ⁊ abietibus ⁊ platanis poteſt. niſi il
la virtutum celeſtiũ procere celſitudinis
agmina in eterne leticie viriditate plan
tata que ꝯ̃puis excelſa ꝯdita ſunt. huic tñ
non prelata ſunt. nec e quata ꝙ ſpecioſus
factus eſt in multis ꝯdenſiſqꝫ frondib⁹
dicitur. qꝛ prelatum ceteris legionibus

tanta illum ſpecie pulchriorem reddidit quanta ei ſuppoſita angeloꝝ multitudo decorauit. Iſta arbor in ꝑadiſo dei tot q̄ſi ꝯdenſas frondes habuit. quot ſub ſe poſitas ſupnoꝝ ſpirituū legiones atten dit. q̄ ⁊ idcirco peccās ſine venia dāna/ tus eſt. qꝛ magn⁹ ſine ꝯparatiōe fuerat cre atus. hinc ei rurſus ꝑ eundē ꝓphetā di cit. Tu ſignaculū ſilitudinis plen⁹ ſapiā ⁊ ꝑfect⁹ decore in delicijs ꝑadiſi dei fui ſti. mlta em̄ de eius magnitudine locutu rus p̄mo v̄bo cūcta ꝯplex⁹ eſt. q̄d nāqꝫ boni non habuit q̄ ſignaculū dei ſilitudi nis fuit. De ſigillo quippe anuli talis ſi militudo imaginaliter exprimit: qualis in ſigillo eodem eſſentialit̄ habet. ⁊ licet hō ad ſilitudinē dei creat⁹ ſit. angelo tn̄ q̄ſi aliquid maius tribuēs. non eū ad ſi militudinē dei ꝯditū. ſed ipſum ſignacu lum ſilitudinis dei dicit. vt quo ſubtilior eſt natura: eo in illum plen⁹ ſimilitudo dn̄i credat expreſſa. Hinc eſt ꝙ primatu eius potentiā adhuc inſinuās idem pro pheta ſubiūgit. Omnis lapis precioſus opimentum tuum. ſardius. topacius. ia/ ſpis. chriſolitus. onix. berillus. carbuncu lus. ſmaragdus. ⁊ ſaphirus. Nouē dixit genera lapidū qꝛ nimirū ordines ange/ loꝝ ſunt nouē. nam cū ꝑ ſacra eloquia an geli ⁊ archangeli. throni ⁊ dn̄ationes et v̄tutes. principatus ⁊ ptātes. cherubin ⁊ ſeraphin apta narratiōe memorant ſu pernoꝝ ciuium quante ſint diſtinctiōnes oſtendit. quibus tn̄ Behemoth iſte oper tus fuiſſe deſcribit. quia eos quaſi veſtē ad ornamentū ſuum habuit: quoꝝ dum claritatē tranſcēderet ex eoꝝ ꝯparatione clarior fuit. de cuius deſcriptione adhuc ſubiungit. aurū opus decoris tui ⁊ fora mina tua in die qua ꝯditus es ꝑ̄parata ſunt aurū opus extitit decoris eius. qꝛ ſa pientie claritate canduit. quā bene crea/ tus accepit. foramina vero idcirco in la/ pidib⁹ fiunt vt vinculati auro inornarēt. ꝯpoſitiōe iungant ⁊ nequaq̄ a ſe diſſide ant quos interfuſum aurū repletis fora minibus ligat. hui⁹ ergo lapides in die ꝯditionis ſue foramina preparata ſunt. qꝛ videlꝫ capax charitatis ē ꝯdit⁹. q̄ſi reple ri voluiſſet angelis ſtātib⁹ tanq̄ poſitis in regis ornamēto lapidib⁹ potuiſſet in herere. Si em̄ charitas auro ſeſe penetra bilē prebuiſſet. ſanctis angelis ſociatus in ornamēto vt dixim⁹ regio lapis fixus maneret. habuit ergo lapis iſte foramīa ſꝫ ſupꝫbie vicio charitatis auro nō ſunt re pleta. nāqꝫ idcirco ligant auro ne cadāt idcirco iſte cecidit. qꝛ etiā ꝑforat⁹ manu artificis amoris vinculis ligari ꝯtempſit Nūc aūt ceteri lapides q̄ hic ſilr̄ fuerant ꝑforati penetrantes ſeinuicē charitate li gati ſunt. atqꝫ hoc in mūere iſto cadente meruerūt. vt nequaq̄ iā de ornamēto re gio cadēdo ſoluant. hui⁹ p̄ncipatus cel/ ſitudinē adhuc idē ꝓpheta intuēs adiū git. Tu cherub extent⁹ ⁊ ꝓtegēs in mōte ſctō dei. ⁊ i medio lapidū ignitoꝝ ꝑfcūs ambulaſti. Cherub q̇ppe plenitudo ſcīe interp̄tat. ⁊ idcirco iſte cherub dr̄. qꝛ trāſ cendiſſe cunctos ſciētia nō dubitat. q̄ in medio ignitoꝝ lapidū ꝑfectus ambula/ uit. qꝛ inter āgeloꝝ corda charitatis igne ſucenſa clarus glīa ꝯditōis extitit. quē bene extentū ad ꝓtegentē dicit. Omne em̄ qꝺ extentū ꝓtegim⁹ obūbramus. qꝛ ꝯparatione claritatis ſue obūbraſſe cetero rum claritatē creditur ipſe fuiſſe extētus. ⁊ ꝓtegēs repit. reliquos em̄ q̄ſi obūbrā do operuit q̄ eoꝝ magnitudinē excellētia maiore trāſcendit. qꝺ ergo illic ſpecioſus in multis frondib⁹. qꝺ illic ſignaculū ſili tudinis. qꝺ illic cherub. qꝺ illic ꝓtegēs dicit. hoc hic voce dn̄ica behemoth iſte vi arū dei principiū vocat. de quo idcirco tam mira in q̄b⁹ fuit ⁊ q̄ amiſit inſinuat. vt hoī oſtēdat. q̄d ipſe ſi ſupꝫbiat de elati onis ſue culpa paſſur⁹ ſit. ſi feriendo illi parcere noluit quē creando in glīa tante claritatis eleuauit. ꝯſideret ergo hō elat⁹ quid in terra mereat. ſi angelus ꝑlatus in celo proſternitur. Supꝫbia

Di. v. Ambro. Pnia q̄d ſit.

P

P Enitentia eſt ⁊ mala preterita plangere. ⁊ plangenda iterum non committere.

Aug. Satiſfa ctio q̄d ſit P̄nie p̱ ſeuerātia

☞ Satiſfactio penitentie eſt peccatoꝝ
cauſas excidere nec eaꝝ ſuggeſtionibus
aditum indulgere. Idē in libro de pnīa
Penitentia eſt quedā dolentis vindi/
cta puniens in ſe quod dolet ꝯmiſiſſe. et
infra. Continue eſt dolendum de pecca
to. q̄ declarat ipſa dictōnis virtuſ. Pe
nitere eñ̄ eſt penā tenere. vt ſemp̱ puni/
at in ſe vlciſcendo q̄ ꝯmiſit peccando.
Pena eñ̄ proprie dicit̄ leſio que punit.
vindicans quod quiſq̃ committit. ille pe
nam tenet qui ſemp̱ vindicat quod com
miſiſſe dolet. penitentia itaq̃ eſt vindi/
cta ſemp̱ puniēs in ſe q̄ dolet ꝯmiſiſſe.
In eodē. Si apoſtolus etiam peccata
per baptiſma dimiſſa ꝯtīnue plorat. no
bis etiam ſuper fundamentū apoſtoloꝝ
poſitis ꝙ preter plorare reſtat. quid niſi
ſemper dolere in vita. Ubi eñ̄ dolor fini
tur. deficit ⁊ penitētia. Si autē peniten
tia finitur quid relinquitur de venia. tam
diu enim gaudeat ⁊ ſperet de gratia ꝙ̄
diu ſuſtentatur a penitentia. Dicit enim
dn̄s. Uade. ⁊ amplius noli peccare. non
dixit. ne pecces. ſed ne volūtaſ peccandi
in te oriat̄ Q̄ quō ſeruabit̄. niſi dolor i
pnīa ꝯtinue cuſtodiat̄. hinc ſemp̱ doleat
⁊ de dolore gaudeat. ⁊ de doloris pnīa.
ſi ꝯtigerit. ſemp̱ doleat. ⁊ non ſit ſatis ꝙ
doleat. ſed ex fide doleat ⁊ non ſemp̱ do
luiſſe doleat. Item Grego. in eſtiuum
tempus.
☞ Penitentiam quippe agere digne
non poſſumus. niſi modū quoq̃ eiuſdē
penitentie cognoſcam⁹. Penitentiā q̄p
pe agere eſt ⁊ p̱petrata mala plangere. ⁊
plangenda non p̱petrare. nam qui ſic a
lia deplorat: vt iterum alia ꝯmittat. ad/
huc penitentiā agere aut ignorat. aut diſ
ſimulat. quid eñ̄ prodeſt ſi peccata luxu
rie q̄s defleat. ⁊ tñ̄ adhuc auaritie eſtib⁹
anhelat. Idem. Sunt qui dicunt pauci
temporis penitentiā ꝯtra peccatū debe
re ſufficere. vt iterum liceat ad peccatum
redire. recte os paſtoris primi ſententia
percutit. qui ait. Canis reuerſus ad ſuū
vomitū ⁊ ſus lota in volutabro luti. ma
gna eſt eñ̄ ꝯtra peccatū virtus peniten/
tie. ſed ſi quis in eadē penitentia pſeue
ret. penitentiā verā agere eſt ꝯmiſſa plā
gere. ⁊ iterum plangenda declinare.

Johannes os aureum.

☞ Perfecta penitentia cogit peccato
rem omnia libenter ſufferre. ⁊ infra. In
corde eius ꝯtritio. in ore eius ꝯfeſſio. in
opere tota humilitas: Hec eſt fructifera
penitentia.
☞ Ille penitentiaꝫ digne agit. qui ſic
preterita mala deplorat. vt futura iteruꝫ
nō committat. nam qui plangit peccatū
et iterum admittit peccatum. quaſi quis
lauat laterem crudum: quem quantoma
gis abluit tantomagis lutum facit.
Item auguſtinus.
☞ Penitentes. ſi tñ̄ eſtis penitentes.
⁊ non irridentes. mutate vitam. reconcili
amini deo. ⁊ vos cum cathena paſcetis.
qua inquis cathena que ligaueris in ter
ra: erunt ligata in celo. audis ligaturam
⁊ deo putas facere impoſturā. penitenti
am agis. genua figis. ⁊ rides ⁊ ſubſanas
patientiā dei ſi pnīaꝫ agis penites. ſi nō
penites. penitens nō es. ſi ergo penites
cur facis quod male feciſti. ſi feciſſe peni
teat. noli peccare. ſi adhuc facis. certe nō
es penitens. Item yſidorus de ſummo
bono.
☞ Irriſor eſt ⁊ nō penitenſ qui adhuc
agit q̄ penitet. nec videtur deū poſcere
ſubditus. ſed ſubſanare ſuperbus. canis
reuerſus ad ſuū vomitum eſt penitēs ad
peccatū. multi eñ̄ lachrimas indeſinen/
ter fundūt. ⁊ peccare non deſinūt. Quoſ
dam accipe lachrimas ad pniam cerno.
et affectum penitentie non hr̄e. q̄ incon
ſtantia mentis. non recordatōne peccati
lacrimas fundūt. nūc xp̄o reuiuiſcēte vſu
ea que fleuerūt. iterādo ꝯmittūt. yſaias
de peccatoribus dicit. Lauamini mūdi
eſtote. lauat̄ ⁊ mūdus eſt q̄ ⁊ p̄terita plā
git. ⁊ flenda iterū nō admittit. lauat̄ ⁊ nō
eſt mūdus qui plangit que geſſit. nec de
ſerit. ⁊ poſt lachrimas ea que fleuerat re
petit. Item Aug⁹. in libro ſoliloquioꝝ.

☞ Inanis eſt penitentia quā ſequens
culpa coinquinat. vulnus iteratū ſanat
tardius. frequenter peccās ꝛ lugens vix
veniam merebitur. nichil ꝓſunt lamenta
ſi replicant peccata. nichil valet veniam
a malis poſcere. ꝛ mala denuo iterare. ꝑ
ſiſte ergo in ꝯfeſſione. eſto in penitentia
fortiter ꝯfirmatus. vitam bonam quam
accepiſti tenere non deſinas. propoſitū
bone vite ꝯſerua iugiter. Item Grego
rius in paſtorali.
☞ Qui admiſſa plangunt. nec tamen
deſerunt ꝯſiderare ſolicite ſciant. q2 flen
do inaniter ſe mundāt qui viuendo ſe ne
quiter inquināt. cum idcirco ſe lachrimis
lauant. vt mundi ad ſordes redeant.
Idem.
☞ Qui amiſſa plangit. nec tamen de
ſerit. pene grauiori ſe ſubicit q2 ipſā quā
flendo impetrare potuit veniam ꝯtēnit.
Idem. lauamini mūdi eſtote. poſt laua
crū enī mundꝰ eſſe negligit q̄ſq̄s poſt la
chrimas vite innocentiā ꝯ cuſtodit. La
uantur ergo nec mundi ſunt qui ꝯmiſſa
flere non deſinunt. ſed rurſus flendo cō
mittunt. Idem.
☞ Baptizant quippe a mortuo. qui
mundant ſe fletibus a peccato. ſed poſt
baptiſma mortuū tangit qui culpas poſt
lachrimas repetit. Idem in moralibus
Incaſſuȝ quippe bonū agit. ſi ante vite
terminū deſerat. quia ꝛ fruſtra velociter
currit qui priuſq̄ ad metas venerit defi
cit. Sed verba diffinitōnis nō ad diuer
ſa tpa. ſed ad idem tempus referunt. vi-
delicet vt tempore quo deflet mala que
commiſit. non ꝯmittant qꝺ adhuc eū fle
re oporteat. quod ex ſequentibꝰ verbis
eiuſdem auctoritatis datur intelligi duȝ
dicit. Nam ſi ſic alia deplorat. vt iterum
alia ꝯmittat adhuc penitentia agere vt
aut ignorat. aut diſſimulat. Hinc augꝰ.
in enchiridion.
☞ Sane cauendū eſt. ne quiſq̄ exiſti
met nefanda illa crimina. qualia q̄ agūt
regnū dei non poſſidebunt. quotidie ꝑ-
petranda. ꝛ elemoſinis quotidie redimē
da. In melius eſt q̄ppe vita mutanda ꝛ
per elemoſinas de peccatiſ ꝑteritis eſt ꝓ
piciandus deus. nō ad hoc emēdus qꝺ ſatiſfactō
ammodo vt ea ſemꝑ liceat impune com
mittere. nemini enim dedit laxamentum Eleōſina
peccandi q̄uis miſerādo deleat iam factā
peccata. ſi nō ſatiſfactio ꝯgrua negligat
Idem.
☞ Qui vult ordinate dare elemoſinā Miſeren
a ſeipſo debet incipe: ꝛ eā ſibi primo da dū primo
re. Eſt enim elemoſina opus miſcd̄ie ve ſibi.
riſſime. de qua dictū eſt. Miſerere aīe
tue placēs deo. propter hoc renaſcimur
vt deo placeamus. Item Iohannes
Chriſoſtomus.
☞ De quotidianis breuibꝰ leuibuſq̄
peccatis. ſine quibus hec vita non duci
quotidiana oratio fideliū ſatiſfaciat. Eo
rum eſt enim dicere. Pater noſter qui es Pater nr̄
in celis. qui iam taliter patri regenerati
ſunt: ex aqua ꝛ ſpirituſancto. delet oīno
hec oratio minima quotidiana pctā. de
let illa a quibus vita fideliū ꝛ ſcelerate
geſta ſed penitendo in melius commuta
ta diſcedit. ſic quemadmodum dicit ve-
raciter. dimitte nobis debita noſtra. q̄m
non deſunt que dimittunt. ita veraciter
dicat. ſicut ꝛ nos dimittimꝰ debitoribus
noſtris. id eſt. fiat quod dicit. q2 ꝛ ipſa ele Parcere
moſina eſt veniā penitentibꝰ oīno igno
ſcere. Item Pius papa. Pius pp̄
☞ Nihil prodeſt hoī ieiunare ꝛ orare
ꝛ alia religionis opera facere niſi mens Iniq̄tas
ab iniquitate reuocetur. Ex ꝑſona huiuſ
cemodi penitēns etiā illud ſmaragdi in
telligit. Ille penitentiam digne agit ꝛc.
Et illud Auguſtini. Penitens ꝛ cetera
ꝛ illud yſidori. Irriſor eſt ꝛ non penitēs
ꝛ illud yſaie. Lauamini ꝛ mundi eſtote.
Itē ꝛ illud ſoliloquiorūȝ. Inanis eſt pe
nitētia. ꝛ cetera. ſimiliter ꝛ illud Grego.
Qui admiſſa plangunt. ꝛ baptizant a
mortuo. Illud Ambroſij. Reperiuntur. et
cetera. Non ſcd̄m generalem. ſed ſcd̄m
ſpecialem conſuetudinem eccleſie de ſo
lenni penitentia dictum intelligitur. que
apud quoſdam ſemel celebrata non ite
ratur.
☞ Ait enī hiero. ad ruſticum de pnīa

Hiero. Septies in die cadit iustus. ⁊ resurgit. si cadit quō iustus. si iustus quō cadit. sed iusti vocabulū nō amittit. qui ꝑ penitentiam semꝑ resurgit. ⁊ nō solum septies. sed etiā septuagiesſepties delinq̄nti si cōuertaꝶ ad penitentiā peccata donanꝶ. cui plus donat plus diligit. Dauid quoqꝫ per penitentiā adulterij simul ⁊ homicidij veniam impetrauit. De cuiꝰ pnīa in eodem libro hiero. ait. Capl'o q̄uis

Ps. 50. iubilei. dauid penitentia. ☞ Totam penitentiā peccatoris ostendit psalmus quinquagesimus. q̄n ingressus est dauid ad vxore Urie. ⁊ a nathan propheta correctus respōdit dicens. peccaui: statimqꝫ meruit audire. Et dn̄s abstulit peccatū tuum a te. adulterio enim iunxerat homicidiū. ⁊ tamen ꝯuersus ad lachrimas ait. Miserere mei deus scd̄m magnam misericordiam tuam. magnum enim peccatum magna indiget mīcd̄ia Unde subiungit ⁊ dicit Multum laua me ab iniq̄tate mea ⁊ a peccato meo mūda me. Qm̄ iniquitatem meā ego cognosco: ⁊ peccatū meum ꝯtra me est semper Tibi soli peccaui. Rex enim erat. alium non timebat. alium non habebat sup se. ⁊ corā te malum feci. vt iustificeris in sermonibus tuis. ⁊ vincas cū iudicaris. ꝯclusit enim deus omnia sub peccato. vt omnibus misereaꝶ tantūq̄ ꝓficit. vt dudum peccator ⁊ penitens trāsierit in magistrū ait. Docebo iniquos vias tuas ⁊ impij ad te ꝯuertenꝶ. Confessio ⁊ pulcritudo corā eo. vt qui fuerit sua peccata cōfessus dixerit. Corrupte sunt ⁊ ꝯputruerunt cicatrices mee feditatem vulnerum in sanitatis decorem commutet. Item

Ambro. Ambrosius in apologia Dauid.

Dauid apologia. ☞ Ille rex tantus ac potens. nec exiguo quidē momēto manere penes se delicti passus est ꝯscientiam. sed prematura ꝯfessione atqꝫ immenso dolore reddidit peccatū suū dn̄o. ⁊ infra. Denicqꝫ dominum dolor interni affectus mouit. vt nathan diceret. Qm̄ penituit te. et dn̄s transtulit peccatum tuum. Maturitas itaqꝫ venie profundā regis fuisse declarauit penitentiā que tanti erroris offensā transduxerit. ⁊ infra. Sancti qui ꝯsummare certamen piū gestiūt. ⁊ currere cursum salutis. sic vbi forte vt homines corruūt. nature magis fragilitate q̄ peccādi libidine fortiꝰ ⁊ acriores ad currendū resurgunt. pudoris stimulo maiora reparātes certamina: vt nō solum nullū attulisse extimeꝶ lapsus impedimentū. sed etiā velocitatis incētiua cumulasse. Emēdatio. Ergo si currentiū non soluiꝶ cursus cuꝫ aliqui forte ceciderūt. non luctantiū ꝯtentio. sed inoffensa manent certamina. quando etiā pleriqꝫ post vnum vel alterū lapsum gratia maiore vicerunt. quātomagis agonē pietatis ingressi non debent vnius prolapsionis offenso censeri. cū beatus sit qui se pōt post lapsum repare. ⁊ infra. Qđ peccauit: ꝑditionis est. qđ supplicauit: correctionis. lapsus communis: sed spālis ꝯfessio. culpam itaqꝫ incidisse nature est. diluisse virtutis. ⁊ infra. Peccatum aut donatur. aut deleꝶ. aut tegitur donatur per gratiam tegitur per charitatem. Similiter ⁊ iniquitas que estimaꝶ habitudo mētis iniuste. licet iohānes ī epistola eum qui fecerit peccatū ⁊ iniquitatem fecisse dixerit. Peccatū est iniquitas. qꝛ in peccato ipso est iniquitas. tn̄ vt nobis videꝶ. Peccatū est opus iniquitatis. iniq̄tas. Et iniq̄tas operatrix culpe atqꝫ delicti. prius est ergo vt ipsa iniquitas deleaꝶ. excidaꝶ ⁊ radix ⁊ seminariū peccatoꝝ. itaqꝫ quēadmodum intrans in animā sapientis disciplina impudentiam tollit. ⁊ scientia ignorantiā. sic perfecta virtus iniquitatē ⁊ remissio peccatoꝝ delet omne peccatū Dixi: pronuntiabo aduersuꝫ me iustitiā meam domino: ⁊ tu remisisti impietatē peccati mei. Si dixit pronuntiabo. et veniam meruit. anteq̄ pronuntiaret. q̄to magis vbi de se pronuntiauit dicēs. Iniquitatē meam ego cognosco: ⁊ peccatuꝫ meum ꝯtra me est semper. Remissum est ei omne peccatuꝫ. licet specialiter de hoc Nathan propheta respondit: Et dominus trāstulit peccatū tuū. ergo ⁊ remissionem meruit iniquitatis. ⁊ texit charitate atqꝫ operuit pctā ⁊ texit opibꝰ bonis. nec

imputatū eſt ei peccatum. q2 non fuit in eo dolus maline: ſed lapſus erroris. de / niq3 non fuit improbitatis eſtus ſed vm bra myſterij. ꝛ tñ ꝯfeſſus eſt delictū ſuū. agnouit iniquitatē. vidit lauacrū. ꝛ vidit ꝛ credidit. dilexit multū vt nimia charita te tegere errorē quēuis poſſet.

Hiero. Penitē tia achab ☞ Achab rex impijſſim⁹ vineā nabute cruore poſſedit. ꝛ cū iezabel nō tam ꝯiu gio ſibi ꝙ credulitate ꝯiuncta helye in / crepatōe corripit. ad eū dē hec dicit dñs Occidiſti ꝛ poſſediſti. ꝛ iterum. In loco quo linxerūt canes ſanguinē nabute ibi lingent ſanguinē tuū. ꝛ iezabel canes co medēt ante muros iſrl. Qō aūt cū audiſ ſet achab. ſcidit veſtimenta ſua. ꝛ poſuit ſaccū ſup carnē ſuā. ꝛ ieiunauit. ꝛ dormi uit in cilicio. Fact⁹ eſt ſermo dñi ad heliā dicēs. q2 reuerit⁹ eſt achab faciē meā: nō inducā malū in diebus ei⁹. Unū ſcel⁹ ꝛ

Jezabel achab ꝛ iezabel ꝯmiſerūt. ſed tñ ꝯuerſo achab ad pniam pena differt in poſteroſ ꝛ iezabel in ſcelere pſeuerās pñti ꝯdem nat iudicio. Item iohannes chriſo. de re paratione lapſi.

Mīa dei ☞ Talis michi crede. talis eſt erga ho mines pietas dei. nunꝙ ſpernit pniam ſi ei ſincere ꝛ ſimpliciter offerat. etiam ſi ad ſummum quis perueniat maloꝝ. ꝛ in de tñ velit reuerti ad virtutis viam ſuſci pit libēter et amplectit. facit omia quate n⁹ ad priorē reuocet ſtatū. ꝛ quod eſt ad huc preſtanti⁹ ꝛ eminentius. etiam ſi nō potuerit quis explere in preſentia ſatiſ / faciendi ordinem. quantulamcūq3 tñ et quamlibet breui tempore geſtam non re ſpuit penitētiā. Suſcipit etiā ipſam. nec patit ꝙuis exigue ꝯuerſiōis pdere mer

yſaias cedem. Hoc enim michi indicat yſaias. vbi de populo iudeoꝝ talia quedam di cit. propter peccatū modice ꝯturbaui eū ꝛ percuſſi eum ꝛ auerti faciem meam ab eo. ꝯtriſtatuſ eſt. ꝛ ambulauit triſtis ꝛ ſa naui eum ꝛ ꝯſolatus ſum eum. Euiden tius aūt nobis teſtimoniū dabit. etiam rex ille impius. ꝗ cupiditatis ſue quidē

Achab. predam vxoris nequicia queſiuit. ſed ꝑ turbatus ipſius ſceleris inmanitate pe nituit. ꝛ cilicio circūdat⁹ facin⁹ ſuū fleuit atq3 ita erga ſe dñi miſcōiam ꝓuocauit. vt a cunctis eū abſolueret peccatis. ſicut eñi ait deus ad heliā. Uidiſti quō ꝯpun ctus eſt achab a facie mea. q2 fleuit in cō ſpectu meo. nō inducā mala in dieb⁹ ei⁹. Itē gre. in omel. x. ſup ezechielem

☞ Sic achab rex iniquus a ꝓpheta re prehenſus dum ꝯtra ſe diuinā ſententiā ꝯtimuit. ꝛ in magno merore depꝛhenſus eſt. ita vt prophete ſuo dñs diceret. Nō ne vidiſti achab humiliatum coram me. Achab q2 ergo humiliatus eſt mei cauſa. nō in / ducam mala in diebus eius. In quibus Contritio dñi verbis penſandum eſt: quō ei in ele ctis ſuis meror amaritudinis placeat. ꝗ amittere timet deum. ſi ſic ei ꝛ peniten / tia in reprobo placuit. qui timebat pde / re preſens ſeculum. aut quomodo gratia ſit ei ſpontanea afflictio pro culpis in eis ꝗ placēt. ſi ad hoc tps placuit. ꝛ in il / lo qui diſplicebat. Niniuite quoq3 quos Niniuite dñs in euangelio commendat penitenti am egerunt in predicatione Jone et ex miſcōia dñi indulgentiam conſecuti ſub uerſionis interitum ſubterfugere meruerunt.

☞ Adhuc perfidi inſtant qui ſapiunt Aug⁹. li. de pnia. plus ꝙ oporteat. non ſobrij: ſed excedē tes menſuraſ. dicunt enim. ꝛ ſi ſemel pec Pnia quotiens pacta va let. cantib⁹ poſt baptiſmū valeat penitētia. non tñ ſepe peccantibus proderit itera / ta. alioquin remiſſio ad peccatū eſſet in citatio. Dicunt eñi quis non ſemper pec caret ſi redire ſemp poſſet. dicunt enim deum incitatorem mali. ſi ſemper penitē tibus ſubuenit. ꝛ etiā ei placerent pecca ta: quibus preſto eſt gratia ſemper. errāt autem immo conſtat ei multum peccata diſplicere. qui ſemp preſto eſt ea deſtru ere. ſi enim ea amaret: non ita ſemper de ſtrueret: ſed conſeruaret. atq3 vt ſua mu nera foueret. ſemper deſtruit peccata. que inuenit. ne ſoluatur quod creauit. ne corrumpatur quod amauit. Sum / munt occaſionem hypocrite iſti ex factis

dñi quem enim bis illuminauit. quem le
proſum bis mundauit. quē mortuū bis
ſuſcitauit. non lazarū quem dilexit. non
filiū vidue quē miſertus matri ſue reddi
dit. non filiū diſſipatorem legit bis ſuſce
piſſe. non filiā abrahe bis a demonio li
beraſſe. In nulla pſona iterauit factum:
docens. vt aiunt a dño non ſepe fieri re
mediū. Dixit multis. vade: ⁊ ampli⁹ no
li peccare. ne quid tibi contingat promit
tens penam. non amplius veniaz. Nō
autem multos cecos ⁊ in diuerſo tempo
re illuminauerit. ⁊ multos debiles ꝯfor
tauerit. oſtendit in diuerſis illis eadeʒ
ſe peccata dimitti. vt queʒ prius ſanauit
leproſum. alio tpe illuminet cecū. Ideo
eñ tot ſanauit claudos. cecos ⁊ aridos
ne deſperet de ſe peccator. Ideo nō ſcri
bit aliquē niſi ſemel ſanatū. vt quiſqȝ ti
meat iūgi peccato. Videm⁹ adhuc quoti
die in eccleſia ſepe fabricantes ſepe lan
guidos ſepe paſſionibus captos ſepe li
berari. vt appareat totiens opus miſerē
tis. quotiēs confeſſio fit penitentis. quō
eñ corpus quod vilius eſt. ⁊ ab ipſo diſ
ſimilius ſepe ſanaret. ⁊ animā digniorē
redemptam nō totiēs liberaret medicū
ſe vocat ⁊ non ſanis ſed male habentib⁹
oportunū. Sed qualis hic eſſʒ medicus
qui malum iteratus neſciret curare. Sci
mus aūt ⁊ primos patres ⁊ in omni tem
pore eccleſiam dei ſꝑ. id eſt. vſqȝ ſeptua
gies ſepties. qđ eſt ſꝑ peccata dimittere.
quam pṫātem iſti ab eccleſia auferre co
nantur. Oportet eñ eccleſiā ſic credere
que ꝯfitetur ſe peccare. negant eñ verita
tem ſeducti. qui ſe abſqȝ peccato audent
iactare. In multis eñ offendim⁹ omnes
nec infans vnius diei abſqȝ peccato ſuꝑ
terram eſſe poteſt. Quapropter eliminā
dus eſt ab eccleſia qui nunq̄ penitenti
bus negat indulgentiam. Non enim in
quirit quod apoſtolus ſenſerit qui dixit.
Nichil michi ꝯſcius ſum. ſed nō in hoc
iuſtificat⁹ ſum. ſentiens etiā iuſtis pecca
ta ſolere ꝯtingere. nō ſe ꝯfirmabat abſqȝ
peccato qui ſe cognouit indiſſolubili vi
culo charitatis iunctuʒ xp̄o. niſi eñ ſciret
iuſtos ſepe venire ad veniā. quō dubita
ret ſe peccare qui ſciebat ſe ſpm̄ dei hr̄e ⁊
intentōe mundiſſima ei ſeruire. Cur eñ
dñs petri pedes lauaſſet: ⁊ eccl'iam hoc
ideʒ docuiſſet: niſi qm̄ quotidiana eſt of
fenſio. oportet vt quotidiana ſit remiſſio
cur docuiſſet orātes dicere. dimitte nob̄
debita nr̄a. niſi ip̄e miſericorſ pſeueraret
qui nos ab hac petitione nō vult defice
re. Item Aug⁹. ad macedonianū
☞ In tantum hominuʒ iniquitas ali
qñ progredit. vt etiā poſt acceptaʒ peni
tentiam poſt altaris reconciliationē vel
grauiora ꝯmittant. ⁊ tñ deus facit etiam
ſuꝑ tales oriri ſolem ſuum: nec min⁹ tri
buit q̄ antea tribuerat largiſſima mune
ra vite et ſalutis.
☞ Nam ſicut vera penitentia veniā ꝓ Elicius
meret. ita ſimulata deū irritat. q2 ſpūſan papa
ctus diſcipline effugiet fictū. Hoc aūt ſā Pnia ſi
cti pr̄es irremiſſibile peccatū ⁊ blaſphe Spūſſan
miam in ſpiritūſanctū dixerunt. ⁊ in ſce ctus
leribus vſqȝ ad finem vite pſeuerare. de Pcm̄ in
potentia ⁊ miſc̄dia dei ⁊ redēptoris diſ ſpm̄ſan
fidere. Caplo. inter. Item iohannes os ctum
aureū in ep̄la ad hebreos.
☞ Judas penituit. ſʒ male laqueo nā Jude pe
qȝ ſe ſuſpendit. Penituit etiā eſau. ma nitentia
gis iſte neqȝ penituit. Lachrime quippe Eſau
ſi erāt penitētis. ſed animi violenti ⁊ in
dignatiōis interne. qđ eius operibus ape
ritur. Non igit negem⁹ peccata nr̄a neqȝ
nos impudentia duros efficiat. ſpōte no
ſtra puniamus peccata. ne pendam⁹ nō
ſponte ſupplicia. Audiuit chaim a deo. Chaim
Vbi eſt abel frater tuus. ⁊ dixit. Neſcio.
nunquid cuſtos fratris mei ſum ego. Vi
des quō ex hoc peccato ampli⁹ opatus
eſt. nonne ⁊ pater eius ſil'r. Audiens eñ
⁊ ipſe adam: vbi es. dixit: audiui dñe vo Adam
cem tuam ⁊ timui. qm̄ nudus ſum: ⁊ ab
ſcondi me. Magnum eſt. vt q2 peccata
ſua agnoſcat. ⁊ memoriā eoꝝ pſeueran
ter retineat. nullum inuenit delictorum
tale remedium. ſicut eoꝝ continuata me
moria.

Hieronimus ſuper matheum.

☞ Nichil iude ꝓfuit egiſſe penitentiã p quã ſcelus corrigere nõ potuit. Si qñ frater ſic in fratrẽ peccat. vt emẽdare valeat qđ peccauit. poteſt ei diuinitus dimitti. ſin aũt pmaneant opa. fruſtra voce aſſumiť penitẽtia. hoc ẽ qđ de eo diciť ꝛ oratio eius fiat in peccatũ. vt non ſolũ emendare neqͥerit ꝓditionis nefas. ſed proprij homicidij ſcelus addidit. Item Leo papa in ſermone.

Judas

Emendatio.

☞ Inť omnia ſceleratioꝛ oĩbꝰ o iuda ꝛ infelicioꝛ oĩbꝰ extitiſti. quẽ nõ pnĩa reuocauit ad deũ. ſꝫ deſpatio traxit ad laqͥꝫ expectaſſes ꝯſumatõeꝫ criminis tui ꝛ donec ſanguis xp̃i ꝓ peccatoꝛibus funderetur infoꝛmis leti ſuſpendiũ diſtuliſſes.

Deſperatio.

☞ Sunt pl'es quos peccaſſe penitet. ſꝫ nõ oĩno reſeruãtes ſibi quedã in qͥbꝰ delectenť. non aĩaduertẽtes deũ ſil' mutũ ꝛ ſurdum a demonio liberaſſe. Per hoc docet nos nunq̃ niſi de oĩbus ſanari. ſi eñ vellet pctã pro pte reſeruari hñti ſeptem demonia potuit ꝓficere ſex expulſis. Expulit aũt ſeptem: vt omnia crimina ſimul eijcienda doceret. legionẽ autẽ ab illo eijciens neminẽ reliquit de omnibus q̃ liberatũ poſſideret. oñdens ꝙ ſi etiã peccata ſint mille oporteret de omnibus penitere. laudatus eñ eſt dñs. ꝙ eiecto demonio locutꝰ eſt mutus. nunq̃ aliquem ſanauit quem oĩno non liberauit. totum enim hominem ſanauit in ſabbato: qꝛ ꝛ coꝛpꝰ ab infirmitate. ꝛ animaꝫ ab omni ꝯtagione liberauit. indicãs penitentes opꝫtere ſil' dolere de oĩ crimĩe oꝛto in aĩa ꝛ in coꝛpe. ſcio eñ deũ inimicũ omni crimino ſo. quõ ergo qui crimen reſeruat de alio accipet veniã. ſine amoꝛe dei ꝯſequereť veniã ſine quo nemo vnq̃ inuenit gratiã. hoſtis eñ dei eſt. dum offendit pſeuerãter. Sicut eñ Augꝰ. ſcribit in libꝛo de penitentia.

Aug. li. de pnia. Pnia integra. Mutus ꝛ ſurdus

☞ Pium eſt credere. ꝛ nr̃a fides hoc expoſtulat. vt cum gratia xp̃i deſtruxerit mala prioꝛa in homine etiam remuneret bona. Et cũ deſtruxerit qđ ſuum non inuenit amat ꝛ diligit bonum qđ in peccato plantauit. Ex hoc ſenſu illud etiã hieronimi dictũ videť. Si qñ vides inť multa mala opa facere peccatoꝛẽ queꝙ aliqͣ que iuſta ſunt nõ eſt tam iniuſtus deus vt ꝓpter mala mlťa obliuiſcať paucoꝝ bonoꝝ. Quãq̃ memoꝛia bonoꝝ ad pñteꝫ remunerationẽ poſſit referri. ſicut gregorius in omelia de diuite ꝛ lazaro ſcribit.

Remuneratio

☞ Cauendũ nobis eſt vt ſi foꝛte aliqđ boni agimꝰ in pñti ſeculo remuneratõeꝫ accipiamꝰ: ne foꝛte dicať nobis. Receperunt mercedẽ ſuã. Niſi eñ diues iſte aliqđ bonũ egiſſet. vñ in pñti ſeculo remunerationẽ accepiſſet nequaq̃ abꝛaham diceret. Recepiſti mercedem in vita tua. Johannes chꝛiſoſtomus.

☞ Quid ergo turbamur. nemo vidẽs malignos ꝓſperitatẽ hñe turbeť. non eſt hic retributio malignitatis neqꝫ ꝟtutis ac ſi aliqñ ꝯtingat vt aliqua ſit retributõ vel malicie vel virtutis. nõ tñ ſcđm ꝙ dignũ eſt. ſed ſimpliciter. veluti quidã guſtus iudicij. vt q̃ reſurrectionẽ nõ credũt talibꝰ doceanť. qñ itaqꝫ videmꝰ malignũ diteſcere nõ ſubruamur. ꝛ qñ videmꝰ bonos mala pati nõ turbemur. illic coꝛona. illic ſupplicia. Eſt ꝛ alia ratio. qꝛ nõ põt vel malus in omnibꝰ malus eſſe. ſed hꝫ aliq̃ bona. neqꝫ bonꝰ in omnibꝰ eſſe bonus. ſed hꝫ aliq̃ peccata. qñ ergo ꝓſperitatem malꝰ hꝫ malo capitis ſui eſt. Cuꝫ eñ pro illis paucis bonis retributioneꝫ hic accipit illic iam plenꝰ puniť. Põt etiã referri mẽoꝛia bonoꝝ ad mitioꝛẽ penam hñdam: vt bona q̃ inter multa mala fiunt non ꝓficiunt ad preſentis vite vel future premiũ obtinendũ. ſed ad tolerabiliꝰ extremi iudicij ſuppliciũ ſubeundũ ſicut de fide ꝛ de ceteris que ſine charitate hñtur. Augꝰ. ſcribit in libꝛo de pnĩa dicens.

Flagella bonis Bona malis qr

IN memoꝛia redeat iniq̃tas patrũ eiꝰ. ſcđm illud euãgelij. Serue neq̃. oĩe debitũ dimiſi tibi. Deinde in libꝛo pſalmoꝝ auguſtinꝰ ait.

Di. 4. Pctã dimiſſa ſi redeunt

☞ Si iudas tenuiſſꝫ illõ ad qđ vocatꝰ eſt. nullo modo ad eũ vel ſua p̄terita vel parẽtũ iniquitas pueniret. qꝛ ergo ñ tenuit

adoptionem in familia dei. ſed iniquita
tem vetuſti generis potꝰ eligit. ⁊ redijt
iniq̄tas patrum in ꝯſpectu dn̄i. vt in eo
etiaꝫ ipſe puniret. Item rabanus tradi
dit eum tortoribus. ⁊c. Conſiderandum
eſt ꝙ dicit. vniuerſum debitum. qꝛ nō ſo
lū peccata que poſt baptiſmū homo ege
rit: reputabunt ei ad penam. verū etiam
peccata originalia que in baptiſmo di/
miſſa ſunt.
☞ Conſtat qꝛ ſi qd̄ in nos delinquit
Gre. ex corde nō dimittimus. ⁊ illud rurſus exi
gitur quod nobis iam per penitentiā di
miſſum fuiſſe gaudebamus. Item augu
Aug. ſtinus in omelia prima dicit dn̄s. Dimit
te ⁊ dimittetur tibi. ſi ergo prius dimiſi:
Iniuria. dimitte vel poſtea. Naꝫ ⁊ ſi nō dimiſeris
reuocabo te, ⁊ quicq̄d dimiſeram etiā re
Parcere plicabo tibi. Item. Qui diuini beneficij
oblitus ſuas vult vindicare iniurias. nō
ſolū de futuris p̄ctis veniā ſi merebitur
ſed etiam preterita que iam ſibi dimiſſa
credebat. ad vindictā ei replicabuntur.
Beda Item Beda ſuper Lucam. Reuertar in
domum meā vnde exiui. Timendus eſt
iſte verſiculus nō exponendus ne culpa
quam in nobis extinctā credebamus. p
incuriam nos vacantes opprimat.
☞ Peccata dimiſſa redire dicunt. qꝛ
quiſquis poſt acceptā remiſſionē pecca/
toꝝ ad vomitū redierit. tanto grauꝰ pu/
Proſper niet. q̄ntomagis benignitate dei abuſus
ſinguloꝝ remiſſionis accepte ingratꝰ ex
titit. Capl'o. qui.
☞ Hoc nobis maxime ꝯſiderandum
eſt. qꝛ cum mala cōmittimus ſine cauſa.
Gre. bona noſtra tranſacta reuocamus. qm̄ in
perpetratōne malorum nulla debet eſſe
fiducia preteritoꝝ bonoꝝ. Idem De p/
tuſo quippe ſacculo aliūde exit qd̄ aliū/
de mittit. qꝛ indiſcrete mentes mercedē
que ex bono acquirit. non aſpiciunt quō
ex malo opere perdatur.
Gelaſius ☞ Quid eſt qd̄ dicit. Reddis iniqui/
papa tatem patrum ⁊c. Illis nanqꝫ parentus
iniquitas redditur. qui ꝓpterea puniun
Recidiua tur. qꝛ in radice traxerunt amaritudinem
tio. peccati. Illis autem non redditur in qui

busmerito ſue iniquitatis nō reuiuiſcūt
peccata parentū. Sicut ergo bona que
peccato moriuntur per penitētiam reui/
uiſcunt ad premiū. ſic ⁊ mala que per pe
nitentiā delentur: reuiuiſcunt ad ſuppli
cium. Unde propheta ex perſona peni/
tentis deplorat dicens. Putruerunt et
corrupte ſūt cicatrices mee a fa: inſi. mee
id eſt. plage per baptiſmū ſanate. Hinc
etiā idem ꝓpheta. cū is fide ⁊ ſacro cir/
cūciſionis ab originali peccato ſe mūda
tum cognoſceret. tn̄ adulterio ⁊ homici/
dio qd̄ ꝯmiſerat. illud reuixiſſe intelligēs
non ſine cauſa inter cetera ꝯfitet: ⁊ dicit.
Ecce eīn in iniq̄tatibus ꝯceptus ſum ⁊c
Capitulo diuina.

Reſpexit eīn dn̄s ad Abel ⁊ ad Di. ſ.
munera eius. Sed prius dicit: Aug. li.
ad abel ꝙ̄ ad munera eius. Su de pnia.
mens eīn mentē quā cognouit humilem Abel
⁊ purā. ⁊ remūerauit eius largitatis mu Chaim
nera. ad chaim vero non reſpexit: neqꝫ Cor.
ad eius munera. mentē eīn eius quā vi/ Elemo/
derat. qm̄ nō cognouit: eius munera nō ſina
recepit. i iudicio itaqꝫ cordis ꝯſiderāda
eſt elemoſina tribuentis. nec iam ꝯſide/
randum eſt quantū. ſed qua mente. qua Vidua
affectione dat qd̄ poteſt. vidua eīn duo duorum
bus que habuerat minutis: larga plus minutoꝝ
omnibus poſuit. Capl'o. ꝯſideret. Gre.
☞ Falſas penitentias dicimꝰ. que nō Pnia
ſcd̄m auctoritatē ſanctoꝝ patrum ꝓ qua falſa
litate criminū imponunt. Ideoqꝫ miles
et negociator vel alicui officio debitus.
quod ſine peccato exerceri non poſſit. ſi
culpa grauiori irretitus ad penitentiam
venerit. vl' q̄ bona alterꝰ iniuſte detinet
vel qui odiuꝫ corde gerit. recognoſcat ſe
veram penitentiam non poſſe peragere
quaꝫ ad eternā vitam punire valeat. niſi
negociū relinquat. vel officiū deſerat. vel
odiū ex corde dimittat. bona q̄deꝫ q̄ iniu
ſte abſtulit reſtituat. arma deponat. vlte
rius non ferat. niſi conſilio religioſorum
epiſcopoꝝ pro defendēda iuſticia. ne tn̄
deſperet. interim quicquid boni poteſt
facere hortamur vt faciat. vt omnipotēs
deus cor illius illuſtret ad penitentiam.

Di.6. Qui vult ꝯfiteri pctā ſua vt inue
ſacerdos niat gratiā q̃rat ſacerdotē ſcien
ꝯfeſſor tē ligare ⁊ ſoluere. ne cū negli-
q̃lis ſit gens circa ſe extiterit negligaẜ ab illo q̃
eū miſericorditer monet ⁊ petit: ne ambo ĩ
foueā cadūt quā ſtult⁹ euitare voluit. mū
Leproſi dati.n. ſūt leproſi dū ibāt oſtēdere ſe ſa
decē cerdotib⁹. ⁊ anteq̃ ad eos ꝑuenirēt. vñ
patꝫ deū ad cor reſpicere: dū ex necitate
ꝓhibenẜ ad ſacerdotes ꝑuenire. ſpe qui
Spes dem eos q̃runt: ſed ſani et leti. dū q̃runt
Mĩa dei anteq̃ ꝑueniant moriunẜ. ſed dei miſeri
ꝯtritio cordia eſt vbiq̃ q̃ iuſtis nouit parcere.
Grego. ☞ Sacerdos ante oĩa caueat ne d̃ his
ꝯfeſſor q̃ ei ꝯfitentur peccata ſua alicui recitet q̃
reuelans ea ꝯfeſſus eſt non ꝓpinq̃s nō extraneis
neq̃ q̃ abſit ꝓ aliquo ſcandalo. Nam ſi
hoc fecerit deponaẜ ⁊ oĩbus diebus vite
ſue ignominioſus ꝑegrinando pergat.

Di.7. Tempus vero penitētie eſt vſq̃
Pnīe ad vltimū articulum vite.
tempus ☞ Nemo deſperādus eſt dū
Mĩa dei in hoc corpe ꝯſtitutus eſt. q2 nonnunq̃
Leo pp qḋ diffidentia etatis differẜ: ꝯſilio matu-
riori ꝑficitur. q̃q̃ de differentibus peni
Pniam tentiam auguſtinus ſcribat.
differens ☞ Si q̃s poſitus in vltima neceſſita-
te ſue egritudinis voluerit accipe pniāꝫ
⁊ accipit ⁊ mox recōciliabiẜ. ⁊ hinc vadit
fateor vob ⁊ nō illi negam⁹ qḋ petit: ſed
nō pſumim⁹ q̃ bene hinc exit ſi ſecurus
hinc exierit ego neſcio. pniāꝫ dare poſſu
mus: ſecuritatē aūt dare nō poſſumus.
☞ Baptiſatus eſt. ad horā ſecur⁹ hic
exit. fidelis bene viuēs ſecurus hinc exit
agens pniam ⁊ recōciliat⁹ cū ſanus eſt. ⁊
poſtea bene viuēs hic ſecur⁹ exit. Agens
pniāꝫ ad vltimū ⁊ recōciliat⁹ eſt ſi ſecur⁹
hinc exit ego nō ſum ſecur⁹. vñ ſecur⁹ ſū
dico ⁊ ſecuritatē do. vñ ſecurus non ſum
pniam dare poſſum. ſecuritatē dare non
poſſum. ⁊ poſt pauca. Sꝫ vñ ſcis inquit
ne forte de⁹ dimittat mihi. verꝫ dicis. illḋ
ſcio hoc neſcio. Nā ideo do tibi pniāꝫ q2
neſcio. nā ſi ſcirē tibi nihil ꝓdeſſe nō tibi
darē. Idē. Si ſcirē nō tibi ꝓdeſſe nō te
admonerē. nō te terrerē. due res ſūt. aut
ignoſciẜ tibi aut non ignoſciẜ. qḋ hoꝝ fu
turum tibi ſit neſcio. ergo tene certū ⁊ di
mitte incertum.
☞ Nullus expectet q̃ñ peccare nō po Augu. li.
teſt. arbitrij enī q̃rat libertatem vt delere de pnia
poſſit cōmiſſa: nō neceſſitatē. qui prius Pnia
itaq̃ a pctīs relinquiẜ q̃ ipſe relinq̃t. ea ſenum
nō libere: ſed quaſi neceſſitate ꝯdemnat
licꝫ enī latro veniā meruiſſet ĩ fine de oī
crimine: non tñ dedit baptiſatis peccan
di ⁊ ꝑſeuerandi auctoritatē. credo quidē
illi q̃ dixit. Quacūq̃ hora ingemuerit ⁊ Pnia
ꝯuerſus fuerit vita viuet ⁊ nō morietur. ſerotina
dixit ꝯuerſum ⁊ nō tantū verſum viuere
verſum quidē viuere puto q̃ dolet de cri
mine. ꝯuerſum q̃ dolet de omni ei⁹ quā ꝯuerſio
exponimus varietate. vertiẜ a pctō q̃ iaꝫ Uera
vult dimittere peccatū: ꝯuertiẜ qui totus
⁊ oĩno vertiẜ q̃ iam penas nō timet: ſed
ad bonū dñi feſtinat tendere. q̃ ꝯuerſio
ſi ꝯtingeret alicui etiā in fine deſperādū
nō eſt de eius remiſſione. ſed q̃ñ vix vel
raro eſt tam iuſta ꝯuerſio. timendum eſt
de penitente ſero. quē enī morbus vrget
⁊ pena terret: ad verā vix venit ſatiſfacti
onē: maxime cū filij quos illicite dilexit
ſint preſentes vxor ⁊ mundus ad ſe reuo
cet. Multos ſolet ſerotina pnia decipe-
re. ſed q̃ñ deus ſemꝑ potens eſt: ſemꝑ
etiā in morte iuuare valet quibus placꝫ
cū itaq̃ opus ſit nō hoĩs: ſed dei fructi-
fera penitētia. inſpirare etiā pōt q̃cūq̃
vult ſua mĩa. et remunerare ex mĩa quos
pōt dānare ex iuſtitia. Sed q̃ñ multa
ſunt q̃ impediūt ⁊ lauguentē retrahunt.
ꝑiculoſum eſt ⁊ interitu vicinū ad mortē
ꝓtrahere pnīe remediū. ſed magnū eſt
cui de⁹ tūc inſpirat. Si q̃s enī eſt q̃ verā
pniam expectat quā dei clemētia maio-
rem ſentiēs dei bonitatē ſua neq̃tia. ſed
ſi etiā ſic ꝯuerſa fuerit vita viuet ⁊ nō mo
rieẜ. nō ꝓmittim⁹ tñ q̃ euadet omnē pe-
nā. nā prius purgādus eſt igne purgati
onis q̃ in aliud ſeculū diſtulit fructū con
uerſionis. hic etiā ignis ⁊ ſi etern⁹ nō ſit:
miro tñ modo grauis eſt. excellit.n. oēm
penā q̃ vnq̃ aliq̃s paſſus eſt ĩ hac vita purgato-
nunq̃ in carne tāta inuēta eſt pena. licꝫ rij ignis
mirabilia martyres paſſi ſunt tormēta. ⁊

mulri nequiter q̄nta ſepe ſuſtinuerūt ſup
plicia. Studeat ergo q̄ſqꝫ ſic delicto cor
rigere vt poſt mortē nō oporteat penam
tolerare. q̄dā.n.pctā ſunt q̄ mortalia in
pnia ſua venialia: nō tñ ſtatim ſanant̄. ſe
pe enī eſt ꝙ moreret̄ niſi medicaret̄: non
tñ ſtatim ſanat̄. languet victurꝰ q̄ prius
erat moriturꝰ. q̄ aūt ipenitēs morit̄ oīno
morit̄ ⁊ eternalit̄ cruciat̄. q̄ aūt ipenitens
Impnia finitur. ſi ſemꝑ viueret ſemꝑ peccaret. at
infernus dei eſt miſerētis ꝙ opatur finē peccandi
ob hoc etiam ſine fine torquebitur: quia
nunq̄ꝫ virtute dubitat̄. ſemꝑ plenꝰ iniq̄
tate ſemꝑ ſine caritate torq̄bit̄ ſine fine.

Q.4. Tempe quo vxori debitū redditur
Hiero. a carnibꝰ agni abſtinere oportet
Coio ☞ Quociēſcūqꝫ aut dies natalis dñi
ꝯtinētia aut reliq̄ feſtiuitates aduenerit non ſolū
ꝯiugiū ab infideliū ꝯcubinarū ꝯſortio: ſed etiaꝫ
Augu. a ꝓprijs vxoribus abſtinere debemus.
Ambro. ☞ Fratres nō ſolū debetis ab omni im
mūdicia abſtinere: ſed etiā ab vxoribus
ꝓprijs ſtudioſiſſime ꝯtineatis. nullꝰ oi
no vxori ſue ieiunioꝝ diebus ꝯiungat̄.
Augu. ☞ Chriſtiano cū vxore ſua aliq̄n ꝯue
nire lꝫ aliq̄n nō licꝫ. ꝓpter ꝓceſſiōis enī
dies ⁊ ieiunioꝝ aliq̄n nō licꝫ ꝯuenire. qꝛ
a licitis etiā abſtinendū eſt ad tēpus vt
facilꝰ impetrari poſſitꝰ qđ poſtulat̄. vñ
aplus ex ꝯſenſu ait abſtinendū eſt ad tē
pus vt expeditius vacetis orationi. Nā
etiā ſcđm legē in ieiunio cedere ⁊ iurgari
non licet. poſtea vero licet.
Grego. ☞ Uir cū ꝓpria vxore dormiens niſi
mrimo lotus aq̄ eccleſiā intrare nō debet. q̄uis
nium diuerſe hoīm nationes de hac re diuerſa
ꝯtinētia ſentiāt atqꝫ alia cuſtodire videāt̄. roma
a ꝯiuge noꝝ tñ ſemꝑ ab āntiq̄oribꝰ vſus fuit. poſt
tpe cois admixtionē ꝓprie vxoris ⁊ lauacri purifi
q̄re ſit cationē q̄rere: ⁊ ab ingreſſu eccleſie pau
lulū tēperare. nec hoc dicētes culpa dum
putamꝰ eſſe ꝯiugiū. ſed qꝛ ipſa licita ad
mixtio ꝯiugis ſine voluptate carnis fieri
nō pōt: ideo a ſacri loci ingreſſu eſt abſti
nendū. qꝛ voluptas ipſa ſine culpa nul
latenꝰ eſſe pōt. nō.n. de adulterio vel for
nicatōe: ſꝫ de legitio mrimonio ſuſceptꝰ
erat q̄ dicebat. Ecce enī i iniq̄tatibꝰ ꝯce

ptus ſuꝫ ⁊c. Oportet ita legitimā carnis
eſſe copulā vt cā ꝓlis ſit nō voluptatꝭ. ⁊
carnis cōmixtio creādoꝝ liberoꝝ ſit grā
nō ſatiſfactio vitioꝝ. ſi q̄s xo ſua ꝯiuge
nō cupidine voluptatis captꝰ: ſꝫ ſolūmō
creādoꝝ liberoꝝ grā vtit̄: iṗe ꝓfecto ſiue
de igreſſu eccl'ie ſeu de ſumēdo dñici cor
poris ſāguiniſqꝫ miſterio ſuo eſt iudicō
relinquēdus. qꝛ a nob ꝓhiberi nō debꝫ
accipe q̄ in igne poſitus neſcit ardere. cū
enī nō amor ꝓcreande ſobolis: ſed volu
ptas dñat̄ in ope cōmixtionis: hñt ꝯiu
ges etiā de cōmixtiōe ſua ꝙ defleāt. tūc
aūt vir q̄ poſt admixtionē ꝯiugis aq̄ lo
tus fuerit: etiā ſacre cōionis valet miſte
riū accipe: cū ei ſcđm prefinitā ſniam ec
cleſiā licuit intrare. hinc etiā i diebꝰ ab
ſtinentie nuptie celebrari ꝓhibent̄. vñ
in laodicenſi concilio legitur. nuptiarū
¶ In diebus quadrageſime nuptias interdicta
celebrare non licet. Ca. non. tempora
☞ Nec vxorē ducere. nec ꝯuiuia face Nicolaꝰ
re in quadrageſimali tempe ꝯuenire poſ papa
ſe nullo modo arbitror.
Penitentiā ꝯiugatis non niſi ex Q.5.
ꝯſenſu dandā eſſe ꝑcipimus. ꝯiugium
☞ Qđ aūt ſine ꝯſenſu vxoris ꝯſenſus
vir ꝯtinētiā vouere nō poſſit. multis au in pnia
ctoritatibus ꝓbat̄. Ait.n. augꝰ ſuꝑ pſal.
mo. cxlvi.
¶ Non poteſt vir continētiam ſerua
re niſi vxoris teneat ꝯſenſū. Ca. ſi dicat
¶ Non dꝫ torq̄ri mulieris ꝯſenſus ad Alexāder
ꝯtinentiā deo vouendā. Ca. notificaſti. papa
¶ Nō pōt vir ꝯtinētie vota reſcindere Uota cō
q̄ ſine eius aſſenſu mulier deo ꝓmiſerit tinentie
¶ Cōtinētie meritū ha .C. qđ Augu.
bet q̄ incōtinentia vxoris debitū ſibi red
dere cogitur. Ca. ſecundum.
¶ Uota ꝯtinētie ſine vxoris ꝯſenſu red Augu.
¶ Abſqꝫ ceteris di nō pñt. C. vna. Hiero.
opibus nec ſola xginitas ſaluat. nec ce
tera abſqꝫ virginitate ꝓficiūt. Ca. tunc
¶ Nō lꝫ illi ducere vxorē q̄ ſuā velare
¶ Uota abſtinētie ꝓmiſit. Ca. qui. Augu.
q̄ mulier ꝑmittente viro ꝓmiſerit: illo ꝓ mulieris
hibente ſeruare nō cogit̄. C. manifeſtū. ſubiectio.
¶ Mulieres ſuis viris debent ſubeſſe. Uiro

Augu. ¶ Vir eſt caput mulieris.
vir caput eſt mulieris
¶ Arbitriū viri mulierem ſequi opoꝛꝫ in omnibus. Ca. voluit.

Augu. Ambro. ☞ Mulierē ꝯſtat ſubiectā dominio viri eſſe. ⁊ nullā auctoꝛitatē habere. nec docere poteſt nec teſtis eſſe nec fidem dare nec iudicare.

☞ Adam ꝑ euam decept⁹ eſt nō eua ꝑ adam. quē vocauit ad culpam mulier. iuſtum eſt vt eā in gubernatoꝛē aſſumat: ne iterū feminea facilitate labatur.

Ambro. mulieris preuaricatio ☞ Mulier debet velare caput. qꝛ non eſt imago dei: ſed vt viro oſtendaꝰ ſubiecta. ⁊ qꝛ ꝑuaricatio ꝑ illam incboata eſt. boc ſignū debet babere i eccleſia ꝓpter reuerentiā eṗalem. nō babet caput liberū ſed velamine tectū. nō babeat poteſtatem loquendi. qꝛ eṗus babet perſonam chriſti. quaſi ergo ante iudicē chriſtū ita ante eṗm ſit. qꝛ vicarius dñi eſt ꝓpter peccatū originale ſubiecta debet videri Item in libꝛo de paradiſo.

Ade laus Mas femine peſt ☞ Nec illud ocioſuꝫ eſt ꝙ nō de eadē terra de qua plaſmatuſ eſt adam: ſed de ipſius ade coſta facta ſit mulier: vt ſciremus vnā in viro ⁊ i muliere coꝛpis eſſe naturā vnū fontē generis bumani. ideo nō duo a principio facti vir ⁊ mulier: nec duo viri. neqꝫ due mulieres: ſed primū vir. et deinde eꝫ eo mulier. vnā eni naturam volens bominū ꝯſtituere deus ab vno ꝑncipio creature boc incipiēs mulierū ⁊ diſpariū naturaꝝ eripuit facultatem. Euidentiſſime itaqꝫ apparet ita virū caput eſſe mulieris: vt nulla vota abſtinentie vł religioſe ꝯuerſationis liceat ſibi ſine eius licētia deo offerꝛe. etiā ſi viro ꝑmittente repꝛomiſſa fuerit. nō licꝫ ei votū opere cōplere cū vir voluerit reuocare ꝑmiſſum. vota vero ꝯtinentie ita alteri⁹ ꝑmiſſu ab altero valēt offerꝛi ꝙ poſt ꝑmiſſionē nō valēt in irritū deduci.

Q. i. ⁊. 2. Uxoꝛ q̄ alteri nupſerit rata virū moꝛtuū
Que alij nupſerit putās virū ſuum moꝛtuū eſſe. illo redeūte ad prioꝛē redire cogiꝰ. Ca. cum.

¶ Pꝛobo viro vel vxoꝛe de captiuitate redeuntibus ꝓpꝛia reintegrantur coniugia. Ca. cum:

Innocētius ṗṗ ☞ Hieronim⁹ ad amandū pꝛeſbyterꝝ

¶ Que pꝛimo viro relicto ſecūdo adbeſerit. niſi ſcđm relinquēs pꝛimo reconciliari non poteſt. Ca. non ſatis.

¶ Que virū in captiuitate ductū ſequi noluerit: manet innupta, ꝙdiu vir eius vixerit. Ca. ſi quis.

Augu. ¶ Nō eſt adultera virgo q̄ neſciēs viro nupſit alieno. Ca. ſi virgo.

Q. i. mřimonium ꝯſanguinearum
Quod' āt ꝯſanguineas nr̄as ſiue vxoꝛis noſtre in ꝯiugiū nob ducere liceat. exēplis ⁊ auctoꝛitatibus ꝓbatur. Abꝛabam nāqꝫ ſaray filiā fratris ſui ſoꝛoꝛē videlicꝫ lotb in vxoꝛē duxit. Iſaac rebeccā in vxoꝛem accepit q̄ erat filia' ꝯſobꝛini matris ſue. Jacob duas ſoꝛoꝛes liaꝫ videlꝫ ⁊ racbel filias laban auūculi ſui ſibi matrimonio ſociauit. In lege quoqꝫ ꝑcepit dñs moyſi vt nullus duceret vxoꝛē niſi de ꝓpꝛia tribu ⁊ familia. Item ſi aliqs abſqꝫ liberis moꝛereꝰ: pꝛecepit dñs vt frater eius vxoꝛē defuncti ſibi copularet. et ex ea ſemē fratri ſuo ſuſcitaret. Poꝛro ad quoſcūqꝫ lex ipſa ꝑuenerit. eius ꝑceptiſ ꝓbāꝰ obnoxij. niſi q̄ vel euāgelicis mandatis vel apłicis inſtitutis euacuata mōſtrentur. nullo aūt euāgelij pꝛecepto vel apłico inſtituto ꝯſanguineoꝝ ꝯiūctiones ꝓbibite inueniūꝰ. vnde ſicut ab inicio: ita ⁊ nūc licite ꝓbanꝰ. His ita reſpondetur ꝯſanguineoꝝ ꝯiūctiones alias cauſa neceſſitatis ꝑmiſſe: alias cauſa iuſte rōnis inueniunꝰ impetrate. cū eni vnus ab inicio vir atqꝫ vna ex latere eius mulier a deo foꝛmareꝰ: neccāꝛio ſoꝛoꝛes fratrib⁹ copulabāꝰ qđ aūt cogēte necc̄itate fit ceſſante necc̄itate pꝛiter ceſſare opoꝛtet qđ vigebat. ergo tanto nunc dānabilis vſurpaꝰ ꝯſanguineoꝝ ꝯiunctio. quanto min⁹ neceſſaria ꝓbaꝰ. vnde buiuſcemodi copula poſtea lege ꝓbibita inueniꝰ domino dicēte per moyſen. Turpitudinem ſoꝛoꝛis tue non reuelabis.

Gradus in quibus nubere non licet.

Quia ergo a conſanguineoꝝ cõiunctionibus ſicut probatum eſt abſtinere oportet: videndũ eſt vſq ad quem gradum a conſanguineis ꝓprijs abſtinere oportet.

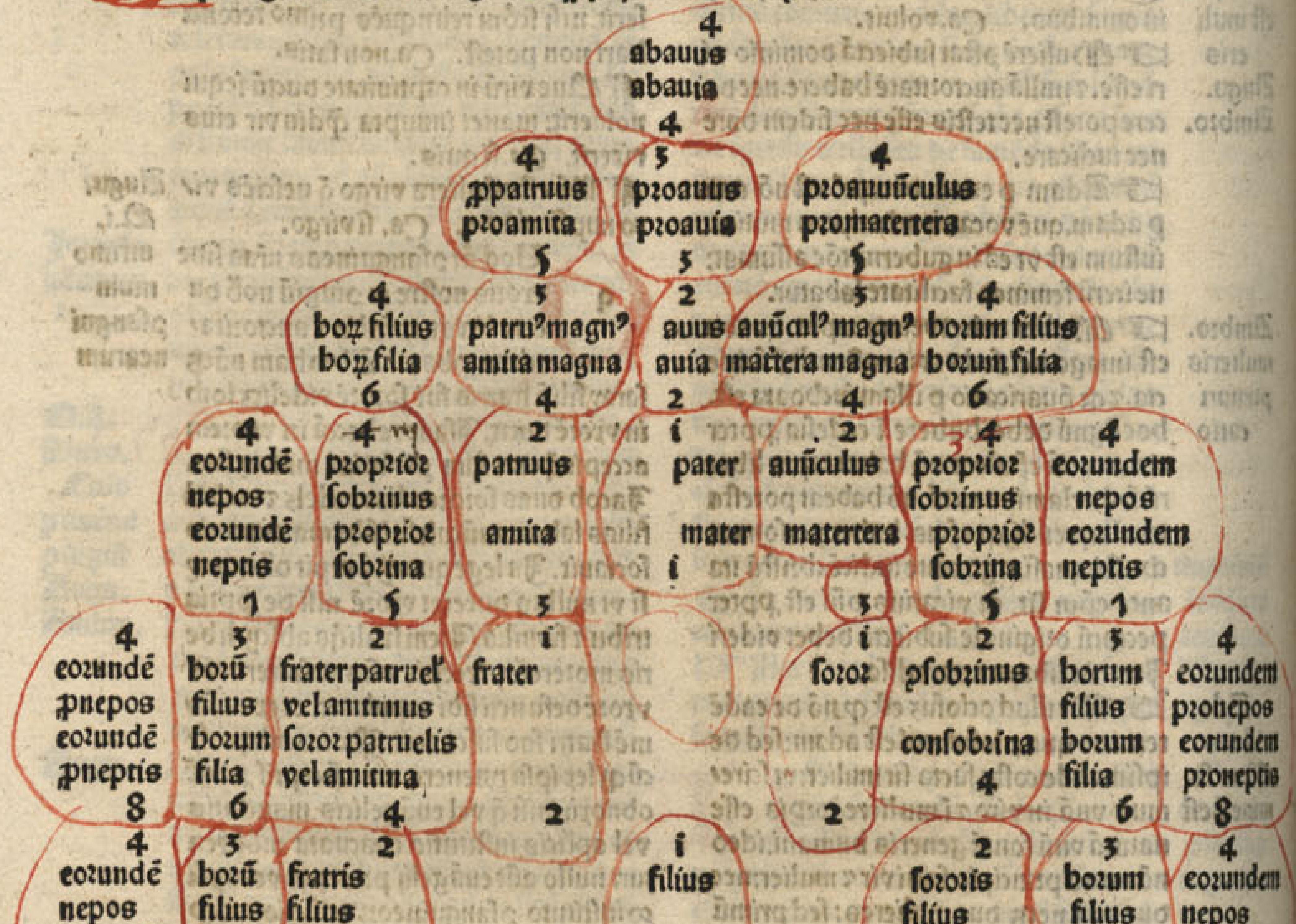

Q.5. De gradibus vero ꝯſanguinita-
tis quõ computãdi ſunt. ⁊ quõ
dirimunt gradus ꝯſanguinita-
tis: viſum eſt ſupra in arbore.

Q.6. Nunc querit de quibus accuſan-
tibus vel teſtificantibus ꝯſan-
guineoꝝ ꝯiunctio dirimẽda ſit
de his ita ſcribit Fabianus papa.

¶ Conſanguinei tantũ vel ſi ꝓgenies
defecerit. antiqui ⁊ veraces ꝓpinquita-
te in ſinodo cõputẽt. Ca. ꝯſanguineos.

Urbanꝰ papa ¶ Qui iureiurando propinquitatẽ fir-
mare debeant. Capitulo notificamus.

Q.7. Inceſtus Augu. Non appellant filij qui de ince-
ſtuoſis naſcuntur. Ca. quid eſt

Q.9. Diuortia Augu. Que rationabiliter deciſa ſunt:
mutari non expedit.

☞ Quibus modis eccl'iaſtice
diſciplĩne vel moderatõni ꝯueniẽs eſt vt
q̃ rõnabil'r ordinata fuerit vl' deciſa: nul-
la in poſteꝝ debeãt refragatiõe turbari.

Hilarius papa ¶ Corrigẽdũ ẽ qđ illicite admittit aut
a ꝑdeceſſoribꝰ admiſſum inuenit Ca. ꝙ

Grego. papa ¶ Secundũ ſue ꝯſuetudinis tenorem:
apoſtolica valet mutari ſnĩa. Ca. ap'lice.

Nicolaꝰ papa ☞ Sniam romane ſedis nõ negamus
poſſe in meliꝰ cõmutari: cũ aut ſurreptũ
Snie mutatio aliqđ fuerit. aut ipſa ꝓ ꝯſideratõe etatũ
vel temporꝝ ſeu grauiũ neceſſitatũ diſpẽ-
ſatione quedaȝ ordinare decreuit. qſi et
egregiũ paulũ ap'lm diſpenſatorie legi-
mus quedaȝ feciſſe q̃ poſtea reprobaſſe
legit. qđ tñ obſeruandũ eſt qñ illa roma-
na videlȝ eccleſia diſertiſſima ꝯſiderati-
one hoc fieri delegerit. non qñ ipſa que
bene ſunt diffinita retractare voluerit.

Q.x. emẽdatio ſententie mutatio. Sicut ergo ſnĩa romane ſedis in
meliꝰ cõmutari valet: ſic cuiuſli-
bet eccl'ie ſnĩa cũ ꝑ ſurreptionẽ
data cognoſcit rõnabiliter reuocari põt.

Q.i. Yſido. Raptus Raptus quoq; illicitus coitus a
corrumpendo eſt dictus. vñ qui
raptu potitur ſtupro fruitur.

Gelaſiꝰ papa ☞ Aliud enĩ eſt fornicatio. aliud ſtu-
prũ aliud adulteriũ. aliud inceſtus aliud
Luxurie filie Fornicatio raptus. Fornicatio aũt licȝ videat eſſe ge-
nus cuiuſlibet illiciti coitus q̃ fit extra vx-
orẽ legitimã: tñ ſpecialiter intelligit i vſu
viduarũ vel meretricũ vel ꝯcubinarum. tio eſt

Stupru eſt Stuprũ aũt ꝓprie virginũ eſt illicita de-
floratio. qñ videlȝ nõ ꝑcedenti ꝯiugali
pactõe vtriuſq; voluntate virgo corrum-
pit patre iniuriã ad animũ ſtatim poſt
cognitionẽ nõ reuocãte. Adulterium eſt Adulteriũ vero
eſt alieni thori violatio. Unde adulteriũ d'
qſi ad alteriꝰ thoꝝ acceſſio. Inceſtus eſt Inceſtus eſt
ꝯſanguinearũ vel affinium abuſus. vn-
de inceſtuoſi dicunt q̃ ꝯſanguineis ⁊ af-
finibus abutunt. Raptus eſt Raptꝰ cõmittit cũ pu-
ella violẽter a domo pr̃is abducit vt cor-
rupta in vxorẽ habeat. ſiue puelle ſolum-
mõ vel parentibꝰ tñ. ſiue vtriſq; vis illa-
ta ꝯſtiterit hic morte mulctat. Sed ſi ad
eccl'iaȝ cũ rapta ꝯfugerit: ꝑuilegio eccl'ie
mortis impunitatẽ ꝓmeret. Ca. lex illa.

Q.2. Simacꝰ papa Raptor OB imanitatem ſceleris abijciant
raptores viduarũ ⁊ virginum.

☞ Raptores igit viduarũ vel ꝟginũ
ob imanitatẽ tanti facinoris deteſtamur
illos vehementiꝰ ꝑſequẽdo q̃ ſacras ꝟ-
gines vel volẽtes vel inuitas i mr̃imõio
ſuo ſociare tẽptauerint. quos ꝓ tã nefan-
diſſimi criminis atrocitate a cõione ſuſ-
pendi precipimꝰ. Jtem. C. li. i. ti. de epĩs
et clericis. Juſtinianus imperator.

☞ Si qs non ¶ De eodem
dicã rapere: ſed attẽptare tantummõ ma-
trimonij iungendi cauſa ſacratiſſimas ꝟ-
gines auſus fuerit: capitali pena feriat.

Grego. papa ¶ Excõicentur raptores vidue vel vir-
ginis cum ſibi fauentibus. Ca. ſi quis.

☞ His auctoritatibus euidenter dat
intelligi ꝙ raptor in vxorẽ raptã ducere
nõ valet. ſed raptor ⁊ rapta nõia ſunt vi-
Penitentia tioꝝ nõ ꝑſonarũ. Uitia aũt cũ ꝑ pniam
purgata fuerint: nõia eoꝝ abolent. vnde
i quadã omelia gregoꝰ ait. Apud õipo-
tentẽ q̃ppe dñm non ille fallax habet q̃
culpã mendacij ꝑ pniam delet. Prohi-
bet ergo ꝑmiſſis auctoritatibꝰ rapta co-
pulari raptori anteq̃ vitiũ rapine abole-
at: donec ille raptor ⁊ illa rapta iure ap-
pellantiũ ceterũ cũ illa patrie poteſtati
reſtituta fuerit: ⁊ raptor ſue rapine pñiaȝ
egerit: cũ volũtas parentũ vtriuſq; i vnũ
ꝯuenerit: nõ ꝓhibent ad inuicẽ copulari.

Ambro.ī ¶ Cum volūtate parentū raptas ī cō
apologia iugiū habere ꝑmittitur. Ca. deniqꝫ
Dauid ¶ Poſt penitētiam raptori vel rapte
Ex ꝯ. mel licita ꝯiugia ꝓcedantur. Ca. ſi.
denſi ¶ Incipit tractatus de ꝯſecratione
ꝯſecratio D E eccleſiaꝝ ꝯſecratōe ⁊ miſ
Miſſa ſarū celebrationibus nō ali
bi ꝗ̄ ī ſacratꝫ dn̄o locis abſqꝫ
magna neceſſitate fieri debe
re liquet omnibus quibus ſūt nota. ve.
et no. teſta. precepta.
Di. i. E Ccleſiarū ꝯſecratio abſqꝫ miſſa
Iginus fieri non debet. Ca. omnes.
papa ¶ Abſqꝫ precepto ſedis aplī
ꝯſecratio ce noua nō dedicet eccleſia. Ca. de loco
eccleſie rum vero ꝯſecratione.
Gelaſi' ¶ Non ꝯſecratur eccleſia q̄ ꝓ queſtu cu
papa piditatis edificatur. Ca. ſi quis.
ſacrificia ¶ Sacrificia nō niſi ſup altari et locis
vbi fiāt deo ꝯſecratis offerant. Ca. ſicut.
¶ Non niſi in locis ſacris miſſarū cele
brent ſolennia. Ca. miſſarum.
dedicatio ¶ Singulis annis dedicationū ſolen
eccleſie nitates celebrantur.
Felix ☞ Solennitates dedicationū eccleſia
papa rum ⁊ ſacerdotū ꝑ ſingulos annos ſunt
Ex ꝯ. ¶ Euertant altaria q̄ ſi celebrāde.
africano ne ſanctoꝝ reliquijs erigunt. Ca. placuit
Reliquie ¶ Non eſt ꝯſecranda eccleſia. ī qua pa
ganus ſepultus inuenit.
☞ Eccleſiā in qua paganus ſepultus
eſt: nō liceat ꝯſecrari: neqꝫ miſſas ī ea ce
lebrare: ſꝫ iactare foras ⁊ mūdari oportꝫ
Ex ꝯ. au ☞ Unicuiqꝫ fideliū in domo ſua ora
relianēſi toriū licet hr̄e ⁊ ibi ora: ꝫ miſſas autē ibi
oratoria celebrare non licet.
priuata ☞ Si ꝗs etiā extra parochias. in qui
licet hr̄i bus legitim' eſt ordinariuſqꝫ ꝯuent' ora
Ex ꝯ. toriū hr̄e voluerit. reliꝗs feſtiuitatibus.
agatenſi vt ibi miſſam audiat ꝓpter fatigationēꝫ
ſinagoge familie iuſto ordine ꝑmittim'. paſca vero
ſcolariū natali dn̄i. epiphania. aſcēſione dn̄i. pē
thecoſte. ⁊ natali ſcī iohis baptiſte. et ſi
ꝗ maximi dies in feſtiuitatib' habentur
nō niſi ī ciuitatib' aut parochijs audiāt
clerici vero ſi in his feſtiuitatib' ꝗs ſupꝯ
diximus niſi iubente aut ꝑmittente epō
ibi miſſas celebrare voluerint. a cōione
priuentur.
¶ In vſu laicoꝝ non licꝫ conuerti ligna Igin'
eccleſie dedicata. Ca. ligna. papa
¶ Veſtimēta ſacra ⁊ vaſa ꝓ vetuſtate dedicata
ꝯſumpta incendant. ⁊ cineres in loca oc deo
culta ꝓijciant. Ca. altaris. Clemēs
¶ Sacra vaſa nō niſi a ſacratis tractē papa
tur hominibus. Ca. in ſancta. Sixtus
¶ Non niſi a ſacris hominibus veſti papa
menta ſacra ferantur. Ca. veſtimenta.
☞ Et calix dn̄i cum patena. ſi nō ex au Calix d̄
ro oīno ex argento fiat. ſi ꝗs aūt tā pau quo ſit
per eſt. ſaltē vel ſtagneū calicē habeat. de Ex ꝯ. re
ere aūt aut ex auricalco nō fiat calix. quia menſi
ob vini virtutē eruginē facit. pariterqꝫ vo
mitū ꝓuocat. nullus aūt in ligneo aut vi
treo calice preſumat miſſam cantare. Miſſa
☞ Iacobus frater dn̄i ſcd̄m carnē cui Iacobuſ
primū credita eſt hieroſolimitana eccl̄ia minor
⁊ baſilius ceſarienſis epūs: cuius claritas
ꝑ totū orbeꝫ refulſit. in ſcripturis nob ad
diderunt miſſe celebrationem
☞ Nocte ſancta natiuitatis dn̄i ſalua Teleſſo
toris miſſas celebrēt preſbiteri. ⁊ hymnū rus papa
angelicū in illis ſolēniter decantēt. qm̄ ⁊ Miſſe
eadē nocte ab angelo paſtorib' eſt nūcia tempus
tus. ⁊ ſubito fcā eſt cū angelo multitudo Natiui
militie celeſtis laudantiū deū ⁊ dicentiū tas xpī
Gloria in excelſis deo. ⁊ in terra pax ho Gloria in
minib' bone voluntatis. Reliꝗs xo tpi excelſis
bus miſſarū celebrationes ante horā di
ei tertiā minime ſunt celebrāde. qꝛ ⁊ ī ea
dem hora ⁊ dn̄s crucifix' eſt. ⁊ ſup aplōs
ſpūſſcūs legit deſcendiſſe. Item ex cōci
lio carthaginenſi. c. viij.
¶ Non niſi a ieiunio hominibus ſacra
celebrentur altaris. Ca. ſacramenta.
☞ Sufficit ſacerdoti vnā miſſam ī die Alexand
celebrare. qꝛ chriſtus ſemel paſſus eſt. ⁊ papa
totū mūdū redemit. Nō modica res eſt Miſſas
vnā miſſaꝫ facere. ⁊ valde felix eſt q̄ vnā celebrare
digne celebrare pōt. quidā tn̄ pro defun in die
ctis vnā faciunt. ⁊ alterā de die ſi neceſſe quotlicꝫ
fuerit. qui vero ꝓ pecunijs aut adulatio
nib' ſeculariū vna die ꝑſumūt plures fa Leo pp̄
cere miſſas ſi exiſtimo euadere dānatōeꝫ nonus
☞ Hi duo ſolummō hymni ab āgelis Alleluia
in nouo teſtamēto inueniunt decantati. Gloria ī

excelſis — Alla. Gloria in excelſis deo. quos parit
Septu — i ſeptuageſima intmittim⁹. qꝛ pctō hoīs
ageſima — veteris a ꝯuētu āgelice iubilatōis expul
ſi in hu⁹ miſere vite babilonē ſup flumia
ei⁹ ſedim⁹ ꝛ fleuimus dū recordaremur
illius ſyon in q̄ deū decet hymnus. ꝙ no
uē ebdomadib⁹ alla intmittim⁹. nō incō
grue p nouē ebdomadas .ix. ordineſ an
geloꝝ accipim⁹. quoꝝ .x⁹. ordo p ſupbiā
corruēs angelicū numerū minuit: ꝛ a fe/
licitate pturbauit. q̄ ꝯdolētes ſue dimi/
nutioni: ꝛ parē ruinā ſibi timētes a pfcā
laude creatoris fuere ƥpediti. quoꝝ recu
peratōi ꝯſulens omps de⁹ creator pmū
hoīem de limo terre formauit: q̄ ſui gene
ris multiplicatōe dāna celeſtis patrie re
ſarciret: atqꝫ angeloꝝ gaudia ſuppleret
q̄ ſpe angelic⁹ chorus nō modicū letat⁹
eſt. nec mirū ſi ex lapſu hoīs fuerat ptur
batus. vñ nouē ordinū ꝯcētus in laude
dei creatoris pmanſit īperfect⁹ donec in
Reſurre — xp̄o reſurgēte reſurrexerit ꝓlapſus ille ꝓ
ctio xp̄i — thoplaſtus ibi augmēto ſui collegij ꝛ ſpe
meliori angelic⁹ exercit⁹ gauiſus in nouū
alla ꝯſurrexit tot⁹: ꝛ ī eo pſtat deuotus.
quē ꝛ nos ꝓ modulo nr̄o imitantes a ſe
ptuageſima qn̄ lapſus ꝓthoplaſti in ec
cleſia recitat̄ alla. ix. ebdomadas inter/
mittimus. ſcꝫ vſqꝫ in paſca. vbi chriſtus
reſurgēs a mortuis triſtitiā noſtrā ī gau
diū vertit ꝛ alleluia nobis reddit.
¶ Niſi duobus pſentib⁹ pbr miſſam
celebrare nō preſumat. Ca. hoc quoqꝫ.
Miſſa — ¶ Cōione priuent̄ q̄ vſqꝫ ad finē miſ/
vſqꝫ in — ſarum ſolennia nō audierint.
finem au — ☞ Sacerdote ṽbū ī eccleſia faciēte q̄
dienda — egreſſus de auditorio fuerit excōicet̄.
pdicatio — ☞ Miſſas die dn̄ico ſecularib⁹ totas
audiēda — audire ſpali ordine pcipimus: ita vt añ
bn̄dictionē ſacerdotis egredi ppl̄s nō p
ſumat. qđ ſi fecerit ab epō publice ꝯfun/
☞ Cū ad celebrādas miſſas dant̄
ī dei noīe ꝯueniſ ppl̄s. nō ante diſcedat
q̄ʒ miſſe ſolēnitas cōpleat̄. ꝛ vbi epūs nō
fuerit: bn̄dictionē a ſacerdote accipiat.
Specta — ☞ Qui die ſolēni pretermiſſo eccleſie
cula — ꝯuentu ad ſpectacula vadit excōicet̄
euāgeliū — ☞ Aplica auctoritate mādamus dum
ſancta euāgelia ī eccleſia legunt̄: vt ſacer — ſtando
dotes ꝛ ceteri oēs nō ſedētes: ſꝫ venera/ — auditur
biliter curui ꝛ in ꝯſpectu euangelij ſtāteſ — Anaſtaſi
dn̄ica ṽba intēte audiāt ꝛ fideliť adorēt — us papa
☞ Oīs xp̄ian⁹ ꝓcuret ad miſſaꝝ ſolen — Greg. 7.
nia aliq̄d deo offerre. ꝛ ducere ad memo — Offerto
riā qđ de⁹ p moyſen dixit. Nō appareb — rium
in ꝯſpectu meo vacu⁹. In collectis ſcōꝝ
patrū liq̄do apparet ꝙ oēs xp̄iani offer
re aliq̄d ex vſu ſcōꝝ patrū debēt. ad ipm
eni prius eſt ꝯfugiendū q̄ nr̄e curare poſ
ſit aīe paſſiones. verū hoīes prepoſtero
ordine ante ſibi opē ab hoībus accerſūt.
vbi aūt hūana ſubſidia defecerint: tunc
opinant̄ diuini poſtulādā fauoris grāꝫ. — Cipan⁹
¶ Quare ſurſuꝫ corda ī prefatōe dicat̄ — papa
☞ Qn̄ aūt ſtam⁹ ad orōnē fratres di/ — Surſum
lectiſſimi. inuigilare ꝛ incūbere ad pces — corda
toto corde debem⁹. cogitatō carnal̄ hoīs — q̄re dr̄
ꝛ ſecularis accedat. nec quicq̄ʒ tūc anim⁹ — Oratio
aliud q̄ʒ id ſolū cogitet qđ precat̄. ideo ꝛ
ſacerdos ante orōnē prefatiōe premiſſa
parat fratrū mētes dicēdo. ſurſuꝫ corda.
vt dum rn̄det plebs. habemus ad dn̄m.
admoneat̄ nihil ſe aliud q̄ʒ dn̄m cogita/
re debere. Claudat̄ ꝯtra aduerſariū pe
ctus ꝛ ſoli deo pateat. nec ad ſe hoſtem
dei tempe orationis venire patiat̄.
☞ Viſum pterea nob̄ eſt vt in oībus — ſuffragia
miſſarū ſolēnibus ꝓ ſpiritib⁹ defūctoꝝ — Oratio
loco cōpetenti in ecclia ad dn̄m depcet̄. — ꝓ defun
Sicut eni nulla dies excipit̄ q̄ nō ꝓ viuē — ctis ſem
tibus ꝛ ꝓ quibuſlibet ncc̄itatibus dn̄m — per fiat
deprecet̄. ita nimirū nulla dies excipi dꝫ — in miſſa
quin ꝓ aīabus fideliū preces dn̄o ī miſ/
ſarū ſolennib⁹ fundant̄. Antiq̄tus igit̄
hunc morē ſancta tenet ecclia vt ꝛ miſſa/
rū ſolennib⁹ ꝛ alijs pcibus dn̄o ſpūs q̄/
eſcentiū cōmendant̄. dicēte beato augu
ſtino. Nō ſūt ptermittēde ſupplicatōes
ꝓ ſpiritibus mortuoꝝ q̄s faciendas ꝓ
oībus in chriſtiana ꝛ catholica ſocietate
laudam⁹. Defunctoꝝ etiā tacitis noīb⁹
eoꝝ quos ſub generali cōmemoratōe ſuſ
cepit ecclia vt q̄bus ad iſta deſunt parē — Oblatio
tes ꝛ filij. aut q̄cunqꝫ cognati vel amici — in ſacris
ab vna eis exhibeat̄ pia matre cōmuni. — Panis
☞ In ſacroꝝ oblatōibus q̄ inter miſſa

Omnium Aqua — rum solēnia dn̄o offerunt. panis ⁊ vini aqua permixtus i sacrificiū offerant̄ nō .n. dz i calice dn̄i aut vinū solū aut aq̄ sola offerri: ſz vtrūq; permixtū. q2 vtrūq; ex la tere ei⁹ in paſſione sua pfluxiſſe legitur.

Di.2. eucariſtia alexāder papa — Nihil in sacrificiis mai⁹ eſſe pōt q̄ corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i. nec vlla oblatio hac potior eſt: ſz oēs hec pcellit q̄ pura pſcia dn̄o offerenda eſt ⁊ pura mēte sumēda atq; ab oib⁹ venerāda. et sicut potior ceteris: ita poti⁹ excoli ⁊ venerari debet.

Augu. Cōicari quotidie — ☞ Quotidie eucharistie cōionē accipe nec laudo nec vitupero. oībus tn̄ dn̄icis dieb⁹ cōicādū hortor. si tn̄ mens in effcū peccādi eſt: grauari magis dico eucharistie pceptōe q̄ purificari. ⁊ ideo q̄uis q̄s pctō mordeat̄: peccādi tn̄ de cetero nō habeat voluntatē. ⁊ cōicaturus satiſfaciat lachrymis ⁊ orōnibus. et pfidens de dn̄i miseratōe accedat ad eucharistiā intrepidus ⁊ securus. ſz hoc de illo dico quē mortalia pctā non grauāt. Idē si dixerit quispiā nō quotidie accipiendū eucharistiā. ali⁹ affirmat quotidie. faciat vnusquisq; qđ scđm fidē suā pie credit faciendū. neq; eni litigauerūt inter se: aut q̄spiā eoꝝ se alteri pposuit.

zacheus Cēturio — zacheus ⁊ ille centurio cū alter eoꝝ gaudens in domo sua suscepit dn̄m. alter dixit. O dn̄e nō sum dign⁹ vt intres sub tectū meū. ambo saluatorē honorificātes q̄uis nō vno modo. ambo pctis miseri: ambo misericordiā pſecuti. ad hoc valet q̄ manna scđm ppriam voluntatem in ore cuiusq; sapiebat.

Fabian⁹ papa Cōicari dz q̄lib; ter i anno — ☞ Et si nō frequēt⁹ saltem i anno ter hoīes cōicent: niſi forte q̄s maioribus q̄buslibet criminib⁹ impediat̄ i pasca videlicz ⁊ pethecoste ⁊ natali domini.

Ex con. agatensi — ☞ Seculares q̄ in natali dn̄i pasca pēthecoste nō cōicauerint catholici nō credant̄. nec inter catholicos habeant̄.

Ex p. eliberitano cōionis tpe ab stinendū — ☞ Ois homo an̄ sacrā cōionē a ppa vxore abstinere deb; trib⁹ aut q̄tuor aut octo diebus. nec int̄ catholicos pnumerabitur q̄ in iſtis videlz tpibus pasca penthecoste ⁊ natali dn̄i non cōicauerit.

Sergius papa hostie.3. partes — ☞ Triforme eſt corp⁹ dn̄i. pars oblate in calicē missa corp⁹ xp̄i qđ iā; resurrexit mōstrat. pars comesta ambulās adhuc sup terrā. pars i altari vsq; ad miſſe finē remanēs corp⁹ i sepulchro. q2 vsq; in finē seculi corpa scōꝝ in sepulchris erunt.

Isidor⁹ cōicatio maloꝝ — ¶ Inficiuntur nō mundant̄ scelerosi q̄ cōicare non desinunt.

☞ Qui scelerate viuūt i eccleſia ⁊ cōicare nō desinūt putantes se tali cōione mūdari discāt nil ad emūdationē pficere sibi. dicēte ppheta. Quid eſt qđ dilectus me⁹ fecit i domo mea scelera multa. nunq̄d carnes sancte auferūt a te malitias tuas. Et apl's. pbet inq̄t se hō et sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat.

¶ Dānationē nō salutē acq̄rūt qui indigne sacris christi cōicant. Ca. ſi mortē

Augu. — ¶ Non a quo sed ante quem offeratur pſiderandum eſt. Ca. ⁊ dixit.

☞ Nō ergo i eis reprobari voluit q̄ a talibus oblata sunt: ſz hoc poti⁹ cogitari ⁊ attēdi ante quē oblata sunt. i. an̄ dn̄m vt plus valeret i eis nomē dn̄i ante quē oblata sunt q̄ peſſimū meritū eoꝝ a quibus oblata sunt. Ca. et dixit.

Augu. sacrificiū quid sit Sacrm̄ quid sit — ☞ Sacrificiū visibile ī uiſibile ē sacrm̄ .i. sacrū signū. Item alibi. Sacrm̄ eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma.

Eusebi⁹ eucariſtia — ¶ Viſibiles creature i christi corp⁹ ⁊ sāguinē inuiſibiliter pvertunt̄. Ca. quia

☞ Recedat ergo oē infidelitatis ambiguū. qm̄ q̄dē q̄ auctor eſt muneris: ipe eſt etiā teſtis v̄itatis. Nam inuiſibilis sacerdos viſibiles creaturas in subam corpis ⁊ sanguis sui v̄bo suo secreta ptāte pvertit dicēs. Accipite ⁊ comedite hoc eſt corp⁹ meū. ⁊ scīficatōe repetita. accipite ⁊ bibite: ait. hic eſt sanguis me⁹. ergo ad nutū pcipiētis dn̄i repēte ⁊ ex nihilo subſtiterūt excelsa celoꝝ. pfunda fluctuū vaſta terrarū. ita pari ptāte in spūalibus sacris vbi precipit v̄tus seruit effectus. q̄nta itaq; ⁊ q̄ celebrāda bn̄ficia vis diuine bn̄dictionis opet̄. ⁊ quō tibi nouū ⁊ impoſſibile eſſe nō debeat q̄ i xp̄i subas terrena ⁊ mortalia pvertunt̄. teipm q̄ in xp̄o es regenerat⁹ interroga dudū alien⁹ a vita pegrinus a m̄ia. ⁊ a salutis via ...

minſecus mortuus exulabas. ſubito ini/
ciatus chriſti legibus ⁊ ſalutarib⁹ miſte/
rijs inouat⁹ i corpus eccl'ie nõ videndo
ſ3 credẽdo tranſiliſti. ⁊ de filio pditõnis
adoptiu⁹ dei filius fieri occulta puritate
meruiſti i menſura viſibili pmanẽs ma
ior fact⁹ es teipſo viſibil'r ſine q̃ntitat[au
gmẽto: cũ idẽ atq3 ipſe eſſes multo alter
fidei pceſſibus extitiſti: i exteriori nihil
additũ eſt: ⁊ totũ in interiori mutatũ eſt
ac ſi hõ xp̃i fili⁹ effectus. chriſtuſq3 hoĩs
in mẽte format⁹ eſt. ſicut ergo ſine ſenſu
corpali preterita vilitate depoſita ſubito
nouã indut⁹ es dignitatẽ. ⁊ ſicut hic qđ
deus leſa i te curauit. infecta diluit. ima
culata deterſit. nõ oculis ſ3 ſenſib⁹ tuis
ſunt credita. ⁊ cũ reuerendũ altare cibis
ſpũalibus ſatiãdis aſcẽdis: ſacr3 dei tui
corp⁹ ⁊ ſanguinẽ fide reſpice: honora ad
mirare. mẽte ptĩge: cordis manu ſuſcipe
⁊ maxie totũ hauſtũ interior[hoĩs aſſume

Ambro. ¶ Nõ natura naſcif: ſ3 pſecratõne nob
pficif corp⁹ ⁊ ſanguis chriſti. Ca. panis

Ambro. ¶ Qđ ante bñdictionẽ ẽ panis ⁊ vinũ
poſt bñdictionẽ eſt corp⁹ ⁊ ſãguis. Ca. aſi

Augu. ¶ Sub ſpecie panis ⁊ vini inuiſibilẽ xp̃i
carnẽ ⁊ ſanguinẽ honoremus. Ca. nos

Ambro. ☞ Forte dicas. quõ vera caro. quõ ve
rus ſanguis. q̃ ſilitudinẽ nõ video carnis
nõ video ſanguis vitatẽ. pmo oĩu3 dixi
tibi de ſermone xp̃i q̃ opaf vt poſſit mu
tare ⁊ puertere genera ⁊ inſtituta nature
Deinde vbi nõ tulert ſermonẽ xp̃i diſci/
puli ei⁹: ſ3 audientes q3 carnẽ ſuã daret
ad mãducandũ ⁊ ſanguinẽ ſuũ ad bibẽ
dũ recedebãt. ſolus tñ petr⁹ dixit v̄ba vi
te eẽne habes. ⁊ ego a te quõ recedã. ne
igif plures hoc dicerẽt: ⁊ ne veluti q̃da3
eſſet horror cruoris: ſ3 maneret grã redẽ
ptõis. ideo i ſilitudine q̃dẽ accip[ſacr̃m
ſ3 vere nature gloriã virtuteq3 pſequer[
ego ſum inq̃t panis viuus q̃ de celo de/
ſcendi. Jtẽ aug⁹ i expoſitõe pſalmi q̃rti
¶ Nõ carnal'r ſed ſpũaliter xp̃i corpus
⁊ ſanguinẽ debemus accipe. Ca. pma.

Augu. ☞ Si indigne accipit ſacr̃m accipit tor
mentũ magnũ. Jtem auguſtinus in li/
bro de remedio penitentie.

¶ Credere i xp̃m eſt mãducare chriſtũ
☞ Ut q̃d paras dentẽ ⁊ ventrẽ. crede
⁊ mãducaſti. credere enĩ in eũ hoc eſt pa
nẽ ⁊ vinũ mãducare. q̃ credit in eũ man
ducat eũ.

Augu. pſal. 20. cõicatio ☞ Semel xp̃s mortuus
eſt. iuſtus p iniuſtis. ⁊ ſcimus ⁊ certũ ha
bemus. ſpe imobili retinem⁹. q3 xp̃s re/
ſurgens a mortuis iã nõ morif. mors illi
vltra nõ dñabif. verba iſta apl'i ſunt. tñ
ne obliuiſcamini qđ ſemel factũ eſt i me
moria nr̃a ſit omni anno quotiens pa/
ſca celebraf. nunq̃d totiens xp̃s occidif
nõ: ſed anniuerſaria recordatio repñtat
qđ olim factũ eſt. ⁊ ſic nos facit moneri
tanq̃ videamus preſentẽ dñm in cruce.
¶ Hoſtia q̃ ſemel oblata eſt i recorda/
tõe ſue mortis quotidie offerf. C. in xp̃o

Ambro. libro de ſacr̃is ☞ Ubi aũt ſacrificiũ pficif iam nõ ſu/
is ſermonibus ſacerdos: ſed vtif ſermo
nibus chriſti. ergo ſermone chriſti hoc
pficif ſacr̃m. quis ſermo chriſti hic quo
facta ſunt oĩa. iuſſit dñs ⁊ facta ſunt celũ
terra ⁊ mare. vides ergo quõ operatorius
ſit ſermo chriſti. ſi ergo tanta vis eſt i ſer
mone dñi ieſu vt incipet eſſe qđ nõ erat
q̃nto magis operatorius eſt vt ſint que
erãt ⁊ in aliud cõmutenf. ⁊ ſic qđ erat pa
nis ante pſecrationẽ: iam corpus xp̃i eſt
poſt pſecrationẽ. q3 ſermo chriſti creatu/
rã mutat. ⁊ ſic ex pane fit corp⁹ chriſti. et
vinũ cũ aqua in calice mixtũ fit ſanguis
pſecratione verbi celeſtis. S3 forte dicif
ſpeciẽ ſanguis nõ video: ſ3 h3 ſilitudinẽ
ſicut. n. mortis ſilitudinẽ ſũpſiſti: ita etiã
ſanguis ſilitudinẽ bibis: vt null⁹ horror
cruoris ſit. ⁊ preciũ tñ redẽptionis opef

Ambro. ☞ Non iſte panis q̃ vadit in corp⁹: ſ3
panis vite eterne. q̃ aĩe noſtre ſubſtãnã
fulcit. iſte panis quotidianus eſt. accipe
quotidie qđ quotidie tibi pſit. ſic viue vt
quotidie merearis accipere.

Ambro. ☞ Jſta ideo dicunf ſacra q3 in eis ali
ud dr̃ ⁊ aliud intelligif. qđ videf ſpeciẽ
habet corporalẽ. qđ intelligif fructũ ha
bet ſpũalem. q̃ accipit miſteriũ vnitatis
⁊ nõ tenet vinculũ pacis nõ miſteriũ ac/
cipit p ſe: ſed teſtimoniũ ꝯ ſe. Ca. qui.
¶ Sacrificiũ altaris ſacr̃m eſt vnitatis

Ambro. ☞ Hoc ſacrm̄ pietatis eſt ſignū vnita-
Pax tis vinculū caritatis. q̄ vult viuere acce-
ꝯcordia dat ⁊ credat. ⁊ incorporet hūc cibū ⁊ potū
Unitas ſocietatē vult intelligi corporis ⁊ mēbroꝝ
ſuoꝝ qḋ eſt eccleſie in predeſtinatis.
Ambro. ☞ Panē de altari ſpūaliter manduca
Innocē re eſt innocentiā ad altare portare. pctā
tia ⁊ ſi ſint quotidiana vel nō ſint mortifera
Parcere anteq̄ accedatis. dimittite debitoribus
veſtris. ſi dimittis dimittet̄ tibi. ſecurus
accede panis eſt ⁊ nō venenū. ſꝫ vide ſi
dimittis: ne mētiaris deo quē nō fallis.
mētiri deo potes: ipm̄ fallere nō potes.
Ambro. ☞ Qui diſcordat a xp̄o non mādūcat
carnē eius. nec bibit ſanguinē. ⁊ ſi tante
rei ſacrm̄ ad iudiciū ſue ꝑditionis quoti
Sancta ¶ Sancta nocēt malis. ⁊ die accipit
nocent mala proſunt bonis.
malis ☞ Et ſancta malis pn̄t obeſſe: bonis
Mala ſunt ad ſalutē. malis ad iudiciū. vn̄ apl's
proſunt Qui mādūcat ⁊ bibit indigne. iudiciū ſi-
bonis bi mādūcat ⁊ bibit. nō q: res illa mala ē:
ſed q: malus male accipit qḋ bonū eſt.
Judas Nō eni mala erat buccella q̄ iude data ē
a dn̄o ſalutē medic⁹ dedit. ſed q: ille q̄ in
dign⁹ erat accepit ad ꝑniciē ſui accepit.
⁊ mala ꝓſunt bonis. ſicut angelus ſatha
ne paulo. ꝑ malū eni fit bonū: cū bene ac
Ambro. ☞ Reuera mirabile eſt cipit malum
de ſacris q̄ deus māna plueret pr̄ibus. ⁊ quotidi
Corpus ano celi paſcebant̄ alimento. vn̄ dictū eſt
chriſti panē angeloꝝ mādūcauit homo. ſed tn̄
Manna panē illum q̄ manducauerūt oēs i deſer
to mortui ſunt. Iſta aūt eſca quā accipi
tis. iſte panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdit vi-
te eterne ſubam miniſtrat. et q̄cūq; hūc
panē mādūcauerit nō morief̄ in eternū
⁊ corp⁹ ē xp̄i. Conſidera p̄ſtantior vtrū
nūc ſit panis angeloꝝ an caro chriſti q̄
vtiq; corp⁹ eſt vite. manna illud de celo
hoc ſup̄ celū. illud celi: hoc dn̄i celorum.
illud corruptioni obnoxiū ſi in diē alterū
ſeruaret̄. hoc alienū ab omi corruptione
Aqua quicūq; religioſe guſtauerit corruptionē
de petra ſentire non poterit. Illis aqua de petra
fluxit: tibi ſanguis ex xp̄o. illos ad horā
ſaciauit aqua. te ſanguis diluit i eternū
Iudeus bibit ⁊ ſitit: tu cū biberis: ſitire

nō poteris. illud in vmbra. hoc in v̄itate
ſi illud qḋ miraris vmbra eſt q̄ntū iſtud
cuius vmbrā miraris audi q: vmbra eſt
q̄ apud patres facta eſt. bibebāt inq̄t de
ſpūali ꝯſequēte eoſ petra. petra aūt erat
chriſtus. ſed nō in plurib⁹ eoꝝ cōplacitū
eſt deo. nā ꝓſtrati ſūt in deſerto. hec aūt
facta ſunt in figura nr̄i. cognouiſti poti-
ora. potior eni lux q̄ vmbra. veritaſ q̄ fi
gura. corp⁹ creatoris q̄ māna de celo. for
te dicas aliud. video quō tu mihi aſſeris
q̄ xp̄i corpus accipiā. ⁊ hoc adhuc nob
ſupeſt. vt ꝓbemus. q̄ntis igit̄ vtimur ex
emplis vt ꝓbem⁹ hoc nō eſſe qḋ natura
formauit: ſed qḋ benedico ꝯſecrauit. ma ꝯuerſio
iorēq; eſſe vim benedictionis q̄ nature. ſpecierū
q: benedictione ⁊ natura ipſa mutat̄. vir
gā tenebat moyſes. ⁊ ꝓiecit eam ⁊ facta Moyſi
eſt ſerpens. ruſus apprehendit caudaꝫ miracula
ſerpētis. ⁊ i virge naturā reuertit̄. vides
ergo ꝓphetica gratia bis mutatam eſſe
naturā ⁊ ſerpentis ⁊ virge. Currebant
egypti flumina puro meatu aquarū. ſu-
bito de fontiū venis ſanguis cepit erum
pere. nō erat potus i fluuijs. Ruſus ad
ꝓphete preces cruor ceſſauit fluminū.
aq̄rū natura remeauit. circūcluſus erat
vndiq; ppl's hebreoꝝ. hinc egyptijs val
latus. inde mari clauſus virgam leuauit
moyſes. ſepauit ſe aqua ⁊ i muroꝝ ſpēm
ꝯgelauit atq; inter vndas via pedeſtris
appuit iordanis retrorſuꝫ ꝯuerſus ꝯ na
turā i ſui fontis reuertit̄ exordiū. Nōne
claret naturā. ⁊ maritimoꝝ fluctuū l' flu-
uialis curſus eſſe mutatā. ſitiebat ppl's
patrū. tetigit moyſes petrā. ⁊ aqua d̄ pe
tra fluxit. nunq̄d nō preter naturā opa-
ta eſt gr̄a vt aquā vomeret petra quā nō
habebat natura. marath fluuius amariſ
ſimus erat vt ſitiens ppl'us bibere non
poſſet. miſit moyſes lignū i aquā ⁊ ama
ritudinē ſuā aquaꝝ natura depoſuit. q̄
infuſa ſubito gr̄a tēperauit. Sub heli- Heliſei
ſeo ꝓpheta vni de filijs ꝓphetaꝝ excuſ- miracula
ſum eſt ferrū de ſecuri ⁊ ſtatī merſum eſt.
rogauit heliſeū q̄ amiſerat ferrū vt illud
ſibi acq̄reret. miſit heliſeus lignū i aquā Gratia
⁊ natauit ferrū. vtiq; ⁊ hoc preter naturā nature

preeſt factū cognouimus. grauior enim eſt ferri
ſpecies ꝙ̄ aquarū liquor. Aduertimus
igit̄ maioris potētie eſſe gratiā ꝙ̄ natu/
rā. ⁊ adhuc tn̄ ante ꝓphetice bn̄dictiōis
numeram⁹ gratiā. ꝙ ſi tn̄ valuit hūana
bn̄dictio vt naturā ꝯuerteret. q̄d dicim⁹
de ipſa ꝯſecratōe diuina: vbi ipſa verba
dn̄i ſaluatoris opant̄. Nam ſacr̄m iſtud
qđ accipis xp̄i ſermone ꝯficit̄. qđ ſi tn̄
Helie ſermo valuit ſermo helie vt ignē de celo depo/
neret. non valebit xp̄i ſermo: vt ſpēs ele/
mētoꝝ mutet. de toti⁹ mūdi opib⁹ legiſti
q̄ꝛ ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mādauit et
creata ſunt. Sermo igit̄ xp̄i q̄ potuit ex
nihilo facere qđ nō erat: nō pōt eā in id
mutare q̄ ſunt qđ nō erāt. nō enī minus
eſt dare ꝙ̄ mutare nouas naturas reb⁹
Sꝫ q̄d argumētis vtimur: ſuis vtamur
exēplis. incarnatōis aſtruamus miſterij
veritatē. nunq̄d nature vſus ꝓ̄ſenſit: cuꝫ
dn̄s ieſus ex maria naſceret̄. ſed ordinē
q̄rim⁹. viro mixta femina generare ꝯſue
uerat. Liquet igit̄ ꝙ ꝓ̄ter nature ordinē
v̄go generauit. ⁊ qđ ꝯficimus corpuſ ex
v̄gine eſt. Quid hic q̄ris nature ordinē
in xp̄i corꝑe: cū pret̄ naturā ſit ipſe dn̄s
ieſus part⁹ ex v̄gine. vere vtiq̄ꝫ caro xp̄i
q̄ crucifixa eſt. q̄ ſepulta eſt. vere ergo il/
lius carnis ſacr̄m eſt: ipſe clamat dn̄s ie
ſus. hoc eſt corp⁹ meū. an̄ bn̄dictionē v̄/
boꝝ celeſtiū alia ſpēs noīatur. poſt ꝯſe
cratione corp⁹ ſignat̄. ipſe dicit ſangui/
nē ſuū ante ꝯſecrationē. aliud dr̄ poſt cō
Affect⁹ ſecrationē ſanguis nūcupat̄. tu dic̄. amē
hoc ē. veꝝ ē qđ ſermo ſonat affect⁹ ſētiat
☞ Intra ſanctā eccleſiā catholicam in
miſterio corꝑis xp̄i nihil a bono maius
nihil a malo min⁹ ꝑficit̄ ſacerdote. q̄ꝛ nō
ī merito ꝯſecrātis: ſed in v̄bo efficit̄ crea
toris ⁊ in virtute ſpū ſſcī. ſi enī in merito
eſſet ſacerdotis: neq̄ꝙ̄ ad xp̄m ꝑtineret
nūc aūt ſicut ipſe eſt q̄ baptiſat: ita ipſe ē
q̄ ꝑ ſpm̄ .ſ. hanc ſuā efficit carnē ⁊ tranſit
vinū ī ſanguinē. vn̄ ⁊ ſacerdos iube inq̄t
hec ꝑferri ꝑ man⁹ āgeli tui ſcī in ſublime
altare tuū ī ꝯſpectu diuine maieſtatis tue
Hāc igit̄ oblatōeꝫ vt q̄d deferēda in lucē depoſcit: niſi vt in
telligat̄ ꝙ iſta fiant ī ſacerdotio. hāc igit̄
oblationē benedictā ꝑ quā bn̄dicimur.
aſſcriptā. ꝑ quā oēs ī celo aſſcribimur. ra
tā. ꝑ quā viſceribus xp̄i cenſeamur. rō/
nabilē. ꝑ quā a beſtiali ſenſu exuamur.
acceptabilē. vt q̄ nob̄ ipſis diſplicem⁹ ꝑ
hāc acceptabiles ei⁹ vnico filio ſim⁹. ni/
hil rōnabilius. vt q̄ꝛ nos iam ſilitudinē
mortis ei⁹ ī baptiſmo accepim⁹. ſilitudi
nē quoq̄ꝫ ⁊ ſanguis ſumam⁹: ita vt ⁊ ve
ritas nō deſit ī ſacr̄o. ⁊ ridiculū nullū fi/
at a paganis ꝙ cruorē occiſi hoīs biba/
☞ Quis enī fideliū habe/ mus. Grego.
re dubiū poſſit vt in ipſa īmolatiōis ho
ra ad ſacerdotis vocē celos aꝑiri in illo
ieſu chriſti miſterio angeloꝝ choros ad/
eſſe ſumma ⁊ ima ſociari. vnūq̄ꝫ ex inui/
ſibilibus atq̄ꝫ viſibilibus fieri.
☞ Item ambroſius in li. de ſacr̄is.
¶ Quare in ſacrificio aq̄ vino miſceat̄
☞ Accipite ⁊ illud. de latere eius efflu Aq̄ quar̄
xit aqua ⁊ ſanguis. aqua vt emundaret. ī ſacrificō
ſanguis vt redimeret. quare de latere q̄ꝛ
vnde culpa inde gratia. culpa ꝑ feminā
gratia ꝑ chriſtum. Ca. in calice.
☞ In illo ſacr̄o chriſtus eſt. q̄ꝛ corpus Ambro.
eſt chriſti. nō ergo corꝑalis eſca: ſꝫ ſpūa
lis. vn̄ ⁊ apl̄us de typo ei⁹ ait. q̄ꝛ patres
noſtri eandē eſcam ſpūalem mādu caue
rūt. corpus enī dei eſt corpus ſpūale. cor
pus chriſti corpus diuini ſpūs eſt.
☞ Idem in li. de membris domini.
¶ Chriſtus idē eſt ſacerdos ⁊ ſacrificiū
☞ Sacerdos dei patris dr̄ filius dei
ſcđm humanitatē in qua ſe ꝓ nobis ac/
ceptabile ſacrificiū deo obtulit vt ſit ipſe
ſacerdos qui eſt ſacrificium.
☞ Pro dilectione tua ꝯſulendū me
exiſtimaſti frater cariſſime. q̄d mihi vide Cipan⁹
at̄ de hyſtrione ⁊ mago illo q̄ apud vos Hyſtrio
ꝯſtitutus adhuc ī artis ſue dedecore ꝑſe Magus
uerat ⁊ magiſter ⁊ doctor nō erudiendo
rū: ſed ꝑdendoꝝ pueroꝝ id qđ male di/
dicit ceteris quoq̄ꝫ inſinuat. an talib⁹ ſa
cra coīo cū ceteris xp̄ianis debeat dari.
aut vobiſcū debeat cōīcare. puto nec ma
ieſtati diuine nec euāgelice diſcipline cō
gruere vt pudor ⁊ honor eccl̄ie tā turpi ⁊
infami ꝯtagiōe fedet̄. Itē ex ꝯ. cartha. 4.

¶ Post ꝯuerſionem non eſt denegan
da gratia cõmunionis.

☞ Scenicis atqꝫ hyſtrionib⁹ ceteris
qꝫ pſonis hmõi vl' apoſtaticꝫ ꝯuerſis l're
uerſis ad dñm grã l' recõciliatio ñ negetᷓ

Di. 3. Pronũciandũ eſt vt ſciãt tpa fe
riandi p annũ .i. oẽm dñicam a
veſpera vſqꝫ ad veſperam. ne a
Feſta ſeruanda iudaiſmo capiantᷓ. Feriandi vero p annũ
iſti ſunt dies. Natale dñi. ſci Stephani
ſci iohis euãgeliſte. Innocentũ. ſci Sil
ueſtri. octaua dñi. epiphanie. purificatõ
ſcẽ Marie. ſcñ paſca cum tota ebdoma
da. rogatões tribus diebus. aſcẽſio dñi.
ſci dies pentecoſtes. ſci Iohis baptiſte
duodeci aploꝝ. marie ſcõꝝ petri ⁊ pau
li q̃ mundũ ſua pdicatõne illumiauerũt
ſci Laurentij. aſſumptio ſcẽ Marie. na
tiuitatis ſcẽ Marie. eccleſie dedicatio.
ſci Michaelis archãgeli. dedicatio cui⁹
cũqꝫ oratorij. ⁊ oiuꝫ ſcõꝝ. ⁊ ſci martini. ⁊
ille feſtiuitates q̃s ſinguli epi i ſuis epa
tibus cũ populo collaudauerint. q̃ vici
nis tantũ circũ morãtibus indicẽde ſũt.
nõ generaliter oibus. Reliq̃s vero feſti
uitates p annũ nõ ſunt cogendi ad feri
andũ nec ꝓhibẽdi. Indictũ vo ieiuniũ
qñ fuerit denunciatũ ab oibus obſeruetᷓ

Coree cãtilene ☞ Irreligioſa ꝯſuetudo eſt quã vulg⁹
p ſcõꝝ ſolennitates agere ꝯſueuit. popu
li q̃ debent diuina officia attẽdere: ſalta
tionibus turpib⁹ inuigilãt. cantica nõ ſo
lũ mala canentes: ſed religioſoꝝ officijs
ꝑſtrepũt. hoc eteni vt ab oibus ꝓuincijs
depellatᷓ ſacerdotũ ⁊ iudicũ a ꝯcilio ſan
cto cure committitᷓ.

Letanie ☞ Rogatões .i. letanias añ aſcenſionẽ
dñi placuit celebrari. ita vt pmiſſum tri
duanũ ieiuniũ in dñice aſcẽſiois ſolẽni
tate ſoluatᷓ. p qð triduũ ſerui ⁊ ãcille ab
ope relaxentᷓ. quo magis plebſ vniuerſa
ꝯueniat. quo triduo oẽs abſtineãt. ⁊ eti
am q̃drageſimalibus cibis vtantᷓ.

☞ Nulli ciuiũ vnq̃ paſce. natalis dñi
⁊ q̃drageſime ſolennitatẽ in villa lꝫ cele
brare: niſi quẽ īfirmitas ꝓbabitᷓ tenuiſſe

Ieiuniũ q̃drage ¶ Exceptis dieb⁹ dñicis i q̃drageſima
nõ ſoluatᷓ ieiuniũ. Ca. placuit.

☞ Peruenit ad me quoſdã ꝑuerſi ſpi | ſimale Grego.
ritus hoĩes praua inter vos aliq̃ et ſan
cte fidei aduerſa ſeminaſſe: ita vt die ſab
bati aliq̃d opari ꝓhiberent. quos quid
aliud niſi ãtichriſti pdicatores dixerim⁹
q̃ veniẽs diẽ ſabbati atqꝫ dñicũ ab oĩ fa | ſabbato
ciet opere cuſtodiri. qꝛ eni mori ſe ⁊ reſur
gere ſimulat. hñi in veneratõe vult diem
dñicũ. ⁊ qꝛ pplm iudaizare cõpellit vt ex
teriorẽ legis ritũ reuocet: ⁊ ſibi iudeorũ
pfidiã ſubdat coli vult ſabbatũ. Aliud
quoqꝫ ad me platũ eſt vobis a peruerſis
hoĩbus eſſe pdicatũ: vt dñico die null⁹
debeat lauari. ⁊ q̃dẽ ſi p luxuria ⁊ p vo
luptate q̃s lauari appetit hoc fieri nec re
liquo quolibet die ꝯcedim⁹. ſi aũt p neceſ | Innocẽtius pp
ſitatẽ corporis: hoc nec die dñico ꝓhibem⁹

Ieiuniũ ſabbati ¶ Ob reuerentiã ſepulture dñice ſab
bato ieiunare debemus. Ca. ſabbato

melchiades papa ¶ Die dñica ⁊ q̃nta feria non eſt cele
brandum ieiuniũ. Ca. ieiunium.

¶ Qrta ⁊ .vi. feria ſũt ſeruãda ieiunia.

☞ Ieiunia ſane legitima. in q̃rta ⁊ ſe
xta feria nõ ſunt ſoluenda. niſi grandis
aliqua neceſſitas fuerit. qꝛ q̃rta feria iu
das traditionẽ dñi cogitauit. ſexta feria
crucifixus eſt ſaluator. videbitᷓ ergo q̃ in
his diebus ſine neceſſitate ſoluerit ſtatu
ta ieiunia. vel cũ tradente tradere ſalua | Feſta
torem. vel cũ crucifigentibus crucifigere | Dñica
die aũt dñica nihil aliud agendũ eſt niſi | dies
deo vocandũ nulla opatio in illa die ſã
cta agatᷓ: niſi tantũ hymnis ⁊ pſalmis et
canticis ſpũalibus dies illa tranſigatᷓ.

Euſebi⁹ papa ☞ Crucis dñi nri ieſu xpi q̃ nup nob
gubernacula ſancte romane ecclie tenen
tibus. q̃nto nonas maij inuenta eſt. in p
Crucis inuentõ dicto kalendarũ die inuentionis feſtum
vobis ſolenniter celebrãre mandamus.

Alexan. papa Aqua ſancta ☞ Aquã ſale ꝯſperſam in pplis bñdi
cimus. vt ea cuncti aſperſi ſanctificentᷓ ⁊
purificentᷓ. qð omnibus ſacerdotib⁹ fa ci
endum eſſe mandam⁹. Nam ſi cinis vi
tule aſperſus populum ſcificabat atqꝫ
mũdabat: multo magis aq̃ ſale aſperſa
diuiniſqꝫ precibus ſacrata pplm ſcificat
atqꝫ emũdat. ⁊ inſidias diaboli auertit ⁊
a fantaſmatis verſutijs hoĩes defendit.

☞ Nosse vos volum⁹ ꝙ pasca dñi die
dñico ānuis tpib⁹ sit celebrādū. Istis .n.
tpib⁹ hermes doctor fidei ⁊ scpture efful
Pasca sit int̃ nos. ⁊ l3 nos idē pasca p̄dcō die ce
pius p̄p̄ lebraremꝰ. qꝛ tñ inde q̄dē dubitāt ad cor
9 roborādas aīas eo꜡ eidē herme āgelus
hermetis dñi apparuit ī hītu pastoris ⁊ p̄cepit ei
laus vt pasca dñi die dñico ab oib⁹ celebreť.
vñ ⁊ nos aplica auctāte īstituim⁹ oēs ea
dē seruare debere. qꝛ ⁊ nos eadē serua/
m⁹. nec debetis a capite quoquo mō dis
Imagīes ☞ Venerabiles imagīes xp̄i cedere
sancto꜡ ani nō deos appellāt. neq3 seruiūt eis vt
dijs. neq3 spem salutis ponūt ī eis. neq3
ab eis expectāt futu꜡ iudiciū: s3 ad me/
moriā ⁊ recordationē p̄mitiuo꜡ venerať
eas ⁊ adorāt: s3 nō seruiūt eis cultu diui
¶ Sine sacro no nec alicui creature
visibili et fide inuisibili nemo saluať.
Di. 4. Necessariū est visibile sacr̄m aq̄
Aug. sup ad absolutōe3 visibil' corpis. sic
iohēm neccīa ē doctrina inuisibil' fidei ad
sacr̄m vi scificationē inuisibilis aīe. Idē renasciť
sibile et hō ex aqua vis. bili sacro. ⁊ spū inuisibili .s.
inuisibile ītellectu. vt symbolū baptismi visibil'r ac
cipiat. et spūalē intellectū ipsius simbo
li pcipiat. vel ex aqua visibili ⁊ spū scō.
originale ☞ Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites
pctī oēm hoīem q̄ p ꝯcubitū viri ⁊ mulieris
Aug. ad ꝯcipiť cū originali pctō nasci ipietati sub
petrū ditū. mortiq3 subiectū. ⁊ ob hoc natural'r
baptism⁹ ire nasci filiū. de q̄ dicit apl's. Eram⁹ .n.
natura filij ire sicut ⁊ ceteri. a q̄ ira null⁹
liberabiť nisi p fidē mediatoris hoīs ie
su christi. firmissime tene nō solū hoīes
rōne vtentes. verū etiā puulos q̄ siue in
vteris matr꜡ viuere incipiūt ⁊ ibi moriūť
siue iā de mrīb⁹ nati sine sacro baptismi
q̄d dať in noīe. pr̄is ⁊ fi. ⁊ s. s. de hoc secu/
lo transeūt sempiterne igne puniēdos q̄
⁊ si pctm ꝓprie actionis nullū hñt: origi
nalis tñ pctī dānationē carnali ꝯceptōe
ex natiuitate traxerūt.
☞ Non pōt q̄s gratiā vite celestis ac
Criso. cipe: nisi purgatus fuerit ab oī sorde pctī
p pnīe ꝯfessionē. p donū baptismi salu/
taris dñi et saluatoris nostri iesu christi
q̄ est benedictus in secula seculorum.

¶ Paruulis in baptismate offerentiū Augu.
¶ Per fidē ⁊ ba pdest fides. C. illō Augu.
ptisma iustificamur a pctīs. Ca. filius.
☞ Ambrosi⁹ in li. de sacris. celestis
¶ Per aquā baptismi d̄ terreno fit hō
☞ Per aquā baptismi trāsit⁹ ē de ter
renis ad celestia. ideo pasca trāsit⁹ dr̄. hic Pasca
trāsitus est de pctō ad vitā. de culpa ad quid est
gratiā. de inq̄namēto ad sanctionē q̄ p
hanc aquā trāsit nō moriť s3 exurgit. nō
oīs aqua sanat: s3 illa q̄ habet gratiā xp̄i
Descendit xp̄s. descendit ⁊ spūs. s. q̄re baptism⁹
aūt prior descendit xp̄s. postea. s. s. cū for christi
ma ⁊ vsus baptismi hoc hēat vt ante fōs
ꝯsecreť. ⁊ tūc descendat baptisand⁹. xp̄s
ante descēdit. secutus est spūs. s. vt nūq̄
ipse scificatōis misterio egere videreť. s3
vt scificaret ipse: scificaret ⁊ spūssanctus
☞ Nūq̄ aqua baptismi purgare pec Criso.
cata credentiū posset: nisi tactu dñici cor
poris sanctificata fuisset.
☞ In necitate cum epī aut presbyteri Augu.
aut quilibet mistro꜡ nō inueniunť. ⁊ vr/
get pɨculū eius q̄ petit [illegible] sine isto sacro
hanc vitā finiat. etiā laicos solere dare
sacr̄m q̄d acceperūt solemus audire.
☞ Si inter bonos mistros cū sit ali⁹ Augu.
alio melior: nō ē melior baptism⁹ q̄ p me
liorē dať q̄si idē ē baptism⁹ dať. nullo mō
malus est q̄ etiā p malū dať q̄si idez ba/
ptismus dať. ⁊ ideo p mistros dispares
dei mun⁹ eq̄le est. qꝛ nō illo꜡: sed ei⁹ est.
Idē sup iohāne in pte p̄ma tractatu. v.
¶ Non merita ministroru3: sed virtus
christi in baptismate operatur.
☞ Non exhorreat columba ministeri
um malo꜡: sed respiciat dñi potestatem
Quid igiť tibi facit minister malus vbi
bonus est dñs: quid te impedit malicio
sus preco vbi beniuolus est iudex: Ite3
neq3 q̄ plantat est aliq̄d neq3 qui rigat:
sed qui incrementū dat deus. Item ego
dico ⁊ nos dicim⁹ oēs. qꝛ iustos oportet
esse oēs p quos baptisanť. iustos opor
tet esse tanti iudicis mistros. si ꝑministrare
iuste voluerint. si aūt noluerint esse iusti
q̄ in cathedra moysi sedēt. secu꜡ me fecit
mgr̄ meus de quo spūs ei⁹ dicit. hic est q̄

baptiſat. Itē nō timeo adulteꝝ ebrioſū
nō homicidā. q꞉ columbā attēdo ꝑ quā
mihi dr̄. hic eſt q̄ baptiſat. Ca. baptiſm⁹

Augu. ¶ Effuſio ſanguis iplet vicē baptiſmi.

martyriū ☞ Baptiſatus ꝯfitet̄ fidē ſuā corā ſa
cerdote. ⁊ interrogatus rn̄det. hoc idē mar
tyr corā ꝑſecutore fecit q̄ ⁊ ꝯfitetur fideꝫ
⁊ interrogatus reſpōdet. Et ille poſt cō
feſſionē aſpergit̄ aqua. hic vero aſpergi
tur ſanguine vel ꝯtingit̄ igne. ille man⁹
impoſitiōe pōtificis accepit ſpm̄ſcm̄. hic
habitaculū ſpūſſci efficit̄. dū nō eſt ipſe
q̄ loquit̄: ſed ſpūſſcūs q̄ in illo loquitur
Ille cōicat euchariſtie in cōmemoratiōe
mortis dn̄i: hic ipſe cōmorit̄ xp̄o. Ille cō
fitet̄ ſe mūdi actibus renūciare: hic ipſi ſ
renunciat ⁊ vite. Illi pctā remittunt̄: iſti
extinguunt̄. Ca. cathecuminū.

Augu. ¶ Mali nō ſua poteſtate: ſed chriſti vir
tute baptiſma miniſtrant. Ca. quō.

Augu. ¶ Quō bonis ⁊ malis ſacramenta eccle
ſie communia ſunt.

Mali cū bonis ☞ Eſt vnitas eccleſie q̄ late patet in
ſacroꝝ videlꝫ ſocietate ⁊ cōione q̄ cōple
ctit̄ cū granis etiā paleas. q̄ eas corꝑa
liter mixtas ita patit̄: vt neqꝫ illas iuſti
vitēt. neqꝫ ab iſtis iuſte vitent̄. ſic ſūt in
eccl̄ia hoies mali vt i corꝑe hūano hūo
res mali q̄ interdū exeunt ex corꝑe.

☞ Ante baptiſmū cathecīſandi debꝫ
Raban⁹ baptiſm⁹ hoieꝫ ꝑuenire officiū: vt fidei pmū cathe
cumin⁹ accipiat rudimētū. Itē ipſe xp̄s
Cecus natus prius ceci nati oculos luto ex ſputo facto
ſuꝑliniuit. ⁊ ſic ad aq̄s ſiloe miſit. q꞉ ꝑus
debꝫ baptiſandus fide incarnatōis xp̄i
inſtrui: ⁊ ſic ad baptiſmū iā credulus ad
mitti vt ſciat cuius gr̄e i eo eſt particeps
⁊ cui iam debitor fiat deinceps.

☞ Ante. xx. dies baptiſmi ad purgati
Cathecumini onē exorciſmi cathecumini curant. In q̄
bus. xx. diebus oīno ſimbolū qd̄ ē credo
in deū pa. oī. ſpūaliter doceant̄.

Ex con. agatenſi credo ſimbolū pdicandum ☞ Simbolū ēt placuit ab oib⁹ eccl̄ijs
vna die. i. ante. viij. dies dn̄ice reſurrectio
nis publice in eccl̄ia cōpetentib⁹ ꝑdicare

Raban⁹ ☞ Poſtq̄ ſe baptiſādus ꝑ ꝯfeſſionē
vere fidei i alteri⁹ cōmendauerit dn̄iū. et
ꝑ abrenūciationē prioris poſſeſſoris ſe
alienauerit ſeruitio exufflat̄ ab eo ptās
ſeua: vt ꝑ purū ſacerdotis miſteriū ſpūi
ſancto cedat fugiens malignus ſpūs. baptiſm⁹ ſufflatio in baptiſmo q̄re

☞ Ex hinc iam dicunt̄ ſuꝑ eū orōnes
vt fiat cathecumin⁹. tunc dat̄ baptiſando
ſal bn̄dictū i os. vt ꝑ ſal tipicū ſapie ſale
ꝯditus fetore careat iniq̄tatis: ne a v̄mi
bus pctōꝝ vltra putrefiat: ſꝫ magis ille
ſus ſeruet̄ ad maiorē gratiā ꝑcipiendā. orō i baptiſmo q̄re ſal in baptiſmo q̄re

☞ Sal celeſtis ſapie quo inicīant̄ ca
thecumini in cūctis operū noſtroꝝ ſacri
ficijs iubemur offerre. Beda

☞ Sacerdotes cū ꝑ exorciſmi gratiā
manū credētibus iponūt. ⁊ hitare mali
gnos ſpūs in eoꝝ mentes ꝯdicunt. quid
aliud faciūt niſi q̄ demonia eijciunt. Grego. Exorciſmus

☞ Poſtea tangunt̄ ei nares ⁊ aures
de ſaliua. ⁊ dr̄ ei verbū euāgelicū. qd̄ ie
ſus dixit q̄n ſurdū ⁊ mutū ſanauit. tāgēs
cū ſputa linguā ei⁹. ⁊ mittēs digitos in
auriculā ei⁹ dixit. Effeta. qd̄ eſt aperire
hoc enī ſacrm̄ hic agit̄ vt ꝑ ſaliuā typicā
⁊ ſacerdotis tactū ſapia ⁊ virtus diuina
ſalutē eiuſdē cathecumini opet̄: vt apiā
tur ei nares ad accipiendū odorē notitie
dei vt apiant̄ ei aures ad audiendū mā
data dei vt apiant̄ ei ſenſus i intimo cor
de ad reſpondendum. ſaliua in baptiſmo quare Verbum dei ꝑdicatio

☞ Deinde a ſacerdote iungit̄ vt ſacrū
baptiſma cū fide accepta cuſtodiat̄. vn
git̄ tunc illius pectus oleo ſanctificato cū
inuocatione ſancte trinitatis vt nulle re
liquie latentis inimici in eo reſideāt: ſed
in fide ſancte trinitatis mens eius ꝯfor
tet̄. ⁊ inter ſcapulas de eodeꝫ oleo vt vn
diqꝫ muniat̄. ⁊ ad bona opera facienda
ꝑ dei gratiam roboret̄. Raban⁹ Vnctio i baptiſmo quare

☞ Venit ſacerdos ad fontē. dicit precē
inuocat no. pa. ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. vtit̄ verbis cele
ſtibus. celeſtia ſunt verba q̄ chriſti ſunt.
pſētia trinitatis adeſt opa ē ſermo eter
nus vbi deſcendit ſpūſſcūs. pmo q̄ſi co
lumba deſcendit: vt increduli vocarētur
ad fidē. in pncipio ſignū debuit eſſe in
poſterioribus ꝑfectio. apl̄is enī ſpūſſcūſ
dat⁹ eſt i igneis linguis ꝓpt̄ incredulos
nobis aūt iam in plenitudine eccl̄ie nō
ꝑ ſigna: ſed ꝑ fidē veritas eſt colligēda. Ambro. fontis bn̄dictio

Augu. ☞ Poſtq̄ vos credere ꝓmiſiſtis ter-
tio capita vr̄a ī ſacro fonte dimerſim⁹. q̄
ordo baptiſmatis duplici miſterij ſigni-
Trina di- ficatōne celebraẛ. recte enim tertio merſi
merſio in eſtis q̄ accepiſtis baptiſmū in nomīe ie
baptiſmo ſu chriſti. qui etiam die tertia reſurrexit a
quare mortuis. Jlla. n. tertio repetita dimerſio
typū dn̄ice exp̄mit ſepulture. p quā xp̄o
ↄſepulti eſtis in baptiſmo. ꝛ cū xp̄o ſur-
rexiſtis in fide. vt peccatis abſoluti ī ſan
ctitate virtutū chriſtū viuatis imitaudo.
Hiero. ☞ Eodē modo in pr̄e ꝛ fi. ꝛ. ſ. ſ. bapti-
ſamur ꝛ ter mergimur vt trinitat̄ vnū ap
pareat ſacramentū: Jtem licet ter bapti
ſetur ꝓpter miſteriū trinitatis: tn̄ vnum
baptiſma reputatur.
Grego. ¶ Rebaptiſenẛ qui in noīe trinitatis
baptiſati non fuerint. Ca. hi vero.
Ambro. ☞ Merſiſti veniſti ad ſacerdotē q̄d ti-
de ſacris bi dixit. deus inq̄t tibi p̄r omīps qui te re
v̄ba ſup generauit ex aq̄ ꝛ ſpū ſcō. ↄceſſitq; pctō
baptiſato tuoꝝ veniā. ipſe te inūgat in vitā eternā
vide vbi inunctus es in vitā eternā inq̄t
Raban⁹ ☞ Poſt baptiſmū tradiẛ xp̄ianis ve-
Cādida ſtis cādida. que ſignificat innocentiā et
veſtis in puritatē xp̄ianā. q̄ poſt ablutas vetereſ
baptiſmo maculas ſtudio ſcē ↄuerſationis īmacu
latā ſeruare d3 ad repreſentandā ante
tribunal chriſti. cūcti v̄o renati albis in-
duunẛ veſtib⁹ ad miſteriū reſurgēt̄: Jtē
vtūẛ baptiſati alb̄ veſtib⁹. vt quoꝝ p̄me
natiuitatis faciē vetuſti erroris pannus
fuſcauerat: hitus ſecūde regenerationis
gl̄ie p̄ferat indumētū. tegiẛ. n. poſt factā
vnctionē caput ei⁹ miſtico velamīe: vt in
telligat ſe diademate regni ꝛ ſacerdota-
☞ Accepiſti li dignitate potiri.
poſt baptiſmū veſtimēta cādida. vt eſſet
indiciū q̄ exueris voluptatē pctōꝝ ꝛ in-
Ambro. dueris innocentie caſta velamina.
Abrenū- ☞ Primū interrogeẛ pagan⁹ ſi abre-
ciatio nūciat diabolo ꝛ oīb⁹ dānoſis ei⁹ opib⁹.
atq; fallacijs cūctis vt reſpuat p̄mū er-
Raban⁹ rorē: ꝛ ſic appropinquet ad v̄itatē. poſſit
q; iux̄ ap̄l̄m deponere veterē hoīe3 ſcd̄3
p̄ſtinā ↄuerſatōe3 q̄ corrūpiẛ ſcd̄m deſi-
deria erroris abnegās ipietatē ꝛ ſecula-
Augu. ☞ Ois q̄ iam ſue vo- ria deſideria

lūtatis arbiter cōſtitut⁹ eſt cū accedit ad
ſacr̄m fideliū niſi eū peniteat veteris vi-
ta nouā non pōt inchoare. ab hac pn̄ia
cū baptiſanẛ ſoli paruuli īmunes ſunt.
nondū eni vti poſſunt libero arbitrio.
☞ Non l3 abbati vel monacho de ba- cōmater
ptiſmo ſuſcipe filios. nec cōmatres hr̄e. cōpater
☞ Uos ante oīa tā mulieres q̄ viros Augu.
q̄ filios ī baptiſmate ſuſcepiſtis moneo
vt vos cognoſcatis fideiuſſoreſ apd̄ deū
extitiſſe pro illis quos niſi eſtis de ſacro
fonte ſuſcipe. Jdeoq; ſemp eos admo-
nete: vt caſtitatē cuſtodiant. iuſtitiā dili-
gant. caritatē teneāt. ante oīa ſymbolū ꝛ
orōnē dn̄icā ꝛ vos ipſi tenere. illis quos
accepiſtis de ſacro fonte oſtendite.
☞ Ois p̄ſbyẛ q̄ fontē lapideū hr̄e ne- Ex con.
q̄uerit: vas ↄueniēs ſolūmō ad baptiſā ilerdenſi
di officiū hēat. q̄d̄ ex eccl̄iā nō deportẛ.
ſil̄r ad corpale lauandū ꝛ ad pallaſ alta
ris ꝓpa habeāẛ vaſa ī q̄b⁹ nihil aliud fiat
☞ Paruulos q̄ a parētibus ſubtracti
ſunt. ꝛ an baptiſati ſint an nō ignoraẛ vt
hos baptiſare debeas ſcd̄m patrū tradi
tiones. ſi nō fuerit q̄ teſtificeẛ rō poſcit.
☞ Qui in maternis ſūt vteris: ideo cū
mr̄e baptiſari nō pn̄t. q2 q̄ natus adhuc
ſcd̄m adā nō eſt: ſcd̄m xp̄m regenerari n̄ Jſido.
pōt. neq; eni dici in eū regeneratio pōt:
quē generatio non preceſſit.
☞ Nec quenq̄ deb3 mouere q̄ aſp̄gi Cipan⁹
vel p̄fundi iubenẛ egri cū gratiā dn̄ica3 Aſperſio
ↄſequūẛ: cū ſcp̄tura ſacra p ezechielē ꝓ- aque vn̄
phetā loquaẛ ꝛ dicat. aſpergā3 ſup vos orta
aquā mundā. ꝛ mūdabimini ab oībus
īmundicijs vr̄is ꝛ ab oīb⁹ ſimulacris ve
ſtris mūdabo vos. ꝛ dabo vob̄ cor nouū Ezechiel
ꝛ ſpm̄ nouū dabo ī vob̄. Jtē ī numeris. Numeri
Qui tetigerit cadauer hoīs: ꝛ ꝓpẛ hoc
ſeptē dieb⁹ fuerit ī mūdus: aſp̄gaẛ d̄ hac
aq̄ die tertia ꝛ ſeptia ꝛ ſic mūdabiẛ. Jtē
ſi fide trinitat̄ mūdat⁹ nō fuerit: ī reſurre
ctione apud ſcōꝝ collegiū mūdus erit. ſi
die tertio aſp̄ſus nō fuerit: ſeptio nō po-
terit emūdari. Ois q̄ tetigerit humane
aīe morticiniū. ꝛ aſperſus ex hac cōmixti
one nō fuerit: polluet tabernaculu3 dn̄i
et peribit ex iſrael. q2 qui aqua aſperſus

nō eſt expiatōis imundus erit. ⁊ mane/ bit ſpurcitia eius ſup eum. Et iterū. Et locut⁹ eſt dñs ad moyſen dicēs. Accipe leuitas de medio filioꝝ iſrael. ⁊ purifica bis eos. ⁊ ita facies eis purificationem eoꝝ. circūſperges eos aqua purificatōis Et iterum aqua aſpſionis purificatio eſt. vñ apparet aſpſionē quoq; aque in/ ſtar ſalutaris lauacri obtinere. Scias di/ aboli nequiciā ptinacē vſq; ad aquā ſa

baptiſm⁹ lutarē valere. in baptiſmo vero oīs neq̄/ tie ſue vires amittere. qđ exēplū cernim⁹ in pharaone. q̄ vt reluctat⁹ ⁊ in ſua perfi dia demorat⁹: tādiu reſiſtere potuit et p̄ ualere donec ad aquā veniret. quo cū ve

Pharao niſſet vict⁹ eſt ⁊ extinct⁹. Mare illud ſa/ cramentū baptiſmi fuiſſe declarat bea/ tus paulus dicēs. Nolo. n. vos ignora re fratres. q2 patres vr̄i oēs ſub nube fu erūt. ⁊ oēs p mare tranſierūt. ⁊ oēs i moy ſe baptiſati ſunt. ⁊ i nube ⁊ i mari. ⁊ addi dit dicēs. Hec aūt oīa i figura nr̄i fuerūt

Aug. ad bonifaciū ¶ Paruulis baptiſatis parentum nō nocet perfidia. Ca. queris.

bonifaci⁹ papa ¶ Aliorum fides in baptiſmate par/ uulos ſaluat. Ca. in eccleſia.

Aug. i en cheridion ¶ In baptiſmate oīa pctā moriūtur.

Augu. vbi ſup baptiſma iohānis baptiſte ☞ Nō regenerabant vel renaſcebātur q̄ baptiſabant baptiſmo iohīs: ſed quo dā precurſorio illi⁹ miniſterio q̄ dicebat parate viā dño chriſto in quo ſolo rena/ ſci poterāt q̄ parabant. huius enī bapti ſma eſt nō in aqua tm̄ vt fuit iohannis: verū etiā in ſpūſancto vt de illo regene/ raret. ſi q̄s in xp̄m crediderit: de illo xp̄s regenerat q̄ regenerationē nō cognouit In aqua baptiſari voluit nō vt ei⁹ iniq̄ tas dilueret: ſ; hūanitas commendaret. itaq; baptiſma in eo nihil habuit qđ ab lueret. ſicut mors nihil inuenit qđ puni ret. Idem de baptiſmo paruuloꝝ.

¶ Nō ſolū originalia: ſ; actualia pctā remittunt i baptiſmate. Ca. regenerāte

Aug. ibi dem ☞ Eccleſie caritas q̄ p ſpm̄ſanctū dif funditur in cordibus eoꝝ: q̄ particeps ſui ſunt pctā dimittit eoꝝ q̄ nō ſunt tenet.

☞ Ad hoc baptiſm⁹ valet vt baptiſati xp̄o incorporent vt mēbra ei⁹ habeant. ⁊ ꝯſepeliant. ⁊ oblati p ſacrm̄ caritatē q̄ Augu. fideliū reconcilient deo vt in eo viui ſal ui liberati redempti illuminati fiant.

☞ Gr̄a q̄ p chriſtū dat nō ſolū pctōꝝ Augu. remiſſionē facit: ſ; etiā vt lex ipleat vt na tura liberet. nec pctīi dñe ſpūs etiā gr̄e Gratia dat fidem. q̄ etiā nō petita a deo ꝓcedit Fides vt hoī petenti ⁊ alia ꝓcedent. Nā fides nō eſt liberi arbitrij tm̄: ſed donū dei.

☞ Cū ab hieroſolimis exijt ieſus cū Augu. diſcipulis ſuis in terrā iudeā. ⁊ ibi mora ad ſileu bat cū eis baptiſabat nō p ſeipſum: ſ; p tianum diſcipulos ſuos quos intelligim⁹ iā fu/ baptiſm⁹ iſſe baptiſatos ſiue baptiſmo iohīs. ſic diſcipulo nōnulli arbitrant ſiue qđ magis credibi rū xp̄i le eſt baptiſmo xp̄i. Itē rn̄dit dñs petro. q̄ lotus eſt nō indiget niſi vt pedes lauet ſ; eſt mūdus tot⁹. vñ intelligit q̄ iam fu erat baptiſat⁹. Idē ad vincētiū ⁊ victorē

¶ Apoſtoli oēs chriſti baptiſmate ba/ ptiſati credunt. Ca. ſi eos.

☞ Verus baptiſm⁹ ꝯſtat nō tā abluti Proſp one corpis q̄ fide cordis. ſicut ap̄lica do ctrina tradidit dicēs. fide mūdās corda eoꝝ. ⁊ alibi. ſaluos facit baptiſma: nō car nis depoſitō ſordiū: ſ; etiā ꝯſcīe bone in

¶ Nō nature neceſſitate interrogatio i deū Augu. ſ; merito pctī adam moritur⁹ erat. Adam

☞ Placuit igit oīb⁹ epīs q̄ fuerūt in hac ſcā ſynodo ꝯſtituere hec q̄ i p̄riti ꝯci lio diffinita ſunt vt q̄cūq; dicit adā p̄mū hoīe; mortalē factū. ita ſiue peccaret ſiue n̄ peccaret moreret. i corpe hoc ē de corpe exiret n̄ pctī merito: ſ; neceſſitate nature. ana

¶ Itē paruuli n̄ ſolū penā thema ſit ſ; culpā a parētibus trahūt. Ca. placuit Aug.

☞ Sine gratia diuina mādata imple Augu. ri non poſſunt. Ca. placuit.

Omnes fideles p man⁹ īpoſiti Gr̄a dei ones epoꝝ ſpm̄ſcm̄ poſt bapti Di. 5. ſmū accipe dn̄t vt pleni xp̄iani ꝯfirmatio inueniant. q2 cū ſpūſſcūs infundit: cor fi nis ſacrm̄ dele ad prudentiā ⁊ ꝯſtantiā dilatat.

☞ Spūſſcūs q̄ ſup aq̄s baptiſmi ſalu melchia tifero deſcēdit lapſu in fonte plenitudinē des pp̄ tribuit ad inocētiā. i ꝯfirmatōe augmētū Spūs ꝯſtat ad gr̄am. ⁊ q2 i hoc mūdo tota eta ſanctus te victuris inter viſibiles hoſtes ⁊ picula

gradiēdum eſt baptiſmo regeneramur
ad vitā. poſt baptiſmum ꝯfirmamur ad
pugnā. i baptiſmo abluimur poſt bapti
ſmū roboramur. ⁊ ꝗuis ꝯtinuo tranſitu
ris ſufficiant regenerationis beneficia:
victuris tñ neceſſaria ſunt ꝯfirmationis
auxilia. regeneratio ꝑ ſe ſaluat. mox i pa
ce baptiſmi vel ſeculi recipiendos ꝯfir-
matio armat ⁊ inſtruit ad agones mūdi
huius ⁊ prelia reſeruandos. ꝗ autē poſt
baptiſmū cū acquiſita innocētia imacu-
lati ꝑuenerint ad mortē ꝯfirmant̄ mor-
te. q2 iam nō pñt peccare poſt mortē.

Ex ꝯ. au relatenſi — ☞ Ut ieiuni ad ꝯfirmationē veniant ꝑ
fecte etatis vt moneant̄ ꝯfeſſionē facere
prius: vt mundi donū ſpūſſancti valeāt
accipere. ⁊ q2 nunꝗ̄ erat xp̄ianus niſi in
ꝯfirmatione ep̄ali fuerit criſmatus.

☞ Nunquid nō omnia criſmata ſacer
dotalis myſterij crucis figura ꝑficiuntur

Crux — nūquid baptiſmatis vnda niſi cruce ſan
ctificata peccata relaxet. vt cetera p̄terea
mus ſine crucis ſignaculo ꝗs ſacerdotij
gradus aſcendit.

Grego. papa Quadrageſima — ☞ Quadrageſima ſumma obſeruatio
ne eſt obſeruanda vt ieiuniū in ea preter
dies dñicos ꝗ de abſtinētia ſubtracti ſūt
niſi quē infirmitas impediret: nullaten⁹
ſoluat̄. quia ipſi dies decime ſunt anni.
A prima ergo dñica quadrageſime vſqꝫ
in paſca dñi ſex ebdomade computātur
quarū videlicꝫ ꝗdraginta dies ⁊ duo ſūt
ex quibus dum ſex dñici dies abſtinētie
ſubtrahuntur. nō plus in abſtinentia ꝗ̄
xxxvi dies remanēt. verbi grā. Si ꝑ. ccc.
lxv. dies ann⁹ voluit̄. deinde ꝑ. xxx. ⁊. vi.

Decima tempis — dies affligimur. quaſi anni deo decimaſ
damus: ſed vt ſacer numer⁹. xl. dierū ad
ipleat̄ quē ſaluator ſacro ſuo ieiunio cō-
ſecrauerat. quatuor dies prioris ebdo-
made in ſupplementū. xl. dierū tollātur
id eſt quarta feria que caput ieiunij ſub-
notat̄. et. v. feria ſequēs. vi. feria ⁊ ſabba
tū niſi iſtos dies quatuor ſuperioribus
xxxvi. adiunxerimus. xl. dies in abſtinen
tia nō haberemus. iubemur autem ⁊ ab
omnipotenti deo omniū bonoꝝ noſtroꝝ
decimas dare.

☞ Ieiunia in eccleſia a ſacerdotibus — Euſebi⁹ papa Ieiunia
ꝯſtituta ſine neceſſitate rationabili non
ſoluantur.

☞ Non dico ebdomadas. non dico — Hiero
ieiunia duplicata: ſed ſaltem ſingulos
dies abſqꝫ ciboꝝ luxuria tranſigamus

☞ Sint tibi quotidiana ieiunia ⁊ refe — Hiero.
ctio ſatietatē fugiēs. nihil eni ꝓdeſt tibi
biduo vel triduo trāſmiſſo vacuū porta
re ventrē ſi poſt pariter obſtruatur.

☞ Quinqꝫ modis nos vitiū gule tē- — Grego. ſup iob Gula
ptat. aliqñ nāqꝫ indigētie tempa preue
nit. aliqñ non preuenit: ſed cibos lautio-
res querit. aliqñ que ſumenda ſunt ꝓcu
rari accuratius expetit. aliqñ aūt ⁊ quali
tas ciboꝝ ⁊ tempus congruit: ſed in ipſa
quantitate ſumendi menſurā refectōnis
excedit. nōnunꝗ̄ ⁊ abiectius eſt qđ deſi
derat: ⁊ tñ in ipſo eſtu immenſi deſiderij
deterius peccat.

☞ Nihil eni ꝓdeſt homini ieiunare ⁊ — Pius papa
orare. ⁊ alia religionis bona agere: niſi
mens ab iniquitate ⁊ ab obtrectatōibus
lingua cohibeatur.

☞ Non mediocriter errant qui bono
magno preferunt mediocre bonū. nōne
rōnabiliter homo dignitatē amittit. ꝗ vl̄ — Hiero.
ieiuniū caritati aut vigilias p̄fert ſenſus
integritati. vt ꝓpter innocentiā imode-
ratā atqꝫ indiſcretā pſalmoꝝ vel officio
rū decantationē. aut amētie aut triſtitie
notā incurrat. nunꝗd verboꝝ multitudi
ne flecti deus vt homo pōt. nō eni v̄bis
tantū: ſed corde adorādus deus eſt. qua — Oratio
ꝓpter melius eſt | ſeptē| pſalmoꝝ decan
tatio cū cordis puritate ac ſeueritate ac — Deuotio ꝯtemplatio
ſpūali hylaritate: ꝗ̄ totius pſalterij mo-
dulatio cū anxietate cordis atqꝫ triſtitia
Cū igit̄ ꝓ cūctis aīabus pſalm⁹ vl̄ miſſa — pſallere
dr̄: nihil min⁹ ꝗ̄ ſi ꝓ vno quolibꝫ ipſoꝝ
diceretur accipit̄. Audiant itaqꝫ qui ea — Ieiunia nimia
que neceſſaria ſunt corpori ſubtrahunt
illud quod ꝑ prophetam dominus loꝗ-
tur. Ego dñs odio habens rapinā holo
cauſtorum. de rapina vero holocauſtum
offert. qui tempalium bonoꝝ ſiue ciboꝝ
nimia egeſtate. vel mādu cādi vel ſomni
penuria corpus ſuum imoderate affligit

videat itaq; quid ap'lus dicat. carnis curam ne feceris in ꝯcupiſcentijs ⁊c.

Aug. ſup iohannē
Ieiuniū verum
Quadragesima

☞ Ieiuniū aūt magnū ⁊ generale eſt abſtinere ab iniq̄tatibus ⁊ ab illicitis voluptatib' ſeculi q̄d pfectū ieiunij in hoc ſeculo quaſi q̄dragesimā abſtinētie celebramus cū bene viuimuſ. cū ab iniq̄tatibus ⁊ illicitis voluptatibuſ abſtinem'. ſʒ q2 hec abſtinentia ſine mercede non erit expectamus illā beatā ſpem ⁊ reuelationem glorie magni dei ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu chriſti in illa ſpe cum fuerit de ſpe facta res accepturi ſumus mercedeʒ denariū. denarius enī qui accepit nomē a numero decē reddit. ⁊ ꝯiunctus q̄dragenario fit quinq̄genarius. vn̄ cū labore celebramus quadrageſimā ante paſca. cū letitia vero tanq̄ accepta mercede q̄nquageſimū poſt paſca. nam huic tanq̄ ſalutari labori boni operis q̄ ptinet ad quadragenariū numerū. Additur quietis ⁊ felicitatis denarius vt q̄nquagenarius fiat. Significauit ipſe dn̄s hoc multo aperti' q̄ñ poſt reſurrectionē. xl. dieb' ꝯuerſatus eſt in terra cū diſcipulis ſuis. quadrageſimo aūt die cū aſcendiſſʒ i celum pactis. x. diebus miſit mercedē. ſ. ſ.

Aſcenſio
Spirit' ſanctus

Item ex dictis apellonij.

Volūtas
Intētio

¶ Raptorē vel furem non facit neceſſitas: ſed voluntas.

Neccitas

☞ Diſcipulos cum p ſegetes tranſeū do euellerent ſpicas ⁊ ederent. ipſi' chriſti vox innocentes vocat. q2 coacti fame hoc fecerunt.

Hiero.

☞ Quicq̄d enī neceſſitate fit cito ſoluitur. q̄d voluntate arripit pſeuerat.

Iohēs os aureum
tēpantia
abundātia
Gula
Infirmitas ex gula

☞ Nihil enī ſic iocundū eſt ſicut cibuſ bene digeſtus aut decoctus. Nihil ſalutem nihil ſenſus acumē opatur. nihil ſic egritudinē fugat ſicut moderata refectio ſufficientia quippe cū nutrimēto ⁊ ſoſpitatem ſimul ꝓcreat ⁊ voluptatē. abundātia vero morbū facit ⁊ moleſtias ingerit. ⁊ egritudines generat. q̄d enim fames facit: hoc etiaʒ plenitudo ciborum. magis aūt ⁊ multo peiora. fames quippe i paucis diebus aufert hominē ⁊ liberat eum de hac vita penali. exceſſus vero ciborū ꝯſumit ⁊ putreſcere facit corpus humanū ⁊ macerat egritudine diuturna. tunc eum morte crudeli ꝯſumit.

Hiero.
Gula

☞ Ne tales accipiamus cibos quos aut difficulter digerere: aut comeſtoſ magno paratos ⁊ pditos labore doleam'. olerū ⁊ pomoꝝ ac leguminū facilior apparat' eſt. et arte impendijſq; cocoꝝ nō indiget. et ſine cura ſuſtentant humanuʒ genus moderate ſumptus. q2 nec auide deuorat. q̄d irritamēta gule nō habet. et leuiore digeſtione decoquit. nemo eniʒ vino ⁊ duobus cibis biſq; vilibus vſq; ad inſtomachationē ventris oneraf. q̄ diuerſitatē carniū ⁊ ſaporis delectatōne ꝯcipif cum varijs nidoribus fumant patientie ad vſum ſui ꝑ explēda eſurie q̄ſi captiuos trahunt. vnde ⁊ morbi ſaturitate nimia ꝯcitant. multiq; impatientia gule vomitu remediant. ⁊ q̄d turpiter ingeſſerunt turpius egerunt. Hypocras i āphoriſmiſ opimis docet craſſa ⁊ obeſa corpa q̄ creſcendi menſurā impleuerint. niſi cito ablatione ſanguinis minuātur in paraliſim ⁊ peſſima morboꝝ genera erūpere. ⁊ idcirco neccāriā eſſe dēptionē vt rurſus habeāt i quo poſſunt creſcere. nō enim i vno ſtatu manere pōt corporū natura: ſed aut ſemp creſcere aut decreſcere. nec poſſe viuere animā niſi creſcendi capax ſit. vn̄ Galienus vir doctiſſim' interpres hypocratis athletas. quoꝝ vita ⁊ ars ſagina eſt. dicit in exhortatōe medicine. nec viuere poſſe diu: nec ſanos eſſe. animaſq; ita nimio ſanguine ⁊ adipibus q̄ſi luto inuolutas nihil tenue nihil celeſte: ſed ſemp de carnibus eructare ⁊ ventris ingluuiem cogitare.

hipocras
infirmitaſ ex gula
Galien'

Sanitas ex abſtinentia
Hiero.

☞ Legimus quoſdā morbo articulari ⁊ podagre hūorib' laborātes ꝓſcptione bonoꝝ ad ſimplicē menſaʒ ⁊ pauperes cibos redactos ꝯualuiſſe. caruerant enī ſollicitudine diſpenſande dom' ⁊ pu ellarū largitate. q̄ ⁊ corpus frangunt et animū. Irridet orati' appetitū ciboꝝ q̄ ꝯſumpti relinquūt penitentiā.

Orati' a hieronio allegaf

ſabbata

¶ Diebus ſabbatoꝝ a carnibus abſtinere debemus. Ca. quia.

Mōach⁹ ☞ Carnē cuiq₃ monacho nec guſtādi nec ſumendi eſt ɔceſſa licētia nō ꝙ creaturā dei iudicem⁹ indignā. ſed ꝙ carnis abſtinentia vtilis ⁊ apta monachis extimeť. ſeruato tñ moderamine pietatis erga egrotos. qđ ſi q̄s monachus violauerit ⁊ ꝯ ſanctionē regule vſūq₃ veterē veſci carnibus ꝑſumpſerit: ſex menſiū ſpacio retruſioni ⁊ pnīa ſubiacebit.

hiero. ad ruſticū religioſorū vita ☞ Nunꝙ de manu vel oculis tuis liber pſalterij diſcedat. dicať ad verbum orō ſine intermiſſione. vigilet ſenſus. nec vagis cogitatōib⁹ patēs corp⁹ pariterq₃ anim⁹ tendat ad dñm. iram vince patiētia. ama ſcientiā ſcpturaꝝ. ⁊ carnis vitia nō amabis. nec vacet mens tua varijs ꝑturbationib⁹. q̄ ſi pectori inſiderint dñabunť tui. ⁊ te deducent ad delictū maximū. facto aliq̄d operis vt ſemꝑ diabol⁹ īueniat te occupatū. Si apl'i hñtes poteſtatē d' euāgelio viuere laborabāt manibus ſuis ne quēꝙ grauarēt: ⁊ alijs tribuebant refrigeria. quoꝝ ꝓ ſpūalib⁹ debebant metere carnalia. cur tu ī vſus tuos ſucceſſura non ꝑpares. vel fiſcellam texe iunco. vľ caniſtrū lentis plecte viminib⁹ ſerať humus. areole equo limite diuidāť In quibus cū olerū iactata fuerint ſemina. vel plante ꝑ ordinē poſite aque ducanť irrigue. Hic pulcherrimoꝝ verſuū
Ortus ſpectator aſſiſtaſ Ecce ſupercilio cliuoſi tramitis vndā. Elicit illa cadēs rauacū ꝑ leuia murmur Saxa ciet. ſcatebriſq₃ arētia tēperat arua. Inſeranť fructuoſe arbores vel gemmis vel ſurculis vt paruo poſt tp̄e laboris tui dulcia poma decer-
Apes pas. Apum fabricata aluearia. ad q̄s te mittūt ſalomoīs ꝓuerbia. monaſterioꝝ ordinē ac regiā diſciplinā ī paruis diſce
piſcatio corpibus. Texanť ⁊ lina capiēdis piſcibus. ſcribanť ⁊ libri vt ⁊ manus opetur cibos. et aīa ſatureť lectione. In deſide-
Ociū rijs aūt eſt oīs ocioſus. Egiptioꝝ monaſteria hūc morem tenēt: vt nullum abſq₃ opere ⁊ labore ſuſcipiāt. nō tā ꝓpter victus neccāria ꝙ ꝓpť aīe ſalutē. ne vageť ꝑnicioſis cogitatōnib⁹. ⁊ ad inſtar fornicātis iſrael oī tranſeūti diuaricēt pedes ſuos. ⁊ in ſequentib⁹ q̄d ergo. ꝓhibūt oēs q̄ in vrbib⁹ habitāt. Ecce illi fruunť ſuiſ reb⁹. miſtrant eccleſijs. adeunt bella. vnguēta nō ſpernūt. ⁊ in oīu₃ flore verſanť Ad qđ etiā ante reſpōdi. ⁊ nūc breuiſſime reſpōdeo me in preſenti opuſculo nō de clīcis diſputare: ſ₃ mōachū inſtituere

¶ Abſq₃ prelatis ſui licētia canonicis nihil agere licet. Canonici

☞ In oībus igiť quantū humana fragilitas ꝑmittit decernim⁹ vt canonici clerici canonice viuant obſeruātes diuine doctrinā ſcripture. documēta ſcōꝝ patrū ⁊ nihil ſine licentia epi ſui vel mgri eoꝝ incōpoſite gerere ꝑſumāt. in vno quoq₃ epiſcopatu ſimul manducēt ⁊ dormiant vbi his facultaſ id faciēdi ſuppetit. Qui de rebus eccleſiaſticis ſtipēdia accipiūt ī vno clauſtro maneāt. et ſingulis dieb⁹ mane prima hora ad lectionē veniant et audiant q̄d eis impereť. ad menſam vero ſimiliter lectionē audiāt ⁊ obedientiā ſcđm canones ſuis miniſtris faciant. (Obia; Religioſi)

☞ Nullus preſbyteroꝝ q̄ñ ad āniuerſariū diem. xxx. vel. vij. vel tertiū alicuiuſ defuncti. aut quacūq₃ vocatōne ad collectā preſbyteri ɔuenerint: ſe inebrietate vllatenus preſumat. nec precari in amore ſcōꝝ vel alicuius aīe bibere: vel alios ad bibēdū cogere. vel ſe aliena ꝑcatiōe ingurgitare. nec plāctus vel plauſus et riſus incōditos ⁊ fabulas inanes ibi referre aut cātare preſumat. vľ turpia ioca vel vrſo vel tornatricibus ante ſe fieri patianť. nec laruas demonū ante ſe fieri cōſentiant. q₂ hoc diabolicū eſt et a ſacris canonibus prohibitum. Larue

☞ Non oportet miniſtros altaris vel quoſlibet clericos ſpectaculis aliquibus q̄ aut in nuptijs aut ſcenis exhibenť interesse. ſed anteꝙ temelici ingrediant ſurgere eos de ɔuiuio ⁊ abire debere. Spectacula

Finis.

Decretoꝝ breuiariū omnibus ꝑutile Lugduni impreſſum ꝑ honorabiles viros videl₃ Mathiā Hus et Johannē Battenſchne de alemania. Anno dñi M. CCCCLXXXIIII. die. vi. Julij.

Inc
Abſ
Abu
Abſ
Acci
Acti
Acce
Accu
Adu
Ado
Ade
Affe
Alra
Amic
Amb
Amb
Amo
Ange
Amn
Ania
Appe
Apoſ
Apoſ
Appa
Aaro
Arbin
Arbin
Aſcen
Auari
Audu
Auda
Aucu
☞B
Beati
Bene
Bene
Bene
Bene
Benig
Blaſp
Boni
☞C
Cauſa
Carna
Capin

Tabula Breuiarij Decretaliū
Incipit feliciter.

Abſolutio.121.126.
Abuſio priuilegij .122.124.125.
Abſtinentia .123.
Accidia.119.122.127.
Actiua vita .120.
Acceptio perſonaꝝ.120.127
Accuſator 124.
Adulterium .123.124.
Adoleſcentia .127.
Ade morſus.128.
Affectus.125.
Altari ſeruiens.122.126.
Amicitia .120.121
Ambitio.124.125
Ambages.128.
Amor chriſti .128
Angeloꝝ cuſtodia.128
Anima .119.123.124.125.
Aniaꝝ cura.120.124.125.126.127
Appellatio .121.
Apoſtoli.124.125
Apoſtolica ſedes .125.
Approbatio .127.129.
Aaron.119.
Arbitri.121.
Arbitrium.120.
Aſcenſio.127.
Auaritia.120.122.127
Audire aliam partem .121
Audacia.119 124.125.
Aucupatio .128
☞ Baptiſmus .128.
Beatitudo .120.128.
Beneficia dei.123.128.
Beneficia ſi hereditaria ſunt.123.
Beneficiati.122
Beneficia data.127
Benignitas.127
Blaſphemia .124
Boni.127
☞ Caritas.119.120.122.123
Cauſa ceſſāte ceſſat effectꝰ.121.123
Carnalis.122
Capituli oppreſſio.122
Canon.123.124
Ceſaris cenſus.122
Ceci.123.
Cerretani .126.129
Citari oportet.119
Claues eccleſie .124.125.129
Clerici.122.125.126.
Concordia.119.128
Conſuetudo .119.121
Contumacia .119.120.
Cōmunia preſint ꝓprijs .119.122.
Conſcientia .119.120.121.123.129
Comenda.119
Corpus.119
Coporalia .119
Cognitio ſui.120
Contemplatiua vita.120
Comprobatio.120.
Conſenſio.120.121.123.124.125
Compromiſſio.120
Controuerſia.121.
Confeſſio.121.129
Corpus chriſti .123 .128
Compaſſio .125
Conuentus fratrum .122.
Correctio fraterna .123.124.128
Cogitatio.124
Coree.124
Corruptela .125
Conſtantinus .125.127
Conſilia .125
Conſiſtoria.125
Conuerſio.126
Cognatio ſpiritualis.126.
Communio.128
Cor.126.129
Contritio.123.124.125.
Conſtantia .127.
Creatio.119.
Criſma.120.
Crimen notorium.122
Crux .128.
Cupiditas .119
Cultus dei.115.126.129.
Curioſitas.125.126.
Cura aiaꝝ. 120.124.125.126.127
Culpa propria.127.
☞ Damnatio.122.
Deus.119.123.124 126
Deus Zelotes.119 124.
Dedicata deo .121.122 123.126
Detractatio.121.123.126.
Delitie.122.
Decima.122
Defenſio.128
Deuotio .126.127.129.
Diabolus.119.122
Diſcretio.120.125.127.
Dilectio .120.
Dies.120
Diuitie. 121.
Diuinatio.122
Dimiſſio peccati.123
Diſcordia .119.123.126.
Diſſolui quō res pōt.125
Dignitas .125.127
Diſſenſio .128.
Diſſolutio.124
Docti.121.124.125.126
Dotes.122.124
Dubia.124 125.
☞ Eccleſia romana.119.120.121.
Eccleſiaſtica dignitas.120
Eccleſias plures habere.119
Eccleſia militans.125
Eccleſie immunitas.126
Electio .119.125
Elemoſina.123.124.125.129
Emendatio.125.127
Epiſcopi qualitas.119.
Epi dignitas.120.126
Equitas.120.121.123 .126
Euchariſtia .128.
Excommunicatio.120.27.
Exempla mala .126.
☞ Fama.120
Facta verbis preſint.121.122.
Facere per alium.126.
Feſta .126
Femine.120.
Federa.127.
Feruor .128.
Fides.119.123.124. 129
Filij .122.123.124

Flagella .124.125
Forum vnde dicitur .125
Foroneus .124
Fraus .119 121.122.123.125.126
Fratres.126.
Franciſcus.129
Furari .121.127
☞ Gratia dei.119 122
Gratia gratis danda .124.127
Grauitas .129
Gula.124.128
☞ Habitus .122 128
Heretici .124 126
Hereditas eccl'iaſtica .120.122
Hereditas.123
Heli.124
Hiſtriones .126
Honor.120.122 124
Honus cum honere.122.127.
Honus cum commodo.128.
Homicidium 124
Hoſpitalitas.121.
Honeſtas.120.123.
Humilitas.119 120.121
☞ Jgnorantia .119 120.124 125 126.128 129
Jnnocentius .119 121.123.124
Jnquietatio aliorum.119.
Jntentio .119 121.125.129
Jniuria. 119.120.123.124. 125
Jndigni promotio.119.
Jnfirmi.120
Jllegitimi .120
Jllicita.120
Jniquitas.120.121.124.126.
Jmportunitas .121.124 126.
Jnfames.121 123.127.
Jngratitudo .122
Jnfernus .124
Jmpoſte.126
Jmpij.123.
Jmperator.125
Jmperium.125
Jmpoſſibile.125 127.
Jrregularitas .127
Jmpunitas.128.
Johannes baptiſta.120
Juris precepta . 119
Juris ordo .121
Jure ſuo vti. 119.
Judex .119 120.121.122. 124.125. 127.
Judicare .120.121
Juſtitia .119 120.121.124.125.126 128.
Judei. 121.124
Juramentum. 121.123.125
Jus patronatus.122
Judicium.123.124.125
☞ Laici.119 120 .122.
Lachrime.128.
Lex.119.122.123.124. 125.126
Lex ſeruanda .119.126.
Legiſte alioꝝ.119.
Lex naturalis .120
Lex canonica .120.121.
Legatus de latere.126
Lites .119 121.124 125.127
Litis ꝯteſtatio .121.
Lia.120
Lingua.120.121.123.124.126
Libertas.122.123
Liberi.123
Liberalitas .124.125
Licita.127.
Locupletari.127
Ludi inhoneſti .124
Luxuria .122.
☞ Maria virgo .124.125.
Malitia 119.121.123.125.
Maturitas.119 127
Magiſter.119.124
Matrimonium.119.121.123.125.126
Martinus .120
Martha .120.
Magdalena.120.
Maieſtas eterna.124
Martires .125
Mala .129
Malus ſemel .127
Manſuetudo.128.
Meſſis aliena . 119
Mens.120
Mendacium. 120.124
Metus.120
Merces pauperum.121.122.128
Mediator chriſtus .123
Mercantia.124
Meditatio .129
Miſcõia homis .121.122.124.125 127.
Miſericordia dei .123.126.128
Militia .121
Miſſa.123.127
Miſſas pl'es dicere in die.122
Miracula.123
Miſericordia eccleſie.127.
Mores .119.120.126
Monachus .122
Moniales.126.
Mora .127
Mortificatio.128
Mulier .122.
Munera.124.126
Mutare propoſitum.127
Mulieres.126
☞ Neceſſitas .119.123.125
Nouitas .119
Nobilitas .122
Notarij.125
☞ Obediētia.119.120.124.125. 126 .127
Obſcura .127
Obſtinatio.119 124
Obſeruantia minoꝝ.129
Occulta .122.124
Odia.127
Oratio .120.126.128.
Opinio .120
Operarij .120
☞ Pax.119.120.127.
Papa . 119 120.121.122.123.124 125 126.127
Paulus.120.125.
Parcere.119 120.123.
Pacta.120
Parentes .120.121.123.126 128
Pauper citatus vt ſoluat.121
Paſſio chriſti .123.124.128
Perfectio. 119
Peccata.119 124.
Peccata publica.119.125
Perſeuerantia .119.123.124

Preſumere.122.
Penitentia.123.126.127.
Peccatum originale.123.
Peccatum actuale.123.
Petrus.125.
Penitentiua imponenda.125.
Pericula.125.
Premium.124.126.
Periuri.121.
Peregrini.121.
Piatire.119.121.125.
Pietas.124.
Placita ſemel.127.
Poſſeſſio.121.122
Pollicita mala.127
Proclamatio publica.119
Prelati.119.120.123.124.125.126 128.
Proximus.119.
Predicator.120.121.122.123.126. 127.128.
Promiſſa.120
Prohibita.127.
Procurator.120.
Prolongatio.121.
Priuatio.121.
Promiſſio.121.
Prebende.124
Prouidentia dei.128.
Prophetia.121.122.124.
Prior tempore.123.127.
Priuatio ſui iuris.123.
Prudentia.124.125
Princeps.127
Preſumptio.127.
Pudicitia.119.126.
Punitio.119.121.125.126.128.
Puritas.128.
☞Quod ſemel placuit.120.
Qui tacet ꝯſentit.121.
Queſtuarij.126.
☞Ratio.120.
Rachel.120.
Romana eccleſia 125.
Roma.125.127.
Renuntiatio.119.121.124.
Religioſi.120.121.123.125.126.128
Reus.121.
Regis gladius.124.
Reſtitutio.124.127.
Reo quando ſit fauendum.127
Retractatio.127.
Religio minorum.129.
Regula beati franciſci.126
☞Salus.120.
Sancti.126.129.
Sacerdos.120.122.124.
Sacramenta.122.123.
Satiſfactio.126
Scientia.119.120.121.124.126.128
Scandalum.123.128.
Sciſmaticus.124.
Senes.119.
Serui.123.
Senſualitas.120.127.
Sententia.119.121.
Sepultura.122.
Senſus verboꝝ.125.
Senarius numerus.125.
Simplicitas.121.122.
Silueſter.128.
Simonia.124.
Silentium.126.
Sortes.124
Soli.123.
Sodomia.124.
Spālia generalibꝰ derogant.119.
Spirituſſanctus.120.122.
Spoliatus.121.
Spes.129
Spectatiuel.122.
Spiritualia.119.120.122
Stultitia.119.
Superbia.119.
Subditi.123.126
Subtilitas nimia.120.
Suſpitio.121.124
Succeſſor.122.
☞Tacens.127.
Teſtes.120.121.122 124.
Templa.121.123.126.
Teſtamenta duo.123.
Theologia.123.
Theodoſius.127.
Timor dei.122.129.
Timor ſeruilis.125.
Totum.127.
Trinitas.119.
Tranſgreſſor.125
Turpe lucrum.123.
☞Ualentinianꝰ imperator.120.
Uacantium bona.126.
Ueritas.120.121.123.125.
Uenia facilis.122
Uenatio.124.128.
Ueriſimile.127.
Uindicta.119.
Uis 120.124.
Uirtus.122.124.125.126.128.
Uiſitatio epiſcopi.123.
Uir caput eſt mulieris.123.
Uidue.124.
Uicia ſub ſpecie virtutis.124.
Uim vi licet repellere.124.127
Unitas.119.120.
Uoluptas.119.
Uota.123
Uox populi.120.129.
Uſura.124.126.129.
Utilitas.123.
☞Xp̄s.119.120.124.125.127
Xp̄i paſſio.123.
Xp̄i ſanguis.128.
Xp̄s yheſus.129.
☞yheſu nomen.126.
ypocriſis.126.129.
☞Zelus.123.

p.2.

Breuiariū decretal.ū perutile Incipit.

Xp̄s R Ex pacificus pia miſeratione
Pudici diſpoſuit ſibi ſubditoſ fore pu
tia. dicos. pacificos. ⁊ modeſtos.
Pax ſed effrenata cupiditas. ſui ꝓdiga. pacis
Cupidi emula. mater litium. materia iurgioꝝ. tot
tas quotidie noua litigia generat vt niſi iuſti
Lites tia conatus ei⁹ ſua virtute repꝛimeret ius
Juſtitia huiōi federis litigatoꝝ abuſus extingue
ꝯcordia ret. ⁊ dato libello repudij ꝯcordia extra
Lex mundi terminos exularet. Ideoqꝫ lex ꝓ
dit vt appetitus noxius ſub iuris regula
Juris p̄ limitet per quā genus humanū. vt hone
cepta. ſte viuat. alterū non ledat. ius ſuū cuiqꝫ
tribuat informatur.

¶ De ſumma trinitate ⁊ fide catholica.

Fides ☞ Firmiter credim⁹ ⁊ ſimplr̄ ꝯfitemur
Deus ꝙ vnus ſolus verus deus etern⁹ immen
ſus ⁊ incōmutabil'. incomp̄henſibil'. om/
Trinitas nipotēs. et ineffabil'. pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſan
ctus. tres q̄dem pſone ſed vna eſſentia.
ſubſtātia ſeu natura ſimplex oīno. pater
a nullo. fili⁹ a pr̄e ſolo. ac ſpūſſanctus pa
riter ab vtroqꝫ abſqꝫ initio ſp̄ ac ſine fine
pr̄ generās. fili⁹ naſcēs. ⁊ ſpūſſanct⁹ ꝓce
dens. ꝯſubſtātialeſ ⁊ coeq̄les. ⁊ coomni
potētes ⁊ coeterni. Unū vniuerſoꝝ prin
cipiū. creatoꝛ oīm: viſibiliū ⁊ inuiſibliū
ſpūaliū ⁊ corꝑaliū. qui ſua omnipotēti
virtute ſil' ab initio tp̄is vtrāqꝫ ꝺ nihilo
Creatio ꝯdidit. creaturā ſpūalem ⁊ corꝑalē an/
gelicā videlꝫ ⁊ mūdanā. ac deinde hūa/
diabolus naꝫ q̄ſi ꝯmunē ex ſpū ⁊ corꝑe ꝯſtitutā. c.
Fides. firmiter. Demones a deo natura creati
ſunt boni. ipſi vo p ſe fcī ſūt mali. c. firmi
Unitas ter. Homo diaboli ſuggeſtione peccauit
ca. firmiter. Una eſt fideliū vniuerſal' ec/
ꝯcordia. cleſia extͣ quā nullus oīno ſaluat'. ca. firmi
ter. Una eccleſia mltitudinis credentiū
Gratia erat coꝛ vnū ⁊ anima vna. q̄ adheret deo
dei. vnus ſpūs eſt cū eo. c. dānam⁹. Qui plā
Perfectō tat ⁊ qui rigat vnum ſunt. ⁊ omnes vnum
Deus. corpus ſumus in chꝛiſto. ca. damnam⁹.
Eccl'ia ro Eſtote pfecti pfectōne gr̄e ſicut pater ve
mana. ſter perfectus ē perfectōe nature. ca dam
namuſ. Inter creatorem ⁊ creaturā. non
poteſt tanta diſſimulatio notari q̄n ma/
ioꝛ ſit notanda. ca. dānam⁹. Romana ec Papa
cleſia diſponente dn̄o cunctoꝝ fidelium
mater eſt ⁊ magiſtra. ca. damnamus.

¶ De ꝯſtitutionibus.

☞ Rem que culpa caret. in damnū vo
cari nō ꝯuenit. ca. cū oēs. Qđ quiſqꝫ iu Innocen
ris in alterū ſtatuerit ipſe debet vti, eo et tia.
patere legem quā tu ipſe tuleris. ca. cum Legiſte
oēs. Qđ a laicis ſtatutū fuerit etiā in aliorum.
cōmodum eccl'iaꝝ. nullius firmitatis exi Laici
ſtit niſi ab eccl'ia fuerit appꝛobatū. ca. ec
cleſia ſancte marie. Qđ fit in p̄iudicium
non ꝯuenti. non ꝯfeſſi irritū reuocandū Citari.
eſt ca. eccl'ia. Nolum⁹ diuini nūinis cul/ optꝫ.
tum diminui ſed augmētari. ca. ex parte cult⁹ dei.
epiſcopi. Conſtitutio ſedis aplice oēs Papa
aſtringit. ca. qm̄.

¶ De reſcriptis

☞ Spāle mandatū derogat generali Spālia
ca. pꝛimo. In lr̄is aplicis intelligēda eſt generali/
ꝯditio. ⁊ ſi non apponat'. ca. Ex pte. Is bus dero
qui dolo ⁊ fraude aduerſariū ſuum labo gant
rare coegit in expēſis ꝯdēnari debet. ca.
ceterū. Papalis intentōis nō eſt. vt pſo Suppli/
ne pl'ibus redditib⁹ habundātes p lr̄as catio
aplicas minores clericos ſup minoꝛib⁹ Fraus
bn̄ficijs inquietēt. ca. ad aures. Fraus ⁊ Piatrici
dolus nemini patrocinari debet. ca. ſe/ Inq̄eta/
des. ⁊. ca. Ex tenore. Non ē malitijs ho tio alioꝝ.
minū indulgendū. ca. ſuper lr̄is. In om Fraus
nibus pura ⁊ prouida intentio eſt hn̄da Malitia
ca. cū ꝯtingat. Per iudiciū iniurijs adi Intētio.
tus patere nō debet quas iuris obſeruā Iniuria.
tia interdicit. ca. nōnulli. Lites reſtrin/ Lites
gende ſunt poti⁹ ꝙ laxāde. ca. nōnulli.

¶ De ꝯſuetudine

☞ Conſuetudineſ que eccleſijs graua ꝯſuetudo
mē inducere dinoſcunt'. nr̄a nos decꝫ ꝯſi
deratione remittere. c. pꝛimo. Conſuetu
do que canoniciſ obuiat inſtitutis nulli⁹
debet eſſe momenti. ca. ad noſtrā audiē Snīa
tiam. Sentētia a nō ſuo iudice lata nul
lam obtinet firmitatē. ca. ad noſtrā. Ne neceſſitas
ceſſitas legem non habet. ⁊ temeritas le ſtulticia.
ge dānat'. ca. q̄nto. Conſuetudo eſt opti ꝯſuetudo
ma legum interpꝛes. ca. Cum dilectus.

	Conſuetudinis vſuſq; longeui nõ vilis
diſcordia	auctoritas.ca.cũ ꝯſuetudinis. Plerũq;
	diſcordiaſ pariunt nouitates.ca. cũ ꝯſue
Nouitas	tudinis. Tanto ſunt grauiora peccata
Pctã	q̃nto diutius infelicem animaȝ detinent
Obſtina	alligatam.caplõ.vltimo.
tio	¶ De poſtulatione prelatoꝝ
Procla	☞ Non eſt neceſſariũ cum ꝯſtitutio ſo
matio	lenniter editur. aut publice promulget
publica	eam ſinguloꝝ auribus per ſpeciale mã/
Obbia	datum vel litteras inculcare. caplõ.pri
Hũilitas	mo. Nil obedientia prodeſſe videtur hu
ꝯtũacia.	milibus ſi ꝯtentus ꝯtumacibus non ob/
Uindicta	eſſet.ca.primo. Quedam culpe ſunt in q̃
Parcere	bus culpa eſt relaxare vindictam.ca.pri
ꝯmuia ꝑ	mo. Communis vtilitas preferenda eſt
pꝛijſ ꝑlint	vtilitati priuate.ca.bone.
	¶ De electione ꝛ electi ptãte.
Prelati	☞ In cunctis ſacris ordinibus:ꝛ eccle
grauitas	ſiaſticis myſterijs ſunt etatis maturitas.
mores	grauitas moꝝ ꝛ lr̃aꝝ ſcientia inquirẽda
maturitaſ	capitulo. Cum in cunctis. Dignum eſt
ſcientia	vt quos timor dei a malo non reuocat.
	eccleſiaſtice ſaltẽ coherceat ſeueritas di
Punitio	ſcipline.ca.cum in cunctis. Nemo debet
Supbia	honorẽ ſibi aſſumere ſȝ qui vocat a deo:
Aaron	tanq̃ aaron.caplõ qualiter. Preualet
electio	ſuum humiliter ꝛ deuote ꝯfiteri reatum
Epi eq̃li	quã lexa ꝯſciẽtia tronũ ꝯſcendere paſto
tas.	rale.ca.innotuit. Exceſſus notorius exa
ꝯſcienta.	minatõne non indiget.ca. bone memo
Pctã pu	rie. Non videt iniuriam facere q̃ vtitur
blica.	iure ſuo.ca.cũ eccl̃ia vulterana. Perni
Iure ſuo	tioſa res eſt ſi quis aſcenderit ad apicem
vti.	dignitatis malitia.caplõ.cum dilecti filij
Meſſis	Non debet quis in meſſem alienã mitte
aliena.	re falcem ſuã.caplõ.venerabileȝ. Nihil
	eſt qđ eccl̃ie dei magis officiat q̃ ꝙ indi
Indigni	gni aſſumunt prelati ad regimen anima
ꝓmotio	rum.caplõ nihil eſt. Non ſoluȝ deijcien
Ignoran	dus eſt indigne ꝓmotus ſed etiam indi
tia.	gne promouens puniendus.ca.nihil eſt
	Non debet in magiſtrũ aſſumi qui for/
Mgr̃	mam diſcipuli non aſſumpſit. Nec eſt ꝑ
Hũilitas	ficiendus qui ſubeſſe non nouit.ca.cũ in
Eccl̃ias	magiſtrũ. Null⁹ põt plures ꝓchiales
habere	eccl̃ias obtinere.niſi vna ex altera pende

at:vel vnam habeat intitulatam.ꝛ alte	plures.
ram incommendam. ſupra qđ ſolus pa	ꝯmenda
pa diſpenſat:caplõ.cum dudum.	
¶ De tranſlatione epiſcopi.	
☞ Imponitur peccanti pena.ne cete/	punitio
ris ꝯmittendi ſimilia audacia tribuatur	Audacia
caplõ primo. Inter corꝑalia ꝛ ſpũalia	Spũalia
eo differentia eſt.q: corporalia facilius	corꝑalia
deſtruunt q̃ ꝯſtruantur.ſpũalia vero fa	Corpus
cilius ꝯſtruunt q̃ deſtruant.ca.inter cor	Aĩa
poralia. Forti⁹ eſt ſpũale ꝯiugiũ.q̃ car	Matrio
nale. Spũale eſt inter ep̃m ꝛ eccleſiam.	nium.
ca.inter corporalia.	
In eodem delicto plus peccat maior q̃	Pũitio
minor.ca.inter corꝑalia. Romanuſ pon	
tifex.nõ puri hominis ſed veri dei vices	Papa
gerit in terris.caplõ licet intantũ. Anti/	
quitati decreta parentũ ſanxerunt reue/	
rentiam adhibendam.caplõ quanto ꝑ/	Senes
ſonam.	
¶ De auctoritate ꝛ vſu palij.	
☞ Papa in plenitudine ptãtis voca	Papa
tus eſt.caplõ.ad honorem.	
¶ De renuntiatione	
☞ Cogente deorſum ꝯditione copta.	
feruor ſpũs in ſublimiora ꝯſcẽdit.ca lit	
teras.nulla ratio veriſile reddit vt q̃ſq;	Renunti
bñficium.multis exortũ expenſis.etiã la	atio.
boribus acquiſitũ quo ſuſtentari debet	
facile ſine magna cauſa reſignet.ca. ſuꝑ	
hoc. Tanta eſt iudicialis auctoritas.vt	Iudex.
pro ipſo preſumi debeat donec ꝯtra ip/	
ſum aliquid legitime ꝯprobet.ca.in pre	
ſentia. Si omnes quos arguit ꝯſcientia	Conſcía
cuiuſlibet culpe recederent.pauci vl' nul	Perſeue
li in monaſterio remanerẽt.ca.niſi. Mo	rantia
ralis maturitas in ſenibus eſſe ſolet.ca.	Senes.
niſi. Scientia circa ſpũaliuȝ adminiſtra	Scía
tionem eſt plurimũ neceſſaria ꝛ circa cu	
ram temporalium optima.ca.niſi. Sciẽ	Charitaſ
tia inflat.charitas aũt edificat.imperfe/	
ctum ſcientie ſupplere poteſt perfectio	
charitatis.caplõ.niſi. Ego ſum. inquit.	Deus ze
deus zelotes.caplõ.niſi. Si eſca ſcãda/	lotes
lizauerit fratrem meum:non manduca/	ꝓrimus.
bo carnes in eternum.caplõ niſi. Ocio/	Accidia
ſitas ꝛ voluptas arma ſunt antiq̃ hoſtis	Voluptaſ

ad miſeras animas capiendas. ca. niſi.
Johānes Scire debes te non eſſe ſanctificato in
baptiſta vtero ſanctiorē. ca. niſi. Linguam tuam
Cognitio adherere facias palato. q2 dn̄s erat ſpās
ſui. eſt. ca. niſi. Non plus tpalem honorē q̄
Lingua. eternā videamur affectare ſalutē. ca. niſi.
Honor Glorioſus ille pontifex dixit. Dn̄e ſi ad
Salus huc populo tuo ſum neceſſarius cum ce
Supbia piſſet viribus corporis repente deſtitui.
martinus non recuſo laborem: fiat voluntas tua.
Paulus ca. niſi. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum xp̄o.
proxim⁹. manere aūt in carne neceſſarium eſt pro
beatitudo pter vos. ca. niſi. Reddet deus mercedē
martha laboꝝ ſctōꝝ ſuoꝝ. c. niſi. Ne putes q̄ iō
Magda martha malam partem elegerit que cir-
lena. ca plurima ſatagebat. Quia maria opti
mam partem elegit que non auferetur
ab ea. qm̄ licet illa ſit magis ſecura. iſta
Vita acti tn̄ eſt magis fructifera. ⁊ lꝫ illa ſit magis
ua ⁊ cōtē ſuauis: hec tn̄ eſt magis vtilis. cum in fe
platiua cunditate ſobolis lippitudo Lie Rache
Lia. lis pulcritudini ſit prelata. Qui ſpiritu
Rachel dei ducūtur nō ſunt ſub lege ⁊ vbi ſpūs
Spūſſan dn̄i ibi libertas. ca. niſi. Procul dubio
ctus. ꝯtra ſpūm dei agit. qui aliquid ꝯtra veri
tatem attēptat. ca. niſi. Si quātocunqꝫ
mendaciū virtutū flore refulgeas: ⁊ in te non hēas
Veritas charitatē nihil ꝓprobaris hr̄e. nulla ma
charitas ior eſt charitas. q̄ vt animā ſuam ponat
quis pro amicis ſuis. ca. niſi. Eccleſiarū
comoda ſeu propriā ſalutem attendētes
nolumus impediri. ca. quidam.

¶ De temporibus ordinationū ⁊ qua
litate ordinandoꝝ.

Charitas ☞ In amplitudine charitatis dei re
gnum acquiritur. caplo ad aures.

¶ De etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preſici
endorum.

Sciētia ☞ Indecoꝝ eſt vt hij qui debent eccle
Prelati ſias regere ſi n̄ nouerūt gubnare ſeipſos
ignorātia Ad regimen eccliaꝝ pſone ſunt admittē
Diſcretio de que diſcretōne preemineāt ⁊ moꝝ ful
Mores geant honeſtate. ca. indecoꝝ. Ars artiū
honeſtas eſt regimen animaꝝ. ſi cecus ceco ducatū
Animaꝝ preſtat: ambo in foueam cadunt. ca. cum
cura. ſit ars artium.

¶ De ſacra vnctione.

☞ Caput viri chriſtus eſt. caput autē *Xp̄s*
chriſti deus eſt. caput eccleſie que ipſius *Eccleſia*
eſt corpus. caplo. cum. Chriſtus nos fe *Fides*
cit ſanguine ſuo deo noſtro regnum ⁊ ſa *Oratio*
cerdotes. ca. cum. Infirmat quis ex vo *infirmi*
bis. inducat preſbiteros eccleſie vt orēt *Fama*
pro eo: ⁊ oratio fidei ſanabit infirmum. *bona*
ca. cuꝫ. Sicut balſamū aromatizās odo *ꝯſcientia*
rem dedi. ca. cum. Gloria noſtra hec eſt *Xp̄s*
teſtimoniū ꝯſcientie noſtre. ca. cū. Chri *Chriſma*
ſtus a chriſma dicit. vel potius chriſma *ſēſualitas*
dicit a chriſto. ca. cum. Capitis ſuperior *mens*
pars eſt mens. inferior ſenſualitas

¶ De filijs preſbiteroꝝ ordinādis vel
non.

☞ In eccleſia dei ſucceſſiō hereditaria *Eccleſia*
deteſtat. ca. ex traſmiſſa. Indecens eſt *ſtica hrdi*
vt in altaris officio illegitimus filius im *tas*
pudico patri miniſtret. ca. cum deberem *illegitimi*
Opinioni eſt veritas preferēda. ca. nu- *Opinio*
per a nobis. Qui adheret deo vnus ſpi *Dilectio*
ritus eſt cum eo. ca. debitum. *dei*

¶ De clericis peregrinis.

☞ Id nullus debet ratione licere q̄ *Ratio il*
eſt rationi ꝯtrariū. ⁊ ſanctoꝝ patrū ꝯſti- *licita.*
tutionibus alienum. caplo. vltimo. *probatio*

¶ De officio archidiaconi. *Diſcretio*

☞ Quod omnes tangit debet ab om
nibus comprobari. ca. ad hec.

¶ De officio cuſtodis.

☞ Omnia cum diſcretione agant que
virtutum omnium mater noſcat eſſe. ca.
primo.

¶ De officio ⁊ poteſtate iudicis dele-
gati.

☞ Agentes ⁊ ꝯſentientes pari pena *ꝯſenſio*
ſcripture teſtimonio puniātur. ca. primo *vox ppli*
Integrū eſt iudiciū qd̄ plurimoꝝ ſentē *Fama*
tijs ꝯfirmat. ca. cum ſup abbatia. Mo *iudicare.*
re romano dies a medietate noctis inci- *Dies*
pit ⁊ in medietate ſubſequētis noctis de
ſinit. caplo. ꝯſuluit.

¶ De officio iudicis ordinarij rubrica *Iniuria.*

☞ Subditoꝝ ſanguis exquirit de ma *Prelati*
nibus prelatoꝝ. ca. irrefragabili. Unum *vnitas.*
corpus non debet habere diuerſa capita *Monar*
quaſi monſtrū. ca. qm̄. Inter cetera que *chia.*

Predicatio. ad ſalutem ſpectāt populi chriſtiani verbi dei pabulum eſt maxime neceſſarium Sicut corpus materiali.ſic anima ſpirituali cibo nutritur.ca.inter cetera.

¶ De maioritate ⁊ obedientia.

Obedia ſpūalia ☞ Omnes principes terre ⁊ ceteros homines beatus petrus obedire precipiebat.ca.oēs. Cum ſpūalia tpalibus ſint digniora. ⁊ obedientia melior ſit ꝙ̄ victime. ⁊ auſcultare magiſꝙ̄ adipē arietum offerre.

Eccl'iaſtica dignitas. tantū enim ſpūalia ſunt tpalibus digniora: ꝙ̄tum anima preferſ corpori.ca.illud. Quanta eſt inter ſolem ⁊ lunam: tanta eſt inter pontifices ⁊ reges differētia.

Epi dignitas. Reges ⁊ principes epiſcopis reuerēter dn̄t aſſurgere. ⁊ eis iuxta ſe venerabilem ſedem aſſignare. Alienus a chriſti ouili ē qui petrū ⁊ ſucceſſores nō recipit in magiſtros.ca.nolite.

Lex naturalis parētes Non decet alijs te feciſſe. qꝺ̄ tibi ab alijs fieri nolles.c.dilecti filij. Abſonum videſ vt poteſtatē habeat filius in parentes.ca.cum inferior.

¶ De pactis.

Pacta promiſſa ☞ Studioſe agendum eſt vt ea que ꝓmittunſ opere ꝯpleanſ.c.qualiter.

Iniq̄tas Qꝺ̄ iniquū eſt ⁊ ſacris canonibus inimicū. non debet aliquatenus tollerari.ca.accepimus.

Auaritia Pactū qꝺ̄ de auaricie radice ꝓcedit eſt penitus improbādū.ca.pleriꝗ̄ Pactiones nullius ſunt momenti: que obſeruate veniunt in periculū aīaꝝ.pactum eīn turpe nullā obligationē inducit. In ſpūalib⁹ omnis pactio omniſꝗ̄ ꝯuentio debet oīno ceſſare.capitulo.ſanctiones.

¶ De tranſactionibus.

Pacta ☞ Pacta inter alios acta alijs obeſſe non patimur.ca.veniens.

Hūitas. Equitas Semp in humaniorem partem declinandū eſt.capi.vltimo.

¶ De poſtulando.

ſacerdotis offīn ☞ Sacerdotis eſt nulli nocere omnibus.aūt prodeſſe.ca.vltimo.

¶ De procuratoribus

Religioſi Teſtes ☞ Non eſt veriſimile ꝙ religioſi ꝓui di ⁊ honeſti ſalutis obliti. ⁊ iuramēti religione ꝯtempta teſtimonium falſum ferant.ca.noſtra. Quod vna via ꝓhibeſ. id altera via admitti non debet.ca.tue.

ꝓcurator Poſteriore ꝓcuratore dato prioris.ꝓcuratoris eſt ꝓcuratio reuocata.ca.non iniuſti.

¶ De his que vi metuſue cauſa fiunt.

Vis met⁹ ☞ Que metu ⁊ vi fiunt de iure debēt reuocari.ca.abbas.

¶ De arbitris

Femine ☞ Scd̄m ciuiles regulas femine a ciuilibus officijs ſunt remote. Ex approbata conſuetudine femine precellentes

ꝯꝓmiſſio pn̄t in ſubditos iuriſdictionē hr̄e.ca.dilecti. Sup re ſpūali nō pōt in laicum compromitti.ca.cū ꝯtingit.

Arbitriū Contra nō obſeruantes arbitriū agi pōt ad penā appoſitam in compromiſſo.

☞ Incipit liber ſecundus decretaliū.

¶ De iudicijs.

qꝺ̄ ſemel placuit ☞ Quod ſemel placuit ampli⁹ diſplicere nō pōt.ca.primo.

Laici. Laici tractare eccleſiaſtica negocia nō ꝑſumāt.ca.decernimus. (O parij.)

Iudex. Iudex reū criminis nō debet duplici ꝯtritōe ꝯterere.ca.at ſi.

Subtilitas nimia Nimia ſubtilitas reprobaſ.c.dilecti.

excōicat⁹ Excōicat⁹ pōt in iudicio ꝯueniri ne videaſ ex maleficio ꝯmodū reportare.ca.intelleximꝰ.

Lex canonica. Dicit impator ꝙ lex nō dedignaſ ſacros canones imitari.ca.clerici.

ꝯtūacia Creſcēte ꝯtūacia debet creſcere pena.c.cū non ab homine.

Pape dignitas. Talem in pontificali ſede ꝯſtituere ꝓcurate cui ⁊ nos qui gubernamus imperiū.ſincere noſtra capita ſubmittamuſ

Valemianus impator ⁊ cum tanꝙ̄ homines deliq̄rimus eius monita neceſſario ſuſcipiam⁹ velut medicamina curantis.

Iuſtitia Iudex. Poteſtas romani pontificis non eſt ex homine ſed ex deo.ca.nouit. Ita magnū iudicabis vt paruū.

Accep.ꝑ. charitas. Nec erit apud te acceptio ꝑſonaꝝ.ca.nouit.

Pax Pax eſt vinculum charitatis.capi.nouit.

¶ De foro ꝯpetenti.

Pacta ☞ Pacto priuatoꝝ iuri publico mini/

me denegat.ca.ſi diligenti.
Templa Dedicata deo. Ea que pro remedio peccatoris venera bilib⁹ eccleſijs relicta ſunt.vel iuſtis mo dis alijs acquiſita iniquū eſt alijs vſib⁹ applicari.ca.ꝯqueſtus. Inuaſores rerū
Papa eccleſiaſticaꝝ anathematizentur.ca.con queſtus.
Iuris cō teſtatio Sedes apoſtolica eccleſiaꝝ omniū ma ter eſt et magiſtra.ca .vltimo.
Juris ordo

¶ De litis conteſtatione

ptrouer/ſia Piatire Amicitia. Veritas Lex cano nica. Spūalia equitas. ☞ Conteſtatio litis fiat.ca. olim. vt li te non ꝯteſ.non ꝓcedatur ad teſtiū rece ptionē vel ad ſenten.diffi.ca. ad hoc de⁹. In ꝯtrouerſijs ordo iuris eſt ſeruādus. ca.ad hoc deus. Non eſt amicus qui bo na noſtra tollit.ca.accedens. Prouiden dum eſt ne veritas ꝯculcet.ca.qm̄.

¶ De iuramento calumnie.

☞ Impator Juſtinianus decreuit.vt canones patrum vim legū habere opor teat.capi.pͥmo. Spūales cauſe non ex legū diſtrictione ſed canonū equitate fi nem debitū ſortiant.ca.lr̄as.

¶ De ferijs.

Ratio. ſententia ꝓlongatō piatire. ☞ Ea ſententia tenenda eſt que meli/ ori ⁊ ſubtiliori innititur ratōne.capi. ca/ pellanus. Non prolongari ſed expedi/ ri decet queſtiones .ca.vltimo.
Spoliat⁹

¶ De ordine cognitionum.

☞ Spoliatus non cogitur ſpoliatori ante reſtitutionem reſpondere. Ca.cum dilectus.

¶ De plus petitionibus .

Importu nitas. ☞ Punitur importunitas plus petē/ tium.capi.vnico.
Audi aliā ptem

¶ De cauſa poſſeſſionis ⁊ pro pͥetatis.

Lites Fraus Judex Arbitri ☞ Contra inauditā partem nichil poſ ſumus diffinire.caplo.pͥmo. Non ſunt lites litibus inculcande.caplo paſtora/ lis. Non eſt via fraudibus aperienda. capitulo.paſtoralis. Non poteſt recuſa ri iudex per litigatores cōmuniter impe tratus.caplo cum olim.

¶ De reſtitutione ſpoliatorum.

Spoliat⁹ ☞ Ante omnē contentionē debet ſpo liato res violenter ablata reſtitui. caplo pͥmo. Non ē veriſile qȯ ſpōte iuri ſuo re nūtiat q̄ renūtiat ſpoliatus.ca.ſoliciti. Renun tiatio. Non decet honeſtatem tuaꝫ clericos tu os abſqꝫ rationabili cauſa bñficijs ſuis expoliare quibus teneris paterna ꝓui/ ſione conſulere . Capitulo. Conqueren tes. Priuatō poſſeſſio
Is poſſidet cui⁹ nomine poſſidet.capi. Cum veniſſent.
Quicquid fit contra conſcientiam edifi cat ad gehennā. ca. litteras. Inanis eſt actio quā inopia debitoris excludit. ca. olim nobis. Non multū intereſt quo ad periculū anime iniuſte detinere vel iua/ dere alienū.ca.ſepe contingit. ꝯſcientia Pauper citatus Furari. merces paupeꝝ

¶ De dolo et contumacia.

☞ Malicia et dolus nulli debent pa trocinari.ca.ex litteris. Finis eſt litibus imponendus ne partes grauent labori bus et expenſis.ca.finem. Finis eſt liti/ bus imponendus ne īmortales exiſtāt ca. vltimo. Fraus. Malitia Lites Piatire

¶ De eo qui mittit in poſſeſſionē cau ſa rei ſeruande.

☞ Ubi opus eſt: facta verba non ſuffi ciunt. capitulo pͥmo. Fcā v̄bis preſint
Ut lite pendente nihil innouet: capitu/ lo memoria.

¶ De confeſſis.

☞ De ſe confeſſi ſup alioꝝ ꝯſcientijs interrogari non debent.ca.pͥmo. ꝯfeſſio.

¶ De probationibus.

☞ Nulli dicenda que ꝯtracte ſunt .c. pͥmo. Promptiora ſūt iura ad abſoluē/ dum q̄ꝫ ad condemnandū.ca.ex litteris Teſtibus male fame nulla vel modica eſt adhibēda fides.ca.licet. Falſitas ve ritati preiudicare non debet nec equi / tati iniquitatis preualere.capitulo quo/ niam contra falſam. Conſuetudo mala ſiue peſtis cōtraria omni iuri eſt a clero totaliter extirpanda.ca.ad noſtram. Abſolō. mia hoīs Teſtes Infames Veritas Equitas Iniq̄tas ꝯſuetudo mala.

¶ De teſtibus. ⁊ atteſtationibus.

☞ Teſtimonium eoꝝ qui periuri ſunt non eſt aliqualiter admittendum. Ca/ pitulo. Sicut nobis. Unius teſtimoni um non ſufficit ad condemnationē alicu Periuri Teſtes

ius.ca.veniens. Laici in cauſa crimina li ꝯtra clericū ferre non pñt teſtimoniū. ca.de cetero. Non pñt laici clericos accu ſare: niſi ſuam vel ſuoꝝ iniuriam proſe/ quant.ca.de cetero. Judeos chriſtianis ſubiacere oportꝫ. ⁊ ab eis pro ſola humi litate fouen.ca.iudei. Mater filie incre mentū ⁊ honorem videt diligere.ca.ſup eo. Ad multitudinē teſtium nō respicere non oportet.ſed ad teſtiū qualitatē.ca. in noſtram. Non caret ſcrupulo ſocieta/ tis occulte.qui maleficio ſi voluit potuit obuiare.c. ꝯſtitutū. Actus legitimi ſunt infamibus interdicti.ca.licet ex quadam

Judei. Hūilitas Parētes Teſtes ꝯſenſio Infames

De fide inſtrumentoꝝ.

Judex ☞ Judex debet vniuerſa ruminari.ca pitulo.cum Johannes.

De preſumptionibus

Fraus. ☞ Sicut noxius qui mittit lanceam ⁊ ſagittas in mortem.capitulo. primo.

Reus. Piatire. innocētia qui tacet Matrio nium ſuſpitio Docti. Religioſi Sciētia Lingua detractio

Nullus dubitat.ꝙ ita iudicium nocens ſubterfugit quēadmodū vt abſoluat in nocens ꝯuenit.ca.nullus. Tacēdo ꝯſen ſit.ca.nō benedicim⁹. Matrimonū eſt maris ⁊ femine ꝯiunctio indiuiduā vite ꝯſuetudinē retinens.ca.illud. Propter ſolam ſuſpitionē ꝗuis vehementē: non eſt quis de graui crimine ꝯdēnand⁹.ca. lr̄as. De facili non eſt credendum.ꝙ vir preditus lr̄aꝝ ſcientia proprie ſalutiſ ob litus: delictum magnū incurrat.ca. cū in iuuentute. Nolumus aures noſtras.tā malignis detractōnibus inclinare.ca.cū in iuuentute. Prima facie preſumit ꝗs idoneus niſi aliud in ꝯtrariū oſtendat. caplo.vltimo.

De iureiurando.

Judicare Juramē tum. promiſſio Periuri Ueritas Simpli

☞ Non enī propoſitū aut promiſſum infringit qui in melius illud ꝯmutat.ca. ꝯuenit. Non eſt tutū quemlibet venire ꝯtra propriū iuramentū niſi ſeruatū ver gat in interitū ſalutis eterne. Alicui da re nolum⁹ materiā veniēdi ꝯtra ꝓpriū iuramentū.ne auctores piurij videamur ca.ſi vero. Clerici piuri ab eccleſijs per petuo excludant.ca.tua nos. Ueritatis ē amica ſimplicitas.c.veritatis. Turpi⁹

eijcitur ꝙ non admittit hoſpes.c. quem admodū. Patron⁹ eſt turpitudinis ꝗ ce lat crimē vxoris.ca.quēadmodū. Hoīm accreſcēte malitia ſimplici aſſertioni vel negationi non credit.ca.⁊ ſi xp̄s. Ad iu ramentū nō debꝫ quēꝗ voluntaſ induce re ſed neceſſitas trahere importuna.ca. ⁊ ſi xp̄s. Nemo propheta accept⁹ eſt in pr̄ia ſua.ca.⁊ ſi xp̄s. Uir multū iurās re plebit iniquitate: ⁊ non diſcedet a domo eius plaga.ca.⁊ ſi xp̄s. Cauſa ceſſante ceſſat ⁊ effectus.ca.⁊ ſi xp̄s.

citatis Hoſpita litas ꝯſenſio Malina Juramē tum ꝓphetia Cauſa ceſſante

De exceptionibus.

☞ Teſtes abſqꝫ vlla macula ⁊ ſuſpiti one requirant. periculoſum eſt coram ſu ſpecto iudice litigare. Non debet claudi care iudiciū. Non debet ei remediū ap/ pellationis interdici: ſi ꝯtra iuſtitiā con damnet.ca.inter priores. Delictū perſo ne nō debet in damnū redundare eccl̄ie Caplo.cum venerabilis

Teſtes Judex. ſuſpectus Juſtitia. appellatō Eccleſia.

Nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare. caplo.cum officij. Militia

De ſententia ⁊ re iudicata.

☞ Ueritas geſtoꝝ ſermonibus preua let.caplo. cum inter nos. Preiudicare non dñt opes veritati.ca. Cum bertoldus.

Ueritas. Facta pre ſunt vbis

De appellationibus. recuſationib⁹ ⁊ relationibus.

☞ Non debet aliquē in ſua iniquita/ te tueri quin eius exceſſus cenſura cano nica puniat.ca preterea. Uerba inte nti/ oni deſeruiant.ca.ſecundo requiris. Ra tio dictat ꝙ ſuſpecti ⁊ inimici iudices eſ ſe non pñt.ca.ſecundo requiris. Appel lationis remediū non ad defenſionem iniquitatis. ſed ad preſidium innocen/ tie noſcitur inſtitui. Capitulo cum ſpeci ali.

Iniqtas Punitio Intentio Judices ſuſpecti Appella tio

De peregrinantibus.

☞ Hij qui ad papam accedunt eſſe de bent cum eorum rebus ſub apoſtolica ꝓ tectione ſecuri. Capitulo.conquerente.

pegrini

☞ Incipit liber tertius decretalium.

¶ De vita ⁊ honeſtate clericoꝝ

Judex ☞ Judici iuſtum iudicium vēdere nō
Parcere licet.ca.cum ab omni. Facilitas venie in
veia facil' centiuū nō debet tribuere delinquendi.
timor dei ca.vt clericoꝝ. Quos dei timor a malo
Punitio non reuocat:tpalis ſaltem pena coerce/
Ebrietas at.caplo.vt clericoꝝ.
Luxuria Ebrietas mentis inducit exilium.⁊ libi
dinis prouocat incentiuum.

¶ De cohabitatōne clericoꝝ ⁊ mulieꝝ

Sacramē ☞ Non pōt aliquis q̄ntumcūq̧ pollu
ta tus:diuina polluere ſacramēta q̄ purga
ſacerdos toria cunctaꝝ cogitationū exiſtunt.qua/
malus liſcunq̧ ſit ſacerdos:que ſancta ſunt co/
inquinari non poſſunt. capitulo.veſtra.
Sumite ab omni ſacerdote chriſti myſte
ria.quia omnia in chriſti fide purgantur
Crimen caplo.veſtra. Cum crimen eſt notorium
notorium teſtis vel accuſator non eſt neceſſarius.
Suſpitio caplo tua nos. Inter ꝯiunctas pſonas
naturale fedus nichil ꝑmittit ſeui crimi
nis ſuſpicari. caplo a nobis.

¶ De clericis ꝯiugatis.

Delitie ☞ Simul voluptatibus.⁊ carnalibus
Luxuria deſiderijs.⁊ diuinis ⁊ eccleſiaſticis obſe
voluptas quijs vacare non valent.ca.quo ad te.
carnalis Vir cogitat quō placere poſſit vxori ꝗ̄
que dei ſunt non valet cogitare. cum q̄ſi
Ceſaris diuiſus in duo.plenaꝫ nō hēat ſui corpo
cenſus. ris ptātem.caplo diuerſis. Reddite que
ſunt ceſaris ceſari:⁊ que ſūt dei deo .ca.
ex parte.

¶ De prebendis ⁊ dignitatibus

hereditas ☞ Nullus eccleſiaſtica bona vice con
in clero ſanguinitatis ſibi requirat bñficia. caplo.
ꝯmūia ꝑ prīo. Ratio nulla ꝑmittit:vt qō pro com
prijs ꝑſunt muni vtilitate datum eſſe dinoſcitur pro
Prebēde prijs cuiuſcunq̧ vſibus applicet̄. caplo
ratio. Multitudo prebēdaꝝ eſt canoni
Auaritia bus inimica.que diſſolutōnis materiaꝫ
Altari ⁊ euagatōnis inducit.ca.q2 in tm̄. Aua
ſeruiens ritia eſt idoloꝝ ſeruit᷒.ca.auaritie.
Qui altari ſeruit:de altari viuat.ca.cum
ſcdm aplm. Clerici viuere debent de pa
Clīci vſi trimonio iheſu xp̄i; Cui᷒ obſequio depu
dicuntur tantur.a cleros eīn qō eſt ſors vel heredi
tas clerici appellant̄.q2 in ſui ordinatōe
vel aſſumunt̄ in hereditatē dn̄i. vel aſſe
quunt̄ hereditatē xp̄i.ca. cū ſcdm ꝯplm.
Non dn̄t nobis legē imponere:quā ip̄i Lex
negligūt obſeruare.ca.pro illoꝝ. Subli virtus
mes ⁊ lrate pſone maiorib᷒ ſunt bñficijs Honor
honorāde.ca.de multa. Non generis ſꝫ nobili/
v̄tutis nobilitas.moꝝū q̧ honeſtas gra tas.
tum deo faciunt.⁊ idoneū ſeruitorē.non
eſt eīn apud deum acceptio pſonaꝝ.ca.
venerabiles.

¶ De clerico egrotante vel debilitato. Miā

☞ Afflictio afflictis nō eſt addenda. homis.
immo poti᷒ ipſius miſerie miſerendum
Caplo. Ex parte.

¶ De ꝯceſſione prebēde ⁊ eccleſie nō ſpectatiue vacantis.

☞ Nulla eccleſiaſtica miniſteria.ſeu bñ
ficia alicui tribuāt vel ꝓmittant:anteq̄
vacēt.ne deſideret quis mortē ꝓximi.ca.
nulla. Scdm plenitudinē ptātiſ pōt pa Papa
pa ſup̄ ius diſpenſare.ca.ꝓpoſuit. Poſ
ſeſſio bñficij plus hꝫ facti:q̄ iuris bñfici poſſeſſio
um nō vacās nō potuit nec debuit in ali
quē rite trāſferri.ca.poſt electionem.

¶ De his que fiunt a prelato ſine ꝯſen ſu capituli. Capituli ꝯſenſio

☞ Irrita erit epoꝝ donatio.⁊ vēditio ꝯuentus
ſeu ꝯmutatō rei eccl'iaſtice:abſq̧ collau fratrum.
datōe.⁊ ſubſcriptōe cl'icoꝝ.ca.primo
Epiſcopus cum capitulo ſuo vnum cor
pus exiſtit.ca.nouit.
Valet in iure argumentuꝫ a ꝯtrario ſen
ſu.caplo cum aplica.

¶ De his que fiunt a maiori parte ca/ pituli.

☞ Niſi a paucioribus.⁊ inferioribus.
aliquid rationabile obiectum fuerit et
oſtenſum.ſemper preualet quod a maio
ri parte fuerit ordinatum. Capitulo pri
mo.

¶ Ut eccleſiaſtica beneficia ſine dimi/ nutione pferantur.

☞ Nullus debet ſine accuſatōe dam Dānatio
nari. Capitulo. Ut noſtrum. Quoni/ Pape

Diuinató am ſi locum dei tenemus in terris de oc
Occulta cultis potuimus diuinare. ca. vnico.

¶ De rebus eccleſie nõ alienandis.

Laici. ☞ Laicis de rebus religioſis nulla eſt
attributa poteſtas quos obſequendi ma
net neceſſitas. non auctoritas imperãdi
Caplo. cum laicis.

¶ De rerum permutatione

Dedicata ☞ Quod ſemel deo dedicatum eſt. ad
deo. humanos vſus transferri non debet. ca.
Fraus. mancipia. Deceptis ꝛ nõ decipientibus
Venia. iura ſubueniunt. Simplicitati eſt venia
ſimplicitaſ tribuenda. ca. cũ vniuerſoꝝ. Permuta
Carnalis tio de ſpũalibus ad tpalia improbatˀ. ca
Spũalis pitulo vltimo.

¶ De pignoribus ꝛ alijs cautõnibus

preſumere ☞ Preſumitˀ ↄtra aliquẽ ꝑ eoꝙ ↄſue
Mulier uit exercere. ca. illos vos. Mulieribus
Dotes. fauor multus in recupandis dotibus de
betur. caplo. ex litteris.

¶ De fideiuſſoribus.

fideiuſſor ☞ Quis diſpendiũ pati non debet. vſi
Ingrati videtˀ premiũ meruiſſe. caplo peruenit.
tudo. ¶ De ſolutionibus.

Filius ꝑ ☞ Sicut filius patriſ debita ſoluere te
patre ſuc netur. ita prelatus ſui predeceſſoris pro
ceſſor. eccleſie vtilitate ↄtracta. caplo primo.

¶ De donationibus.

Bñficiati ☞ Epiſcopus ꝛ quilibet prelatus reꝝ
eccleſiaſticaꝝ procurator eſt: ꝛ non dñs
et ideo ↄditionem eccleſie meliorare po
teſt. ꝛ non deteriore. Caplo fraternita
tem.

¶ De peculio clericoꝝ.

Clericoꝝ ☞ Vnuſquiſqꝫ preſbiter res q̃s poſt di
peculium em ↄſecrationis ſue acquiſiuit ꝓprie ec
clie relinq̃t. Capitulo primo

¶ De teſtamentis ꝛ vltimis volunta
tibus.

Teſtes ☞ In ore duoꝝ vel triũ ſtat omne ver
Legitia bum. capitulo. cum eſſes. Pater filium
in legitima grauare non poteſt. capitulo
Raynutius.

¶ De ſepulturis.

Sepulta ☞ Dominus ac magiſter noſter alie
nam ſepulturam elegit vt propriã. capi
Merces tulo primo. Dignus eſt operarius merce
de ſua. ꝛ iuxta aplm ſint ſocij ↄſolationũ
qui fuerunt tribulationum. Capitulo
primo.

¶ De decimis. primicijs. ꝛ oblatio
nibus.

☞ Decimam partem omnium frugũ
ſcdm Hieronimum ſuper Ezechielem:
leuitice tribui populus, ex lege debebat
caplo primo. Cum decime non ab homi Decima.
ne ſed ab ipſo dño ſint inſtitute quaſi de
bitum exigi pñt. caplo parrochianos.
Decime ſunt tributa egentiũ aiaꝝ. Ar Accidia
bor inutiliter terrã occupans ſuccedatur
caplo. q̃uis Deus cuiˀ eſt terra ꝛ pleni Decima
tudo eius. orbis terraꝝ ꝛ vniuerſi q̃ ha
bitant in eo non debꝫ eſſe deterioris con
ditionis q̃ dñs tpalis. Deus decimas
in ſignũ vniuerſalis dñij ſibi reddi: inſti
tuit. caplo. cum non ſit. Res cum onore Onus
ſuo tranſit. caplo. cum non ſit. cũ onere.

¶ De regularibus: ꝛ tranſeuntibˀ ad
religionem.

☞ Monachum non facit habitus ſed Habitus
profeſſio regularis. caplo porrectũ. Alie monachˀ
natus a mente non ſentit ideo non intel
ligitur ↄſentire. caplo ſicut tenor. Mul Stulti.
ta fieri ꝓhibentur que facta: obtinent fir Facta
mitatem. vbi ſpũs dñi: ibi libertas. q̃ ſpi Spũſſan
ritu dei agunt non ſunt ſub lege. lex enĩ ctus.
non eſt poſita iuſto. caplo. licet. Priuile Libertas
gium meretur amittere: qui permiſſa ſi Gratia
bi abutitˀ ptãte. Romanus pontifex: ſup Abuſio
mam obtinet in eccleſijs ptãtem. capitu ꝑuilegij.
lo. licet. Ne forte angelus ſathane in an Papa
gelum lucis ſe transformet. ca. licet. Si Diabolˀ
cut maius bonum minori preponitˀ. ita Coia ꝑ
communis vtilitas ſpãli preferˀ. ca. licet. prijs pre
Charitas eſt fons ꝓprius cui non com ſint
municat alienus. c. licet. Quilibet renũ Charitas
ciare valet ei qd̃ pro ſe naſcitˀ. caplo. ſta renũtiatio
tuimus.

¶ De ↄuerſatione ↄiugatoꝝ

☞ Reuelatio diuina ſuper omnem le ꝓphecia
gem. caplo. ex parte tua.

¶ De ↄuerſione infidelium.

☞ Filius eſt matri ante partũ onero Filij.
ſus. doloroſus in partu. ꝛ poſt partũ la parentes

Ingrati boꝛioſus.caplo.vltimo.
tudo ¶ De voto ⁊ voti redemptione.
☞ Licet vniuerſis ſit liberū arbitriuꝫ
Uota in vouendo vſq; adeo tñ ſolutio neceſſa
ria eſt poſt votum vt ſine pꝛopꝛie ſalutis
diſpendio alicui nō liceat reſilire. Ne ſi
Teſta on⁹ tibi a patre iniunctū: ⁊ a te ſuſceptuꝫ
menta ſponte occaſione aliqua detractaueris.
filij paterna te reddas ſuſceſſione indignum
Parētes ⁊ hereditatiſ. Emolumēto priueris cu⁹
Hͤditas recuſaueris onera ſuppoꝛtare.c.lꝫ. Attē
Equitas dendū eſt q̄d liceat ſcḋm equitatē. quid
honeſtas deceat ſcḋm honeſtatem. ⁊ q̄d expediat
Utilitas ſcḋm vtilitatē.ca.magne. Uouete ⁊ red
Uota. dite dño deo vr̄o.ca.magne. Nemo mit
tens manū ad aratrū. ⁊ retro reſpitiens
pſeuerātia aptus eſt regno dei.capi.magne. Non
Pnia. curamus quid os iniqua loquentiū loq̄
ꝯſcientia tur dūmodo nō diſcedam⁹ a tramite ve
Lingua ritatis.ca.magne. Nonne ſcis q̄ phari
Ueritas ſei audito hoc verbo ſcandalizati ſunt.
Detractō Reſpondit.ſinite illos:ceci ſunt.⁊ duces
Ceci cecoꝝ.ca. magne. Quia ceſſauere cauſe
Cauſa ceſ ceſſare potuit facil⁹ effectus.ca.magne.
ſante. Epiſcopi ſicut dignitate pꝛecellūt.ſic re
Pꝛelati ligione debent alijs pꝛeeminere.capi.ex
multa.

¶ De ſtatu monachoꝝ.⁊ canonicoꝝ re
gularium.

Soli ☞ Ue ſoli: qm̄ ſi ceciderit nō habebit q̄
Iniuria ſubleuet eum.ca.canonici. Sic volumus
Pꝛelati ſuperioꝝ iura ſeruari. q̄ inferioꝛes vo
Subditi lumus iniurias ſuſtinere. Capitulo. In
ſingulis.

¶ De iure patronatus

Iuſpa ☞ Non pōt quis in alium niſi ius qḋ
tronatus habet transferre.ca.cura. Sanctuarium
Bñficia dei iure hereditario teneri nō pōt.ca.cō
hͤditaria ſuluit. Qui non intrant per oſtium indi
gni ſunt paſtoꝛis nomine.ca. relatum.
Qui pꝛioꝛ eſt tempoꝛe iure potioꝛ eſſe vi
Fraus detur.caplo.cuꝫ autem. Ex vi iure patro
pꝛioꝛ tpe natus non ꝯceſſio eccleſia.ſed pꝛeſenta
Iuſpatro tio pertinet ad patronum. Capitulo.vl
natus. timo.

¶ De cenſibus ⁊ exactionibus ⁊ pꝛo
curationibus.

☞ Longi tp̄is victus nō debet breuis Bula
hoꝛa ꝯſumere.ca.cum apoſtolus. Non
debent filij theſaurizare parētibus. ſed
parentes filijs. ⁊ multū longe a paterna
pietate videtur ſi pꝛepoſiti ſubditis ſuis
graues exiſtant.caplo.cum apoſtolus.
Uiſitationis officium exercens. non ſua Uiſitatio
querat ſed que iheſu chꝛiſti pꝛedicationi Epiſcopi
coꝛrectioni. exhoꝛtatōi. refoꝛmationiq; pꝛedicatō
vacando ⁊ fructus querat. qui non perit
Capitulo.pꝛocurationes

¶ De celebꝛatione miſſarum. ⁊ ſacra
mento eucharistie

☞ Meminiſſe nos opoꝛtet dñi noſtri Eleōſina
Iheſu chꝛiſti qui dixit: Beatius eſt dare
q̄ accipe.caplo.cum marthe.
Uetus teſtamentum quod fuit thauro Teſtm̄
rum ⁊ vituloꝝ ſanguine dedicatum tem vetus.
poꝛalia pꝛomittebat. Nouum autē qḋ Teſtm̄
eſt ſanguine chꝛiſti ꝯſecratū ꝓmittit eter nouum
na.ideo noui teſtamenti mediatoꝛ eſt vt xp̄i paſſio
repꝛomiſſionem accipiant qui vocati ſūt mediatoꝛ
eterne hereditatis nouiſſimuꝫ hominis coꝛp⁹ xp̄i
teſtamentū perſeuerat. q2 teſtatoris obi Miſſa.
tu ꝯfirmatur. Nec valet dum vixerit qui
teſtatur. Capitulo.cum marthe. Cedit miracula
quippe natura miraculo ⁊ virtus ſupꝛa ꝯtritio.
ꝯſuetudinē operatur. Capitulo. cū mar Bñficia.
the. Beati qui ſeminant ſuper aquas.ca dei
pitulo. Cum marthe. Creatura non ha
bet qḋ pꝛo meritis reſpondeat creatoꝛi.
ca.cū creatura. Cuilibet ſacerdoti.q̄cun miſſa vna
q; ꝓfulgeat dignitate. vnā in die miſſaꝫ in die
ſufficiat celebꝛare. Nam valde felix eſt q̄
celebꝛat digne vnā.ca.te referente.

¶ De baptiſmo ⁊ eius effectu.

☞ Charitas operit multitudinē pec charitas
catoꝝ.ca.maioꝛes. Regni celoꝝ ianuaꝫ paſſio xp̄i
xp̄i ſanguis fidelibus ſuis aperuit.c.ma Mia dei
ioꝛes. Miſericoꝛs deus neminē vult pe Deus
rire.ca.maioꝛes. Deus q̄ totū hominēꝫ Dimiſſio
ſaluū fecit in ſabbato.opus impfectiōis peccati.
nō nouit.ideo peccata nō ex parte ſed ex Mia dei
toto dimittit.c.maioꝛes. Pena oꝛiginal' peccatuꝫ
peccati eſt:carentia viſionis dei.actualiſ oꝛiginale
vero pena peccati eſt gehenne perpetue Actuale.
cruciatus.caplo. Maioꝛes. Infernus

¶ De cuſtodia eucbariſtie cbriſmatis: et aliorum ſacramentorum.

Zelus ☞ Zelus nos comedit domus tue. ca. vltimo. Nimis eſt videtur abſurdum in
Templa ſacris ſordes negligere que non pueni/ rent in ꝓphanis. caplo. vltimo

¶ De obſeruantia ieiunioꝝ.

ꝯſcientia ☞ Bonarū mentiū eſt ibi culpaꝫ time re vbi culpa minime reperitur. caplo. ꝯſi
neceſſitas lium. Neceſſitas non ſubicaet legi. Ca. ꝯſilium.

¶ De immunitate eccleſiaꝝ. cimiterij. ⁊ rerum ad eas pertinentium.

Laici. ☞ Frequenter per laicos tot onera im ponunt eccleſijs vt deterioris ꝯditionis factum ſub eis ſacerdotium videatur. ꝙ ſub pbaraone qui legis notitiam nō ba
Impoſte. bebat. caplo. Nouimus.
Templa Eccleſia domus orationis eſſe debet nō ſpelunca latronū aut ſanguinis forum.
Onus cū caplo. cum eccleſia. Succedit in onere ꝗ
onere ſubſtituitur in bonore. caplo. aduerſus.
Dedica Obſequijs diuinis deputata null' ſunt
ta deo temerarijs vſibus propbananda. caplo
Lex. eccleſie. Fruſtra legis auxiliū implorat. qui committit in legem. caplo. vltimo.

¶ Ne clerici vel monacbi ſecularibus negocijs ſe immiſceant.

Turpe lu ☞ Quicquid pluſ iuſto appetit bomo
crum. turpe lucrum eſt. caplo primo. Nemo mi
Religioſi litans deo: implicet ſe negotijs ſeculari/
ſcandalū bus. caplo primo. Indignum eſt eis ab
Impij eccleſia ſubueniri ꝑ quos ꝯſtat in eccl'ia ſcādalum generari. caplo. ſacerdotibus Labores impioꝝ iuſti edant. caplo. Re
Tbeolo latū. Tbeologie ſtudiū cupimus ampli
gia ari. caplo. vltimo.

☞ Liber quartus decretaliū Incipit

¶ De ſponſalibus ⁊ matrimonijs.

Matrimo ☞ Matrimoniū ſolo ꝯſenſu ꝯtrabit.
nium. locū nō babet ꝯſenſus vbi metus vel co actio interdicit. ca. cuꝫ locū. Inter opera
Cbaritas cbaritatis non minimū eſt errantē ab er
Correctio roris ſui tramite reuocare. ca. Inter opa
fraterna. Mutus ⁊ ſurdus quod verbis non pōt ſignis valeat declarare. ca. Cum apl'ici. mutus et
Matrimoniū ꝯtrabit ꝑ verba de pñti. ſurdus.
pueri ante annos legitimos ꝑ verba ſo/ Matrio
lum non ꝯtrabunt cum intelligant mini nium
me ꝯſentire. capitulo. tue

¶ De deſponſatione impuberum.

☞ Deſponſationes ⁊ matrimoniū an Matri
te ſeptē annos fieri non poſſunt ſi ꝯſen monium
ſus poſtea non accedat. ca. acceſſit. Si vir dixerit ꝙ vxorem ſuam cognouerit ⁊ vxor negauerit. iuri ſtandum eſt veritati ca. ꝑtinebat cū ſemel ꝯſenſerit amplius Vir caput
non diſſentiet cum in eis ſuppleuiſſe eta mulieris
ti malitia videat. caplo. de illis. Vir ca eſt.
put eſt mulieris. ca. duo pueri.

¶ De clamdeſtina deſpōſatione

☞ Clamdeſtina ꝯiugia penitus inbi Matrio
bemus. caplo. inbibitio. nium clā

¶ De ſponſa duorum deſtinū.

☞ Turpis eſt pars que ſuo nō ꝯgruit Matrio
vniuerſo. in matrimonium ſi ſolus ꝯſen nium
ſus defuerit: cetere etiam cum ipſo coitu diſcordia
celebrata fruſtrant. ca. vltimo. ꝯſenſus.

¶ De eo qui duxit in matrimoniū quā prius polluit per adulteriū. Matrio

☞ Nulus ſibi copulet mr̄imonio quā nium.
prius polluit adulterio. ca. primo. adulteriū

¶ De coniugio leproſoꝝ. Matrimo

☞ Nemini excepta cā fornicatōis vxo nium le/
rem dimittere licet. ca. pmo. cū vir ⁊ vxor proſoꝝ.
vna caro ſint non debet alter ſine altero Seruili
eſſe diutius. ca. primo. beri.

¶ De coniugio ſeruoꝝ. Sacra cō

☞ In xpo ibeſu. nꝫ lib nꝫ ſeru' ē a ſa mūia ſunt
cramentis ecclie remouēdus. ca. primo.

¶ De eo qui cognouit ꝯſanguine/ Innocētia
am vxoris ſue vel ſponſe Priuatio

☞ Iure ſuo nō dꝫ ꝗs ſine culpa ſua pri iuriuris
uari. c. diſcretōem. Non tm̄ a malo ſꝫ ab
oī ſpē mali ꝑcipit apl's abſtiere. c. veniēſ Pnia

¶ De ꝯſanguinitate ⁊ affinitate. Abſtinen

☞ Quos deus ꝯiunxit bomo non ſe/ tia
paret. caplo. de infidelibus. Vir non ba Matrio
bet poteſtatem ſui corporis ſꝫ mulier. et nium.
mulier non babet poteſtatem ſui corpo
ris ſed vir. Capitulo. non debet. Diu/ obſtinatiō
turnitas temporum non minuit peccata

Peccata diuturna — ſed auget ꝛ tanto ſunt grauiora peccata q̃to diutius infelicem animam detinent alligatam. caplo. non debet.

¶ Qui filij ſint legitimi.

Legitimi matrimonij — ☞ Tanta eſt vis matrimonij. vt q̄ an/tea ſunt geniti poſt ꝯtractū matrimoniū legitimi habeant. ca. tanta. Jn patrimo

Papa adulteriū — nio beati petri papa ſummi pōtificus au ctoritatē exercet ꝛ ſummi pontificis exeq tur ꝑtātem. c. ꝑ venerabilē. Tam lex mo ſaica q̄ canonica ꝓlem ſuſceptā ꝑ adul/terium deteſtatur. ꝛ remouent a ſucceſſi one paterna ꝛ ſacris ordinibus. ca. ꝑ ve nerabilem.

¶ Qui matrimoniū accuſare pꝛit vel ꝯtra illud teſtificari.

Malitia — ☞ Non eſt malitijs hominū indulgen dum. ca. ſignificantes.

¶ De donationibus inter virum

Vidue — ꝛ vxorem ꝛ de dote poſt diuortium reſti tuenda.

Dotes — ☞ Eccleſia tenetur dotes ꝓtegere vi duarum. non tñ ꝯtra iuſtitiam. capitulo nuper.

Canon — ¶ De ſecundis nuptijs.

Lex — ☞ Leges non dedignant ſacros cano nes imitari. ca. vltimo.

☞ Liber quintus decretaliū Jncipit.

¶ De accuſationibus.

Accuſator — ☞ Si legitimus non fuerit accuſator. non fatiget accuſatus. caplo. primo. De his criminibus de quibus abſolutus eſt accuſatus. Accuſatio replicari non pōt.

Jniuria — ca. de his. Non debēt inde iniurie naſci

Prelati — vñ iura naſcunt. Nō pudeat vos errorē

Judex — veſtrū corrigere. q̄ poſiti eſtis vt aliorū

xp̄s — corrigatis errores. Apud diſcretū. in q̄

Judiciū — mēſura menſi fueritis remetiet vobiſ. ca.

infamatio — q̄liter. Propter dicta paucorū infaman/tium eū reputare non debes cuiꝰ apud

Judices — bonos ꝛ graues leſa opinio non exiſtit.

Prelati — ca. inq̄ſitionis. Prelati poſiti ſunt ſicut ſignū ad ſagittā et oībus placere nō pñt

Accuſatō prelatorū. — Accuſatio platorū nō facile admittit. ne forte ꝑcuſſis columnis corruat edificium

infame — ca. q̄liter. Non rerū verum etiā fame pro digus ꝛ ſalutis vitā ducet enormiter diſ ſolutam. ca. vltimo

¶ De ſimonia ꝛ ne aliquid pro ſpūali bus exigatur vel promittatur.

☞ Simonia peſtis ſua magnitudine alios morbos vincit. ca. ſicut. Tanta eſt labes huiꝰ criminis q̄ etiā ſerui aduerſus dn̄os. ꝛ q̄libet criminoſi ad accuſationē admittunt vel etiā meretrix. Omnis pec cator miſſam cantare pōt preter ſimonia cus. ca. tāta. Mrūs q̄ excutit maīꝰ ſuas — Simonia

ab oī munere. ca. ꝛ ſi q̄ōnes. Nichil pro — Mūera

deſt hoī ſi mundū vniuerſū lucret. anīe — Juſtitia

vo ſue detrimentū patiat. ca. matheus. — Jnfernus

Licet heli ſacerdos in ſe bonꝰ exiſteret. — Anima

q2 tñ filiorū exceſſuſ efficaciter ñ corripuit — mercātia

in ſe pariter ꝛ in ipſis aīaduerſionis vin/ — Heli.

dictā excepit. ca. lꝫ heli. Ad inſtar publi/ — punitio.

ci criminis ꝛ leſe maieſtatis ꝓcedit accu — filij mali.

ſatio ſimonie. ca. lꝫ heli. Cetera crimina — ſimonia.

pro nichilo reputant in ꝑpatōe ſimonie — innocētia

ca. ꝑ tuaſ. Ne innocentie puritas ꝯfuſa ſuccūbat. ca. ꝑ tuas. Etiā puuli q̄ cupi/ditate parentū eccl̄ias ſunt adepti ꝑ pe cuniā eaſ dimittere teneant. ca. ſicut. Ec

cleſia nō iudicat de occultis. ca. ſicut. Jn — Occulta

ſpūalibus omnis pactio omniſq3 ꝯuen — ſimonia.

tio debet oīno ceſſare. caplo. tua nos

Diſcretuſ iudex ſcrutator eſt cordiū ꝛ co — Judex.

gnitor ſecretorū. ca. tua nos. Gratis eſt — prudentia

grā ꝯferenda. ca. in tantū. Pias ꝯſuetu — Grā gra

dines ꝑcipimꝰ obſeruari. ca. ad apl̄icā. — tis dāda

¶ Ne prelati vices ſuas vel eccle — Pietas.

ſias annuo cenſu ꝯcedant.

☞ Dum ſacerdotiū ſub mercede vena le diſponit ad eterne retributōis premiū — ſacerdos

ꝯſideratio non habet. ca. q̄m.

¶ De magiſtris ne aliquid exi/gatur pro licentia docendi.

☞ Gratis accepiſtis gratis date. ca. — ſimonia.

prohibeas. Docti in eccl̄ia dei fulgeant — Gratis

tanq̄ firmamentū ꝛ velut ſtelle in ꝑpe/ — Honor

tuas eternitatis. ca. ſup ſpecula. Dena/ — Scientia

rio fraudari nō dn̄t theologi in vinea do — Uirtus

mini operantes. ca. ſup ſpecula. — Docti.

¶ De iudeis ꝛ ſarracenis ꝛ eorū ſeruis

Theologi ☞ Judeos propria culpa ſubmerſit.
quos chriſtiana pietas receptat ⁊ ſuſti-
Predi net. xpi mors liberos nos ⁊ iudeos ſeruos
catores effecit. ca. ⁊ ſi iudeos. Nimis abſurdũ vi
magiſtri detur. vt blaſphemus xpi in chriſtianos
Premiũ vim ptãtis exerceat. ca. cum ſit nimis

¶ De hereticis.

Judei. ☞ Dubius in fide infidelis eſt. caplo
Paſſio primo. Qui alios ab errore cum pot nõ
chriſti reuocat ſeipſum errare demonſtrat. ca. q
mĩa hoĩs alios. Firmiſſime tene ⁊ nullatenus du
Pietas bites omnẽ hereticũ ⁊ ſciſmaticũ cuz dia
Blaſfeia bolo ⁊ angelis eius eterni ignis incẽdio
Fides. participandum. ca. firmiſſime. Omni hoĩ
oſenſio q ecclie catholice nõ tenet vnitatẽ. neq
Correctio baptiſmus neq elemoſina quantũlibet co
Heretici pioſa. neq mors xpi noĩe ſuſcepta pfice
Infernus re poterit ad ſalutẽ. ca. firmiſſime. Lon
Sciſma ge eſt grauius eternã quoq tpalem lede-
ticus re maieſtatem. ca. vergẽtis. Non ſufficit
Lingua cuiq dicere q ipſe ſit miſſus a deo. ſed
Fides oportz q miſſionẽ ſuã aſtruat p oſtenſi
maieſtas onem miraculi. ca. cũ ex iniũcto. Licet ſci
eterna entia ſit valde neceſſaria ſacerdotib ad
Blaſfeia doctrinã. q iuxta verbũ pphetiucũ. La
Peccata bia ſacerdotis cuſtodiũt ſcientiã ⁊ legem
Predi. requirẽt ex ore eius. non tñ ſimplicib ſa
ppheta cerdotib detrahendũ eſt cũ in eis ſacer
nouus. dotale officiũ debeat venerari. ca. pper
Uinus q dñs pcepit in lege. dijs nõ detrahes.
ſcientia. id eſt. ſacerdotibus. caplo cũ ex iniuncto
ſacerdos Uerendũ eſt ne vicia ſub virtutis ſpecie
Uicia occulte ſubintrẽt. ca. in vno. Qui dicit fra
ſpe vtutis tri ſuo fatue: reus erit gehenne ignis. ca.
Iniuria Cum ex iniuncto.

¶ De apoſtatis ⁊ reiterantibus bap-
tiſma.

Malitia ☞ Maledictus qui terrã duab vijs
Obedia ingredit. c. quidã. Minus malũ eſt viã
Perſeue dñi nõ agnoſcere q poſt agnitã retroire.
rantia caplo. quidam.

¶ De homicidio volũtari vel caſuali.

Homi ☞ Si quis per induſtriã occiderit pro
cidiũ ximũ ſuum. aut p inſidias ab altari meo
Miſcdia euellas eum vt moriat. Ca. primo. Qui
hominis potuit hominẽ a morte liberare: ⁊ non li
Correctõ berauit eum occidit. Non caret ſcrupulo

ſocietatis occulte qui manifeſto facinori Suſpitio
deſijt obuiare. ca. ſicut dignum. In du- oſenſio
bijs debemus viam tutiorez eligere. ca. Dubia
ad audientiã. Uim vi repellere omnes vim vi re
leges omĩa q iura pclamaut. ca. ſignifi pellere.
caſti. Regi ad laudem bonorũ. malorum Juſtitia.
vero ad vindictã gladius eſt cõmiſſus. Regis
caplo. poſtulaſti. gladius.

¶ De vſuris.

☞ Sacra ſcriptura prohibet pro alte mendaciũ
rius vita mentiri. capi. ſuper eo. Non re reſtitutio
mittitur peccatum niſi reſtituat ablatuz. deus ſcru
c. cũ tu. Cogitatões hominum omnipo tãs corda
tenti deo nequeũt occultari. ca. in ciuita cogitatio
te. Date mutuũ nihil inde ſperãtes ca. Uſura
conſuluit. Mutuũ

¶ De crimine falſi.

☞ Fallidicus teſtis tribus pſonis ob Teſtis
noxius eſt. Primo deo: cui preſentiam falſus
pcontemnit. deinde iudici: quez mentiendo
fallit. poſtremo innocenti quem falſo te mẽdaciũ
ſtimonio ledit. Uterq reus eſt ⁊ qui ve Ueritas.
ritatem occultat. ⁊ qui mendacium dicit.
nam prodeſſe ille non vult. ⁊ hic nocere
deſiderat. capi. primo. Malitia grauius Malitia
q negligentia punitur. capitulo. ad fal-
ſariorum.

¶ De ſortilegijs.

☞ Sortis vſum in electionibus perpe Sortis.
tua prohibitione damnantes. capitulo.
vltimo.

¶ De clerico venatore.

☞ Omnibus ſeruis dei venationes. Uenatio
vel vagationes cum canibus vel falconi Religioſi
bus interdicimus. caplo. vltimo.

¶ De exceſſibus prelatorũ ⁊ ſubditorũ. ſodomia
☞ Pro incontinẽtia q ↄtra naturã eſt Flagella
venit ira dei in filios diffidentie. ⁊ ciuita Ludi in
tes igne ↄſumpſit. capi. clerici. Peſtes honeſti
hmoi extirpare pponim. ⁊ ludos volu coree.
ptuoſos. occaſione quorũ ſub quodã cru
delitatis imagine ad diſſolutiõis mate Diſſolu-
riam deuenit. ca. inter dilectos. tio.

¶ De puilegijs ⁊ exceſſib puilegiatorũ. Religio
☞ Plantare ſacram religionem ⁊ plã
tatam fouere modis omnibus debem Renuntia
caplo. eſt. Liberuz eſt vnicuiq iuri ſuo tio.

Abuſio ꝑuilegij — renūciare. ca. ſi de terra. Priuilegiū nō
Mīa — meret qui ꝯceſſa ſibi abutit poteſtate.
hominis — ca. vt priuilegia. Non debent aliqui de
cōpaſſio — alioꝝ fletu ridere. ca. petiſtis. Romana
Papa — eccleſia diſponēte dño vniuerſoꝝ chriſti
fideliū mater eſt ⁊ magiſtra. ca. antiqua.

¶ De iniurijs ⁊ damno dato.

Igno rantia — ☞ Ignorantia nō te excuſat a peccato
ſi ſcire debuiſti. Qui occaſionē dāni dat
damnū dediſſe videtur. ca. vltimo.

¶ De penis.

Piatire audacia — ☞ Victus victori in expēſis ꝯdemnat.
ca. calumniā. Calumniā ⁊ audaciā teme
re litigantiū ꝯdemnabo. ca. calumniā.

¶ De penitentijs ⁊ remiſſionibus.

Iniuria — ☞ Manifeſta peccata nō ſūt occulta
peccata — correctione purganda. ca. ꝑmo. Nō tam
publica — ſcd͞m quantitatē exceſſus: ꝙ penitentis
Pnia i — ꝯtritionē ꝑ diſcreti ſacerdotis arbitrium
ponēda — penitentia eſt moderanda. ca. deus qui.
ꝯtritio — Licet beatiſſima virgo maria dignior et
Maria — excellētior fuerit apoſtolis vniuerſis. nō
virgo — tamen illi: ſed iſtis claues regni celorum
Apl͞i — dominus cōmiſit. ca. noua. Infirmitas
Claues — corporalis nōnunꝙ venit ex peccato. ca.
Petrus — cum infirmitas. Anima multo eſt precio
flagella — ſior corpore. ca. cum infirmitas. Quoni
Anima — am vt ait apoſtolus. Omnes ſtabimus
Mīa — ante tribunal chriſti recepturi ſiue bonū
hominis — ſiue malum. prout in corpore geſſimus.
Elꝭna — Oportet diem meſſionis extreme miſeri
Iudiciū — cordie opibus preuenire. quoniam qui
pia opa — parce ſeminat: parce ⁊ metet. Et q̄ ſemi-
Libera — nat in benedictionibus: de benedictioni
litas — bus et metet vitā eternā. ca. cū ex eo.

¶ De ſententia excōmunicationis.

punitio — ☞ Grauia crimina nō debent clauſis
ꝯſenſio — oculis preteriri. ca. conqueſti. Facientem
et conſentientem par pena conſtringit.
punitio — ca. nuper. Ne ꝑ impunitatis audaciā fi-
ant qui nequā fuerant nequiores. ca. vt
Obia — fame tue. Plus eſt deo ꝙ homini defe-
dei — rendum. ca. relatum

¶ De verborum ſignificatione.

Senſus — ☞ Non res ſermoni: ſed rei ſermo ſub
verboꝝ — iectus eſt. ca. intelligentia. Plerūꝫ dū
ꝓprietas verborum attendit: ſenſus ve- — Forus
ritatis amittit. ca. propterea. Forus ex- — vn̄ d͞r
ercēdarum litium locus a fando dictus — Forane⁹
ſiue a phoraneo rege: qui primus grecis — auctor
legem dedit. ca. forus. Nō eſt iudex ſi nō — legis
eſt in eo iuſtitia. ca. forus. Si bona vita — Iudex
defuerit: fide carebit. ca. forus. Hoc enī — Iuſtitia
iure poſſidere qd̄ iuſtum eſt. hoc iuſtum — poſſeſſio
qd̄ bene. quod autē male poſſidetur: ali — Intentio
enū eſt. ca. ius dictum. Non intentio ver- — Senſus
bis: ſed intentioni verba deſeruire debēt — verborū
ca. in his

¶ De regulis iuris.

☞ Omnis res ꝑ quaſcūꝫ cauſas na- — Diſſolui
ſcitur: ꝑ eaſdem diſſoluit. ca. omnis. Du- — quō pōt
bia in meliorē partem interpretemur. ca. — res
eſtote. Vtilius ſcandalum naſci ꝑmitti- — Dubia
tur: ꝙ veritas relinquat. ca. qui. Quod — Veritas
non eſt licitū in lege: neceſſitas facit lici- — Necitas
tum. ca. quod. In ipſo cauſe initio nō eſt — Lites
a queſtionibus inchoandū. ca. cum. Sa- — Timor
cra a quoꝙ violari non debent. ca. que. — ſeruilis
Qui ex timore facit preceptum aliter ꝙ — Obia
debeat facit. et ideo iam nō facit. ca. qui. — Tranſ
Offendens in vno factus eſt omniū re- — greſſor
us. ca. defleat. Non poteſt eſſe paſtoris — Prelati
excuſatio ſi lupus oues comedit ⁊ paſtor — Cura
neſcit. ca. ꝙuis. — aīarum

Finis quinꝫ libroꝝ decretalium.

☞ Breuiariū ſexti libri decretaliū ꝑ-
utile. in quinꝫ libros diuiſum: quorum
primus incipit feliciter.

SOllicitamur curis ꝯtinuis ⁊ — Cura
aſſidua meditatōe vrgemur — aīarum
vt ſubditoꝝ cōmodis in quo — Prelati
rum ꝓſperitate vtiꝗ ꝓſpe-
ramur iugi quantū nobis ex alto conceſ-
ſum fuerit ſollicitudinis ſtudio intenda-
mus. ideo ſextū decretalium ī quinꝫ li-
bros diuiſū ānectēdis cenſuim⁹ q̄nꝫ li-
bris decretaliū diui Gregorij predeceſ-
ſoris noſtri vt numerus ꝑfectus ſenari- — ſenarius
us perfectām in rebus agendis formā — numer⁹

ribuat ⁊ in moribus diſciplinam:

¶ De ſumma trinitate et fide catho/
lica.

Papa ☞ Sacroſancta romana eccleſia ma/
Romana ter cunctorum fidelium eſt et magiſtra.
eccleſiã capitulo primo.

¶ De conſtitutionibus.

Papa ☞ Romanus pontifex omnia iura in
ſcrinio pectoris ſui cenſetur habere. ca/
pitulo primo.

¶ De reſcriptis.

Aplica ☞ Apoſtolica ſedes nõ moritur. ca. ſi
ſedes gratioſe. Talis conceſſio debet cum ſit
ambitio ambicioſa reſtringi. ca. ſi gratioſe. Nota
notarij rij vt plurimũ in exigendo ſalario metas
Religioſi rõnis excedunt. ca. ſtatutum. Diminuit
Templa cultus diuinus quẽ deſideramus auge/
Cultus ri. ca. vltimo. Volumus emendare prete
Prudẽ rita. et q̃ntum poſſumus aduerſus futu/
tia ra cauere. ca. vltimo.

¶ De conſuetudine.

emẽdatio ☞ Corruptela ſacris canonib' inimi/
Pnia ca. ca. primo. Iuramentum iniquitatis
Corru vinculum nõ exiſtit. ca. pmo.
ptela ¶ De electione et electi poteſtate.

Iniq̃tas ☞ Ubi periculum maius intendit: ibi
Iuramẽ ꝓculdubio plenius eſt cõſulendum. ca.
tum vbi periculum. Parum eſt iura condere
Pericu niſi ſit qui tandem tueat. ca. vbi periculũ
la Dum arbitriũ inordinatus captiuat affe
Lex ctus ceſſat electio ⁊ libertas adimitur eli
Affectus gendi. ca. vbi. Cardinales eoſdem obſe
Electio crantes p viſcera miſericordie ieſu chriſti
pape et aſperſionem ſui precioſi ſanguinis: cũ
Malicia agitur de creatione vicarij ieſu chriſti. vt
ſcd̃m deum incedant. ca. vbi. Uiam ma
litijs prout eſt poſſibile p̃cludamus. ca.
Auaricia vt circa. Auaritie cecitas et damnande
Ambitio ambitionis improbitas aliquorum ani
Fraus mos occupantes impellunt: eos in illam
temeritatem vt que ſibi a iure interdicta
nouerint exquiſitis fraudibus vſurpare
conentur: cum non ſit malitijs hominum
Curatus indulgendum. ca. auaritie. Nullus regi
parochi men parochialis eccleſie ſuſcipiat: niſi
anus viceſimũquintũ annum etatis attigerit ⁊

ſcientia ⁊ moribus cõmendandus ſit. ca
pitulo. licʒ canon. Fundamenta militan Eccleſia
tis eccleſie in montibus ſanctis ꝓpheta militans
cõmemorans p montes apoſtolos ⁊ p̃/ Apli
dicatores patenter inſinuat. quibus to/ predica
ta huius edificij fabrica confidenter inni tores
titur. ca. fundamẽta. Tu es petrus ⁊ ſup Petrus
hanc petram edificabo eccleſiam meam
vt eterni templi ſtructura de edificante
conſtructa mirabili munere gratie in pe/ Chriſtus
tri ꝯſiſteret firmitate. capi. fundamenta.
Saluatoris noſtri ꝓuiſio: beatũ paulũ Paulus
in apoſtolatũ gentiũ adiunxit. iſti ſunt
eius patres veriq3 paſtores. hi ſunt qui
orbem glorioſo cruore martyrij domino martyres
ꝯſecrarunt. iſti ſunt illi qui illaȝ in hanc Roma
gloriam ꝓueherũt. vt ſit gens ſancta po
pulus electus ciuitas ſacerdotalis et re/
gia per ſacram beati petri ſedem caput
totius orbis effecta. Nõ iuſtũ arbitrãs Papa
vt vbi ſacerdotij principatũ ⁊ chriſtiane Roma
religionis caput imperator celeſtis inſti/ Imperator
tuit: illic imperator terrenus habeat pote/ Impiũ
ſtatẽ q̃n magis ipſa ſedes beati petri in Conſtan
romano iã ſolio collocata libtate plena tinus
in ſuis agendis p omnia potiat. ne vlli
ſubeſſet homini q̃ iure diuino cũctis di/
noſcit eſſe prelata. ca. fundamenta. De/ Conſilia
cet ipſi romano pontifici p fratres ſuos Conſi
cardinales libera ꝓuenire ꝯſilia ⁊ nullo ſtoria
modo vacillare iudicia quos nullus ſe/
cularis met' exterreat: nullus fauor ab/
ſorbeat. Nihil a veri ꝯſilij ſoliditate re/
moueat. ca. fundamenta. Sancta dei re
uerenda templa nefarie violata procla/
mant. ca. fundamenta. Romana eccleſia romana
ſedendo quieſcit in pulchritudine pacis Eccleſia
in tabernaculis fiducie ⁊ tempalium re/
quie opulenta. ca. fundamenta. Religio
ſi arbitriũ nõ ex ſua voluntate eſt cũ vel Religioſi
le nec nolle habeat. ca. religioſos. Expe Lex
dit iura iuribus cõcordare. ca. cum expe
diat. Tam iuris q̃ rationis exiſtit vt qui
diſcretione carent ad preſentandũ in ele Diſcretõ
ctione nullatenus ſuffragijs admittant. Sciẽtia
ca. ex eo. Uniuerſalis eccleſia ad ſui regi/ Uirtus

[Docti] men iuris litteratis maxime noſcit iudi-
[Legatus] gere.ca.ſi abbatem. Legatus de latere
[de latere] maius omnibus poſt romanū pontificē
in prouincia ſibi decreta imperiū cenſet
[moīales] habere.ca.ſi abbatem. Moniales pro-
pter ſexus verecūdiam ſueq; ꝯditionis
ſtatū nec ipſis expedit publico cetui de
[Satiſfa] monſtrari. aut extra ſua monaſteria eua
[ctio] gari. ca. indemnitatibus. In eo in quo
[punitio] peccauerunt puniātur.capi.prouida
[Eq̄tas] Cupiditas ꝓpria iuri non eſt equitati ꝓ
ferenda.ca.vltimo.

¶ De renuntiatione.

[Curio] ☞ Curioſi aliqui diſceptant de his q̄
[ſitas] nō multum expediunt vt plura videant
[Supbia] ſapere q̄ oporteat.ca.primo.

[Ignorā] ¶ De officio delegati.

[tia] ☞ Ne ipſe cōmodum vel dolū ex frau
[fraus] de reportet.ca.ſtatuimus.

¶ De officio legati.

[Prelati] ☞ Officij noſtri debitū remedijs inui
[ſubditi] gilat ſubiectoꝝ. q2 dum eorū excutimus
[Cura] onera: dū ſcādala remouemus ab ipſis.
[ſiarum] nos in ipſorum quiete quieſcimus et fo-
[ꝑdicatoꝛ] uemur in pace.ca.primo. Scd̄m apoſto
lum non eſt magnū ſi ab eo metant tem-
[Altari] poralia p quem ſpiritualia ſeminantur.
[ſeruiens] ca.ſi epiſcopus. Bona vacantiū benefi-
[vacātiū] ciorū debent in vtilitatē eccleſiarū expen
[bona] di. vel futuris ſucceſſoribus fideliter re-
ſeruari.ca.vltimo.

¶ De pactis.

[Fratres] ☞ Fratres decet puritatē omnimodā
[exempla] in ſuis actibus reſeruare et abſtinere ab
[mala] his per que poſſet alijs exempli perniti
es generari.ca.vltimo.

[Pudi citia] ☞ Incipit ſecundus liber ſexti
decretalium.

¶ De iudicijs.

[Mulie] ☞ Mulieres vagari nō conuenit. ca.
[res] mulieres.

¶ De ſententia ⁊ re iudicata.

[Iudex] ☞ In cauſarū ꝓceſſibus nil vendicet:
[Iuſtitia] odium vel fauoꝛ vſurpet: timoꝛ exulet: ꝓ-
miū vel expectatio premij. iuſtitiam non [munera]
euertāt. lances apprehendāt equo libra
mine. et in omnibus pre oculis habeant
deum.ca.cum eterni.

¶ De appellationibus.

☞ Cordi nobis eſt lites diminuere et [Lites]
a laboribus releuare ſubiectos.ca.cordi [diſcordia]
Iuſtum eſt vt in eum iura inſurgant. qui [fraus]
ius iudicem et partem eludit.ca.cordi.

☞ Incipit tertius liber ſexti decretalium.

¶ De vita et honeſtate clericorum.

☞ Clerici ioculatores aut buffones nō [Clerici]
ſint.ca.clerici. [hiſtrioēs]

¶ De prebendis.

☞ Suſcepti regiminis cura ſollicitat [Prelati]
vt vtilitatibus ſubditoꝝ in illis precipue [Cura]
p que animarū ſaluti conſulitur ſollicite [animarū]
ꝓuidere curemꝰ.ca.primo. Ius magis [Lex]
dignū retinet minꝰ dignū.ca.quodā.

¶ De conceſſione prebende ⁊ eccleſie
non vacantis.

☞ Deteſtanda iniquoꝝ ꝑuerſitas ab [Iniq̄tas]
ſtinere neſciens a ventis nec debito mo
do gaudere conceſſis.ca.deteſtanda.
Propter importunitatē nimiā petentiū [Impoꝛ]
non ꝯcedenda multotiens conceduntur [tunitas]
ca.deteſtanda.

¶ De teſtamētis ⁊ vltimis volūtatibꝰ

☞ Filius in teſtamento ſuo matrē poꝛ [parētes]
tione debita iure nature priuare nō pōt.
ca.ſi pater. Religioſus velle vel nolle nō [Religi]
habet.ca.religioſus. [oſus]

¶ De voto ⁊ voti redemptione.

☞ Matrimonij vinculū ab ipſo eccle [Matri]
ſie capite rerum omniū ꝯditore in para- [monium]
diſo ⁊ in ſtatu innocētie conſtitutum eſt.
capitulo.quod notum.

¶ De ſtatu regularium.

☞ Periculoſo et deteſtabili quarūdā [mōīales]
monialium ſtatui.honeſtatis laxatis ha [Lex ſer]
benis ꝓſulendum eſt.ca.periculoſo. [uanda]
Parū eſſet iura cōdere: niſi eſſet qui ea [Obia]
executioni mandaret.ca.periculoſo.

¶ De cenſibus exactoībus ⁊ procurat

Cura aiarum eccleſie imunitas Impoſte

☞ Animarū ꝑfectus nullatenꝰ negligat. ca. romana. Eccleſie ⁊ eccleſiaſtice pſone ac res ipſarū nō ſolum iure humano: quinimo et diuino a ſeculariū ꝑſonarum exactionibus ſunt immunes. capitulo: q̄q̄.

¶ De reliquijs et veneratione ſanctorum.

Deus Sancti Uirtus Sciētia premiū dignitas Docti

☞ Glorioſus deus i ſanctis ſuis et in maieſtate mirabilis. cuꝰ ineffabilis altitudo prudētie nullis recluſa liminibus: nullis terminis cōprehenſa. et ſi cūctos eiꝰ miniſtros magnificet ⁊ celeſtis efficiat beatitudinis poſſeſſores illos tñ proſequit quos digniores agnoſcit. ſic alma mater eccleſia eius veſtigia proſequens et ſequit. quō honorat ſanctos apoſtolos: euangeliſtas: martyres: ꝯfeſſores: virgines doctores ⁊c. tanq̄ ſidera firmamēti ⁊ lampades ardentes: quibus illuminat totam eccleſiam militantem. capitulo glorioſus.

¶ De immunitate eccleſiarum.

Eccl'ie imunitas papa Templa Religio Cultus Jeſu nomen Feſta Oratio deuotio

☞ Eccleſie in plenitudine iuris ſui et libertatis integritate letent: ac deteſtabilis malignoꝝ audacia ⁊ inſolentium nefaria temeritas ꝓpulſet. capitulo. pmo. Decet domū dei ſanctitudo vt cuius in pace factus eſt locus eius. cultus ſit cum omni veneratione pacificus. ca. decet. Nomen illud a quo aliud ſub celo nō eſt datū oportet reuereri in quo oportet credentes ſaluos fieri. quia ſaluū fecit nomen ieſu populum ſuum a peccatis eoꝝ in quo omne genu cordis flectatur. ⁊ caput incline. capitulo. decet. Mentis precordijs ſacra ſolennia deuotis orōnibus celebrent. ca. decet.

¶ Ne clerici vel monachi ſecularibus negocijs ſe immiſceant.

Religioſi

☞ Religioſis periculoſa euagādi materia ſubtrahatur. ca. periculoſa.

☞ Incipit quartus liber ſexti decretalium.

¶ De deſponſatione impuberum.

Matrimonium cognatio ſpūalis

☞ Ex ſponſalibus que parentes pro filijs pubenbus vel impuberibus plerūq̄ ꝯtrahunt ipſi filij ſi expreſſe ꝯſenſerit vel tacite. vt ſi preſentes fuerit nec ꝯdixerint obligant. et ex eis oritur iuſtitia publice honeſtatis etiā ſi abſentes poſt ea ratificauerint tacite vel expreſſe. ca. ſi infantes. Cognatio ſpūalis i baptiſmo et ꝯfirmatione impedit matrimoniū cōtrahendum et dirimit iam contractum. capitulo. ne dum.

☞ Incipit liber quintꝰ ſexti decretaliū

¶ De hereticis.

Mia eccleſie mia dei Pnia abſolutō onus cū onere religioſi hipocriſiſ heretici ꝯuerſio q̄ſtuarij decretaui Pnſa Cor Lingua diſcretio Lingue Rabies quō ꝯteritur Papa Silentiū

☞ Eccleſia nulli claudit gremiū redeunti. ca. ſup eo. Periuri a teſtimonio etiam poſt pniam repellunt. ca. accuſate. Bona ad quemlibet cum onere veniūt. capitulo. accuſate. Religioſi ſunt grauius puniendi q̄ ſeculares. ca. accuſate. Prouidendū ſolerter ne ſimulata ꝯuerſio fraudulenter fiat. et nos imo ſeipſos fallentes ſub agni ſpecie gerant lupū. ca. vt officium. Ad pdicatores queſtuarios officiū predicatōis nullatenus ptinet. quoꝝ intereſt tantum caritatiua querere ſubſidia ſimpliciter. ac indulgentiam ſi forte habent exponere. ca. vt officium.

¶ De ſciſmaticis.

☞ Neſcientes ſemetipſis iuſtitie dirigere greſſus ſuos. Ad cor redire ⁊ agere penitentie dignos fructus. capitulo ad ſuccedendos. Deſcendentibus in ꝓfundum maloꝝ. et acuentibus vt gladiū linguas ſuas durimꝰ eoꝝ latratibus nō dare reſponſum vt pteratur eoꝝ rabies auctoritate ſonora preſidentis in ſupremo iudicij ſolio noſtrumq̄ ſilentiū illis in ſuppliciū ca. ad ſuccedendos.